

The copyright © of this thesis belongs to its rightful author and/or other copyright owner. Copies can be accessed and downloaded for non-commercial or learning purposes without any charge and permission. The thesis cannot be reproduced or quoted as a whole without the permission from its rightful owner. No alteration or changes in format is allowed without permission from its rightful owner.

**TUNTUTAN HARTA SEPENCARIAN DAN AMALAN
PENYELESAIAN : KAJIAN TERHADAP KES-KES MAL DI
MAHKAMAH TINGGI SYARIAH ALOR SETAR**

KHAIRANI BT NAWAWI

**SARJANA SASTERA (PENGAJIAN ISLAM)
UNIVERSITI UTARA MALAYSIA
2019**

Awang Had Salleh
Graduate School
of Arts And Sciences

Universiti Utara Malaysia

PERAKUAN KERJA TESIS / DISERTASI
(Certification of thesis / dissertation)

Kami, yang bertandatangan, memperakukan bahawa
(We, the undersigned, certify that)

KHAIRANI NAWAWI

calon untuk Ijazah
(candidate for the degree of)

SARJANA SASTERA (PENGAJIAN ISLAM)

telah mengemukakan tesis / disertasi yang bertajuk:
(has presented his/her thesis / dissertation of the following title):

**"TUNTUTAN HARTA SEPENCARIAN DAN AMALAN PENYELESAIAN: KAJIAN TERHADAP KES-KES
MAL DI MAHKAMAH TINGGI SYARIAH ALOR SETAR"**

seperti yang tercatat di muka surat tajuk dan kulit tesis / disertasi.
(as it appears on the title page and front cover of the thesis / dissertation).

Bahawa tesis/disertasi tersebut boleh diterima dari segi bentuk serta kandungan dan meliputi bidang ilmu dengan memuaskan, sebagaimana yang ditunjukkan oleh calon dalam ujian lisan yang diadakan pada : **30 Mei 2018**.

*That the said thesis/dissertation is acceptable in form and content and displays a satisfactory knowledge of the field of study as demonstrated by the candidate through an oral examination held on:
May 30, 2018.*

Pengerusi Viva:
(Chairman for VIVA)

Dr.Solahuddin Abdul Hamid

Tandatangan
(Signature)

Pemeriksa Luar:
(External Examiner)

Assoc. Prof. Dr. Shuhairimi Ahdullah

Tandatangan
(Signature)

Pemeriksa Dalam:
(Internal Examiner)

Dr. Mohamad Khadafi Hj Rofle

Tandatangan
(Signature)

Nama Penyelia/Penyelia-penyelia:
(Name of Supervisor/Supervisors)

Dr. Mohd Akram Dato' Dahaman @ Dahlan

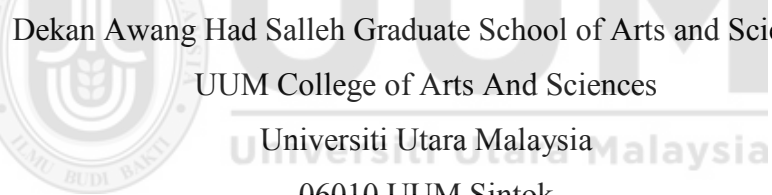
Tandatangan
(Signature)

Tarikh:
(Date) **May 30, 2018**

Kebenaran Mengguna

Tesis ini dikemukakan sebagai memenuhi sebahagian daripada keperluan pengijazahan di Universiti Utara Malaysia. Saya bersetuju membenarkan pihak perpustakaan universiti untuk mempamerkan tesis Doktor Falsafah ini sebagai bahan rujukan umum. Saya juga bersetuju bahawa sebarang bentuk salinan sama ada secara keseluruhan atau sebahagian daripada tesis ini untuk tujuan akademik adalah dibenarkan dengan kebenaran penyelia tesis atau Dekan Awang Had Salleh Graduate School of Arts and Sciences. Sebarang bentuk salinan dan cetakan bagi tujuan komersial adalah dilarang sama sekali tanpa kebenaran bertulis daripada penulis. Pernyataan rujukan kepada penulis dan Universiti Utara Malaysia perlulah dinyatakan jika terdapat sebarang rujukan ke atas tesis ini.

Kebenaran untuk menyalin dan menggunakan tesis Doktor Falsafah ini sama ada secara keseluruhan ataupun sebahagian daripadanya hendaklah dipohon melalui:

Dekan Awang Had Salleh Graduate School of Arts and Sciences
UUM College of Arts And Sciences
Universiti Utara Malaysia
06010 UUM Sintok

Abstrak

Harta sepencarian adalah satu bentuk pembahagian harta yang wujud di Malaysia sejak sekian lama tanpa ada perincian khusus dalam hukum syarak. Perkara ini menyebabkan mahkamah di setiap negeri tidak mempunyai ketetapan tertentu khususnya berkaitan dengan kadar yang akan diperolehi oleh suami atau isteri. Di dalam masa yang sama, berdasarkan pengamatan pakar perundangan Islam di negeri Kedah menunjukkan bahawa masyarakat masih tidak memahami secara menyeluruh tentang isu harta sepencarian. Dari itu, objektif kajian ini adalah untuk mengenal pasti bentuk tuntutan harta sepencarian dan kaedah penyelesaiannya di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Seterusnya, kajian ini menganalisis kadar pembahagian yang telah digunakan bagi kes tuntutan harta sepencarian di mahkamah tersebut. Kajian ini menggunakan pendekatan rekabentuk kualitatif. Bagi mendapatkan data, kaedah kajian kepustakaan dan temubual digunakan. Data dianalisis menggunakan kaedah analisis kandungan. Dapatan kajian jelas menunjukkan terdapat 3 bentuk tuntutan harta sepencarian merangkumi kematian, penceraian dan poligami. Kaedah penyelesaian pula melibatkan kaedah kehakiman Sulh dan persetujuan bersama. Kajian mendapati terdapat 3 jumlah kadar yang telah diputuskan oleh Hakim Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar terhadap tuntutan kes harta sepencarian iaitu $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$ dan $\frac{3}{4}$ daripada keseluruhan harta pasangan tersebut. Kajian ini dapat memberi maklumat kepada masyarakat berkaitan isu tuntutan harta sepencarian serta panduan kepada para hakim dalam menyelesaikan isu ini.

Kata kunci: Tuntutan harta sepencarian, Bentuk harta sepencarian, Kaedah penyelesaian harta sepencarian, Kadar tuntutan.

Abstract

Matrimonial property is one form of asset division types that exist in Malaysia. It has been in use since a long time without a depth study into the Syariah laws. This matter has caused the courts in each state to not have a specific guideline especially for the rate that will be acquired by the spouse. In the same time, observation from Islamic legal experts in the state of Kedah claimed that currently, the society has not fully grasp the understanding of matrimonial property issues. Based on that, the objectives of this study is to identify the different categories in the claim of matrimonial property and the methods involved in solving the issue in the Alor Setar Syariah High Court. Furthermore, this study analyses the distribution rate in the cases of the claim of matrimonial property that has been practiced in the court. Qualitative design method is used in this research. In order to obtain the data, literature reviews and interviews were done. The data collected were then evaluated by content analysis. The findings of this study shows that there are three types of the claim of matrimonial property that encompasses death, divorce and polygamy. The solution involves the Sulh judiciary and agreement. The research found that there are three rates that are decided by the Judge of Alor Setar Syariah High Court which are $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$ and $\frac{3}{4}$ of the total wealth of the couple. This study is able to inform the society regarding the matter of the claim of matrimonial property as well as to serve as a guide to the judges in resolving this issue.

Keyword: The claim of matrimonial property, Matrimonial assets, Type of matrimonial properties, Solution for matrimonial property issues, Matrimonial property settlement, Claim rate.

Penghargaan

Syukur ke hadrat Ilahi kerana dengan limpah kurniaNya setelah bertungkus lumus dan berhempas pulas melalui pelbagai dugaan dan tribulasi akhirnya dapat saya menyiapkan tesis ini walaupun memakan masa yang agak panjang. Terlebih dahulu, ucapan jutaan terima kasih dan setinggi-tinggi penghargaan dirakamkan khas buat pensyarah Dr. Mohd Akram bin Dato' Dahaman@Dahlan atas segala nasihat, dorongan, keperihatinan dan kesabaran membantu saya dalam menyelesaikan tesis ini. Bimbingan, dorongan dan tunjuk ajar beliau banyak membantu kepada kejayaan tesis ini.

Ucapan selautan terima kasih juga saya hamparkan buat suami tercinta Mohamad Shukeri Bin Md Isa di atas segala pengorbanan, dorongan dan keperihatinan beliau berada di samping saya sepanjang tempoh pengajian ini. Tidak ketinggalan kepada kedua ibu bapa saya Nawawi Bin Abdullah dan Che Mah Bt Hamid, terutamanya ayahanda yang telah kembali ke Rahmatullah. Tanpa kalian tidak akan ada kejayaan. Kejayaan ini anakanda tuju khas buat arwah ayahanda, bonda dan suami tercinta. Kepada anak, abang-abang, kakak-kakak dan adik-adik yang banyak membantu serta memberi semangat juga diucapkan terima kasih.

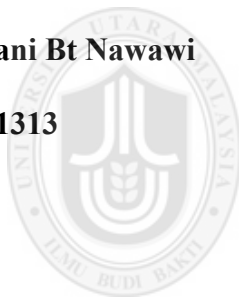
Kepada sahabat dan rakan taulan yang banyak berkorban menggantikan waktu mengajar dan menyuntik semangat di saat diri ini lemah, hanya Allah S.W.T sahaja yang dapat membalas jasa kalian. Tidak dilupakan kepada pihak pentadbir sekolah dan Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar kerana memberi keizinan saya mencari dan mengumpul data dalam melancarkan penulisan tesis ini.

Akhir sekali tidak terkecuali kepada semua pihak yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam membantu menghasilkan kajian ini, segala jasa yang dicurahkan didahului dengan segunung penghargaan dan ucapan Jazakumullahu Khairan Jazila.

Sekian, Terima Kasih.

Khairani Bt Nawawi

S81313

UUM
Universiti Utara Malaysia

Senarai Kandungan

Kebenaran Mengguna	i
Abstrak	ii
Abstract	iii
Penghargaan	iv-v
Senarai Kandungan	vi-ix
Senarai Singkatan	x
Senarai Jadual	xi-xv
Senarai Rajah	xvi
Senarai Enakmen Undang-undang Keluarga Islam Di Malaysia	xvii

BAB SATU: PENGENALAN

1.1	Pendahuluan	1
1.2	Latar belakang Permasalahan Kajian	7
1.3	Persoalan Kajian	10
1.4	Objektif Kajian	10
1.5	Definisi Konsep	10

1.5.1	Harta Sepencarian	11
1.5.2	Kes-kes Mal	12
1.5.3	Mahkamah Tinggi Syariah	13
1.6	Batasan Dan Skop Kajian	13
1.7	Kepentingan Kajian	14
1.8	Metodologi Kajian	15
1.8.1	Reka Bentuk Kajiian	15
1.8.2	Pengumpulan Data	16
1.8.3	Analisis data	18
1.9	Kajian Literatur	20
1.10	Kesimpulan	25

BAB DUA: BENTUK TUNTUTAN HARTA SEPENCARIAN DI MAHKAMAH TINGGI SYARIAH ALOR SETAR

2.1	Pendahuluan	26
2.2	Sebab Tuntutan Harta Sepencarian	27
2.2.1	Perceraian	27
2.2.2	Definisi perceraian	29
2.2.3	Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Perceraian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar	30
2.2.4	Contoh Kes Tuntutan Harta Sepencarian disebabkan Perceraian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar	37
2.3	Kematian	39
2.3.1	Definisi Kematian	39
2.3.2	Kes Tuntutan Harta Sepencarian disebabkan Kematian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar	41
2.3.3	Contoh Kes tuntutan Harta Sepencarian disebabkan Kematian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar	48
2.4	Poligami	49
2.4.1	Pengertian Poligami	49
2.4.2	Dalil Pengharusan Poligami	50
2.4.3	Kes tuntutan Harta Sepencarian disebabkan Poligami di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar	51
2.4.4	Contoh Kes Tuntutan Harta Sepencarian disebabkan Poligami di	

Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar	56
2.5 Kesimpulan	57

BAB TIGA: KAEDAH PENYELESAIAN TERHADAP TUNTUTAN HARTA SEPENCARIAN DI MAHKAMAH TINGGI SYARIAH, ALOR SETAR

3.1	Pendahuluan	61
3.2	Kehakiman Sulh	63
3.2.1	Definisi Kehakiman Sulh	63
3.2.2	Pendalilan Kehakiman Sulh	64
3.2.3	Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Kaedah Sulh di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar	66
3.2.4	Contoh Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Kehakiman Sulh di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar	72
3.3	Persetujuan Bersama	75
3.3.1	Definisi Persetujuan Bersama	75
3.3.2	Pembuktian Persetujuan Bersama	76
3.3.3	Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Kaedah Persetujuan Bersama di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar	76
3.3.4	Contoh Kes tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Kaedah Persetujuan Bersama di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar	84
3.4	Kesimpulan	88

BAB KEEMPAT: KADAR PEMBAHAGIAN BAGI KES TUNTUTAN HARTA SEPENCARIAN DI MAHKAMAH TINGGI SYARIAH ALOR SETAR

4.1	Pendahuluan	91
4.2	Jenis Harta Dan Kaitannya Dalam Kadar Pembahagian	92

4.3	Kadar Pembahagian Harta Sepencarian Negeri-Negeri di Malaysia	94
4.3.1	Negeri Selangor	95
4.3.2	Negeri Kelantan	97
4.3.3	Negeri Perak	98
4.3.4	Negeri Pulau Pinang	100
4.3.5	Negeri Wilayah Persekutuan	102
4.4	Kadar Pembahagian Harta Sepencarian Di Kedah	104
4.4.1	Kadar Tuntutan Harta Sepencarian	104
4.4.1.1	Kadar Harta Sepencarian 1/2	105
4.4.1.2	Kadar Harta Sepencarian 2/3 – 1/3	138
4.4.1.3	Kadar Harta Sepencarian 3/4 – 1/4	141
4.5	Kesimpulan	149

BAB KELIMA: KESIMPULAN

5.1	Pendahuluan	152
5.2	Rumusan	153
5.3	Implikasi Kajian	154
5.4	Cadangan kajian lanjutan	163

BIBLIOGRAFI	165
--------------------	-----

LAMPIRAN	171
-----------------	-----

Senarai Singkatan

a.s	Alayh al Salam
Bhg	Bahagian
Bil	Bilangan
EUKI	Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam
Et. All	dan pengarang-pengarang lain
KWSP	Kumpulan Wang Simpanan Pekerja
Lwn	Lawan
MLJ	Malayan Law Journal
No	Nombor
r.a	radiyallahu ‘anh
SAW	Sallallahu ‘Alaihi wasallam
S.W.T	Subhanahu wata’ala
t.pt	tiada penerbit
t.tt	tiada tarikh
t.tp	tiada tempat
Vol	Volum

Senarai Jadual

Jadual 1.1	Langkah Proses Menganalisis Data	19
Jadual 2.1	Kes-kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2011	30
Jadual 2.2	Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Perceraian di Dewan1	31
Jadual 2.3	Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Perceraian di Dewan 2	32
Jadual 2.4	Kes-kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2012	33
Jadual 2.5	Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Perceraian di Dewan 1	33
Jadual 2.6	Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Perceraian Dewan 2	34
Jadual 2.7	Statistik Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2013	35
Jadual 2.8	Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Perceraian Dewan 1	36
Jadual 2.9	Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Perceraian Dewan 2	36
Jadual 2.10	Kes-kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2011	41

Jadual 2.11 Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian di Dewan 1	42
Jadual 2.12 Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian di Dewan 2	43
Jadual 2.13 Kes-Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar Tahun 2012	43
Jadual 2.14 Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian di Dewan 1	44
Jadual 2.15 Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian di Dewan 2	45
Jadual 2.16 Kes-kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2013	46
Jadual 2.17 Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian di Dewan 1	46
Jadual 2.18 Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian di Dewan 2	47
Jadual 2.19 Statistik Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2011 (Dewan 1&2)	52
Jadual 2.20 Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Dewan 1	52
Jadual 2.21 Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Dewan 2	53
Jadual 2.22 Statistik Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2012 (Dewan 1&2)	53
Jadual 2.23 Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Dewan 1	54

Jadual 2.24 Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami	
Dewan 2	54
Jadual 2.25 Statistik Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2013	
(Dewan 1&2)	55
Jadual 2.26 Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami di	
Dewan 1	55
Jadual 2.27 Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami	
Dewan 2	55
Jadual 3.1 Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah	
Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2011	66
Jadual 3.2 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan	
Sulh Dewan 1	67
Jadual 3.3 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan	
Sulh Dewan 2	67
Jadual 3.4 Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah	
Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2012	68
Jadual 3.5 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan	
Sulh Dewan 1	69
Jadual 3.6 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan	
Sulh Dewan 2	69
Jadual 3.7 Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah	
Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2013	70
Jadual 3.8 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan	
Sulh Dewan 1	71

Jadual 3.9 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Sulh Dewan 2	71
Jadual 3.10 Contoh kes 1 (No Rujukan: 02100-017-0217-2011)	72
Jadual 3.11 Contoh kes 2 (No Rujukan: 02200-017-0133-2011)	73
Jadual 3.12 Contoh kes 3 (No Rujukan: 02200-017-0213-2011)	74
Jadual 3.13 Statistik Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2011	77
Jadual 3.14 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 1	77
Jadual 3.15 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 2	79
Jadual 3.16 Statistik Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2012	79
Jadual 3.17 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 1	80
Jadual 3.18 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 2	81
Jadual 3.19 Statistik Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2013	82
Jadual 3.20 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 1	82
Jadual 3.21 Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 2	83
Jadual 3.22 Contoh Kes 4 (No Rujukan: 02100-017-0224-2011)	84
Jadual 3.23 Contoh Kes 5 (No Rujukan: 02200-017-0031-2012)	85

Jadual 3.24 Contoh Kes 6 (No Rujukan: 02200-017-0057-2011)	86
Jadual 4.1 Contoh kes pertama 2011	105
Jadual 4.2 Contoh kes kedua 2011	107
Jadual 4.3 Contoh kes ketiga 2011	110
Jadual 4.4 Contoh kes keempat 2011	112
Jadual 4.5 Contoh kes kelima 2011	115
Jadual 4.6 Contoh kes keenam 2011	118
Jadual 4.7 Contoh kes ketujuh 2011	120
Jadual 4.8 Contoh kes kelapan 2011	122
Jadual 4.9 Contoh kes pertama 2012	124
Jadual 4.10 Contoh kes kedua 2012	127
Jadual 4.11 Contoh kes ketiga 2012	129
Jadual 4.12 Contoh kes keempat 2012	131
Jadual 4.13 Contoh kes kelima 2012	133
Jadual 4.14 Contoh kes pertama 2013	135
Jadual 4.15 Contoh kes pertama 2012	138
Jadual 4.16 Contoh kes pertama 2013	142
Jadual 4.17 Contoh kes kedua 2013	145
Jadual 4.18 Contoh kes ketiga 2013	147

Senarai Rajah

Rajah 2.1	Kes tuntutan harta sepencarian 2011	57
Rajah 2.2	Kes tuntutan harta sepencarian 2012	58
Rajah 2.3	Kes tuntutan harta sepencarian 2013	58
Rajah 2.4	Penceraian mengikut tahun	59
Rajah 2.5	Kematian mengikut tahun	60
Rajah 2.6.	Poligami mengikut tahun	60
Rajah 3.1	Kaedah Pentelesaian Tuntutan Harta Sepencarian tahun 2011	89
Rajah 3.2	Kaedah Pentelesaian Tuntutan Harta Sepencarian tahun 2012	89
Rajah 3.3	Kaedah Pentelesaian Tuntutan Harta Sepencarian tahun 2013	90
Rajah 5.1.	Carta Aliran	155
Rajah 5.2	Kadar tuntutan harta sepencarian 2011	156
Rajah 5.3	Kadar tuntutan harta sepencarian 2012	156
Rajah 5.4	Kadar tuntutan harta sepencarian 2013	157
Rajah 5.5	Kes tuntutan harta sepencarian 2011	160
Rajah 5.6	Kes tuntutan harta sepencarian 2012	160
Rajah 5.7	Kes tuntutan harta sepencarian 2013	161

Senarai Enakmen Undang-undang Keluarga Islam Di Malaysia

Enakmen 2 Tahun 2003

Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Selangor) 2003

Mengandungi Pindaan Terkini - Sel. En. 13/2003

Enakmen 3 Tahun 1987

Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Pahang) 198

Enakmen 17 Tahun 2003

Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Johor) 2003

Enakmen 12 Tahun 2002

Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Melaka) 2002

Akta 303

Akta Undang-Undang Keluarga Islam (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1984

Mengandungi Pindaan Terkini - P.U.(A)247/2002

Enakmen 12 Tahun 1985

Enakmen Undang-Undang Pentadbiran Keluarga Islam (Negeri Terengganu)

Enakmen 11 Tahun 2003

Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Sembilan) 2003

Enakmen 4 Tahun 1992

Enakmen Pentadbiran Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Perlis) 1991

Enakmen 7 Tahun 2008

Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Kedah Darul Aman) 2008

Enakmen 6 Tahun 2002

Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Kelantan) 2002

Enakmen 5 Tahun 2004

Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Pulau Pinang) 2004

Enakmen 6 Tahun 2004
Enakmen Keluarga Islam (Perak) 2004

Enakmen 8 Tahun 2004
Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Sabah) 2004

Ordinan 43 Tahun 2001
Ordinan Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Sarawak) 2001

BAB SATU

Pengenalan

1.1 Pendahuluan

Tuntutan harta sepencarian adalah antara topik yang sangat berkaitan dalam isu rumahtangga pada masa kini. Perkara ini dapat dilihat dengan catatan kes yang telah direkod saban tahun di Mahkamah Tinggi Syariah setiap negeri-negeri di Malaysia (Zaini Yusnita Mat Jusoh, 2016). Bagi negeri Kedah beberapa kes tuntutan harta sepencarian yang telah difailkan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar antaranya ialah kes seorang isteri selaku plaintif lawan seorang suami selaku defendan No. Rujukan: 02200-017-0133-2012, setelah berlaku perceraian pada 27.07.2011 dan mempunyai 5 orang anak. Harta-harta sepencarian yang dituntut iaitu harta tidak alih merupakan sebuah rumah dan tanah Lot 498, No Hak Milik 1436 Kubang Teduh Mukim Gunung Kota Setar dan tanah bendang Lot 649 No Hak Milik 147, Kubang Pa' Chupak Mukim Gunung Kota Setar. Kes ini berkesudahan dengan keputusan Mahkamah membahagikan separuh harta kepada pihak bekas suami dan separuh kepada pihak bekas isteri.

Secara umum dapat diketahui bahawa perkahwinan merupakan penyatuan antara dua jiwa. Apabila berlaku perkahwinan bererti kedua pihak suami dan isteri akan berkongsi semua perkara termasuk harta benda. Hubungan perkahwinan suami isteri menjadi prasyarat kepada tuntutan harta sepencarian dibuat di bawah kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah. Tuntutan ini berlandaskan kepada undang-undang adat Melayu. Oleh kerana prinsip harta sepencarian tidak bertentangan dengan kehendak

Syariah Islam, peruntukan harta sepencarian diterima sebagai sebahagian daripada Undang-Undang Islam di Malaysia.

Menurut Mohd Suhelmi (2009), harta sepencarian adalah harta alih atau tidak alih yang diperoleh bersama ketika di dalam perkahwinan yang sah, sama ada secara langsung atau sebaliknya dengan berlandaskan kepada hukum syarak.

Pembahagian harta yang diperolehi selepas berlaku perceraian adalah merupakan amalan adat terutama bagi masyarakat Melayu dan peribumi. Bentuk pembahagian ini diterima secara langsung oleh masyarakat setempat. Hal ini dapat dibuktikan daripada takrifan istilah itu sendiri iaitu “ sama-sama cari”, yang mana pada asal atau menurut adat, suami dan isteri sama-sama meneroka tanah, menanam tanaman untuk kehidupan mereka. Isteri selain turut membantu suami dalam perkara tersebut, turut menguruskan makan minum keluarga (Suwaid Tapah, 1996). Hakikat ini juga telah dijelaskan melalui kes-kes yang diadili di mahkamah. Contohnya kes Robert dan Boto’ yang dibicarakan ketika zaman pemerintahan British juga memutuskan pembahagian harta tersebut di bawah klasifikasi harta sepencarian mengambil kira adat dan corak hidup masyarakat Melayu (Robert @ Kamarulzaman lawan Ummi Kalthum [1966] 1 MLJ 163 & Boto’ lawan Jaafar [1985] 2 MLJ 98).

Di dalam adat pepatih, tercatat istilah “carian laki bini” yang menunjukkan peruntukan hukum harta sepencarian (Nadzan Haron, 1992). Di dalam kes Hasmah lawan Jalil, hakim telah memutuskan harta yang berada dalam istilah ini dibahagi dua antara suami dan isteri apabila berlaku perceraian, malah keputusan yang sama juga diputuskan di Mahkamah-Mahkamah Adat Sabah dan Sarawak (Lee Hun Hoe, 1973; dan Lee Hun Hoe, t.t).

Istilah-istilah lain juga ada digunapakai seperti “*Mata’ al-Bayt*” iaitu perkakasan rumah dan “*Mal al-Zawjayn*” yang bermaksud harta suami isteri (Syafiqe, 2008). Selain itu antara nama lain yang digunakan untuk maksud yang sama ialah carian, pencarian, gono-gini, hareuta sihareukat, harta suarang, guna-kaya, drume bagro dan boring perpantang. Di Malaysia ada dikenali sebagai harta syarikat dan harta usaha sama (Abdullah Abu Bakar, 1989).

Harta sepencarian bermaksud harta yang diperolehi oleh suami isteri (Kamus Dewan, 2013). Menurut Hakim Briggs harta sepencarian sebagai harta yang diperolehi semasa perkahwinan hasil dari sumber-sumber mereka atau hasil daripada usaha mereka bersama. (Hajjah Lijah Bt Jamal lawan Fatimah Bt Mat Diah [1950] 16 MLJ 63) Manakala M.B. Hooker (1976) mendefinisikan sebagai harta yang diperolehi bersama oleh suami dan isteri dalam masa perkahwinan. Siti Zalikah Md. Nor (1996) turut menyatakan harta sepencarian adalah harta yang diperoleh secara usaha sama antara kedua-dua suami isteri dalam masa perkahwinan.

Sebenarnya hukum pembahagian harta sepencarian tidak mempunyai dalil secara langsung daripada al-Quran, al-Sunnah mahupun al-Qias, namun ulama tetap memperakunya berdasarkan konsep uruf dan maslahah setempat. Oleh kerana aplikasinya mencapai maksud “*Maqasid Syariah*”, harta sepencarian diiktiraf sebagai hukum yang memenuhi keadilan semua pihak. Hal ini selaras firman Allah SWT:

Maksudnya:

“*Orang-orang lelaki beroleh bahagian daripada usahanya dan orang-orang perempuan beroleh bahagian daripada usahanya juga*” (Al-Nisa: 32).

Sebenarnya uruf dan adat semasa merupakan salah satu sumber penting yang telah meninggalkan kesan yang begitu besar dalam sejarah pembinaan hukum Islam. Ramai dalam kalangan ulama yang berpegang kepada uruf sebagai salah satu sumber hukum dan merupakan antara lima Qawaid Fiqhiyyah Kubra iaitu العادة محكمة (al Sayuthi, 1998).

Oleh itu, berkait dengan harta sepencarian dan pengambilan hukum ini dalam masyarakat merupakan hal yang tepat. Perkara ini adalah selaras dalam memenuhi hajat atau keperluan orang ramai untuk mencapai kepentingan, menjamin hak, memudahkan urusan hidup, meringankan bebanan hidup dan memelihara usaha-usaha yang telah dicurahkan. Perkara di atas adalah sangat sesuai dengan kenyataan Paizah Ismail dan Ridzwan Ahmad (2000):

“Inilah kebijaksanaan syarak yang sengaja ditinggalkannya ruang untuk para mujtahid memainkan peranannya dalam memenuhi kekosongan berijtihad bagi mendapatkan hukum yang boleh mendatangkan faedah dan kebaikan kepada umat manusia dan lebih sesuai dengan zaman dan keadaan mereka, di samping mengambil kira dan memberi perhatian kepada maqasid syariah dan juga didasarkan kepada semangat atau roh syariah dari nas-nas yang jelas.”

Dalam memberi pengertian ini, setiap negeri di Malaysia mempunyai pendefinisian yang tersendiri. Menurut Siti Norhanani (2012), harta sepencarian ditafsirkan dalam enakmen undang-undang keluarga Islam di negeri-negeri kecuali di Kelantan (dalam undang-undang Pentadbiran Mahkamah Syariah). Umumnya, terdapat sedikit perbezaan tafsiran walaupun tidak terdapat perbezaan dari segi amalan pembahagian. Suzana Ghazali (2010) menyebut di Johor, Melaka, Perlis, Pulau Pinang, Sabah, Sarawak, Terengganu dan Wilayah-wilayah Persekutuan, harta sepencarian ditafsirkan sebagai harta yang diperolehi bersama oleh suami isteri semasa

perkahwinan berkuatkuasa mengikut syarat-syarat yang ditentukan oleh Hukum Syarak. Sementara di Pahang dan Perak, ditafsirkan sebagai pendapatan atau harta yang didapati daripada usaha bersama di antara suami dan isteri dan termasuklah pendapatan yang didapati daripada modal yang diperolehi daripada usaha mereka bersama. Di Selangor dan Negeri Sembilan, harta sepencarian ialah harta yang diperolehi bersama oleh suami isteri, samada secara langsung atau tidak langsung, semasa perkahwinan berkuatkuasa mengikut syarat-syarat yang ditentukan oleh Hukum Syarak. Di Kelantan pula, ditafsirkan sebagai harta yang diperolehi oleh suami isteri dari usaha modal bersama.

Sebahagian ulama juga ada yang berpendapat bahawa isteri yang bergelar suri rumah walaupun dikatakan tidak bekerja, juga berhak untuk menuntut harta sepencarian. Ini kerana jika mendalami tugas-tugas dan sumbangan isteri kepada keluarga juga besar seperti suami. Sumbangan dari segi tenaga dan pengorbanan berbakti kepada keluarga juga mesti diambil kira supaya konsep keadilan menepati sebagaimana yang syarak inginkan. Oleh kerana tugas wajib suami adalah mencari nafkah untuk keluarga, maka gaji atau upah suami juga menjadi hak isteri iaitu dalam tempoh sepanjang perkahwinan mereka. Sekiranya mereka mempunyai harta yang boleh dimanfaatkan kedua-duanya, semua itu adalah dikira sebagai harta sepencarian (Miszairi Sitris dan Akmal Hidayah Halim, 2010).

Menurut pengertian harta sepencarian dalam undang-undang kekeluargaan Islam di setiap negeri, dilihat pengertian di negeri Kelantan sedikit berbeza berbanding yang lain kerana mengambil kira modal yang disumbang oleh kedua-dua suami isteri.

Sedangkan di negeri-negeri yang lain termasuk Negeri Kedah pengertiannya hampir sama berbanding negeri yang lain.

Oleh itu, harta sepencarian dapat disimpulkan sebagai harta yang diperolehi secara bersama oleh suami isteri sepanjang perkahwinan yang sah di mana kedua-dua pihak memberi sumbangan secara langsung atau tidak langsung terhadap perolehan atau pemilikan harta tersebut.

Kewujudan tuntutan harta ini boleh berlaku apabila pasangan suami isteri bercerai akibat perpecahan dalam rumah tangga ataupun berlaku kematian salah seorang daripada pasangan tersebut. Selain itu, jika suami atau isteri tidak mendapat persetujuan di atas harta sepencarian secara sulh atau redha meredhai di antara kedua-dua pihak termasuk waris-waris juga boleh membuat tuntutan ke atas harta ini di mahkamah. Tuntutan harta sepencarian selepas kematian adalah sama dengan pembahagian harta sepencarian akibat penceraian. Pembahagian adalah bergantung kepada tahap sumbangan yang telah diberikan atau berdasarkan penilaian hakim yang sedang membicarakan kes itu. Tuntutan di atas harta ini juga boleh dibuat oleh pihak isteri kepada suami yang berpoligami untuk mengelakkan pertikaian di kemudian hari di antara pihak-pihak yang tertentu.

Oleh itu, jelaslah di sini bahawa harta sepencarian sangat logik dan menjadi keperluan untuk diguna pakai pada zaman ini yang mana kebanyakan suami isteri sama-sama mencari rezeki untuk keluarga. Semua permasalahan tuntutan harta sepencarian ini memerlukan kepada pengetahuan masyarakat yang celik akan hak sendiri bagi mencapai satu penyelesaian yang adil dan memenuhi matlamat syarak (*Maqasid Syariah*) dalam memelihara harta benda agar sampai kepada yang lebih

berhak. Islam itu adil dan akan sentiasa meraikan sesuatu yang adil dengan sentiasa meletakkan sesuatu pada tempatnya dengan cara yang betul.

Hal ini sangat bertepatan dengan firman Allah SWT:

Maksudnya:

“Terimalah apa yang mudah dilakukan dan suruhlah dengan perkara baik, serta berpalinglah dari pada orang-orang yang jahil” (Al-A’raf: 199).

1.2 Permasalahan Kajian

Harta sepencarian merupakan satu permasalahan yang tiada perincian melalui al-Quran dan al-Sunnah. Namun begitu Allah SWT telah menggariskan prinsip asas pemilikan iaitu berdasarkan kepada usaha tanpa membezakan antara lelaki dan wanita. Firman Allah SWT:

Maksudnya:

“Dan bagi orang lelaki ada bahagian dari apa yang mereka usahakan dan orang perempuan pula ada bahagian daripada apa yang mereka usahakan” (Al-Nisa: 32).

Pembahagian tuntutan harta sepencarian di Malaysia sebenarnya dibuat berlandaskan kepada hukum adat yang sudah lama diamalkan dan sudah diterimapakai oleh masyarakat Islam di Nusantara selagimana tidak bertentangan dengan syarak. Perkara ini telah dinyatakan oleh Ahmad Bin Mohd Zain al-Fatani (1956) sebagai adat bagi orang di negeri di bawah angin. Adat ini telah dipraktikkan secara meluas di Mahkamah Adat, Mahkamah Sivil dan Mahkamah Syariah ketika menyelesaikan pertikaian berhubung dengan urusan mal di antara pasangan suami isteri setelah berlaku perceraian yang diajukan kepada badan kehakiman. Menurut Norliah Ibrahim (2007), sehingga kini belum ada lagi undang-undang atau peraturan yang

seragam tentang pembahagian harta sepencarian. Hampir seluruh negeri di Malaysia telah memperuntukkan tentang harta sepencarian dalam Akta atau Enakmen Keluarga Islam masing-masing dan Mahkamah Syariah diberi kuasa untuk mendengar dan menetapkan sebarang tindakan yang berkaitan dengan pembahagian harta sepencarian.

Kaedah yang membabitkan kadar pembahagian harta sepencarian dilihat dari sudut sumbangan yang diberikan oleh kedua-dua pihak suami atau isteri. Kadar yang diperolehi tidak tetap berdasarkan pertimbangan pihak mahkamah dalam mengambil kira beberapa aspek sebelum menentukan kadarnya. Himpunan Keputusan Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan (2009) berpendapat berdasarkan kes-kes yang telah diputuskan oleh mahkamah mengikut enakmen keluarga Islam masing-masing, pihak isteri akan mendapat $\frac{1}{3}$ atau $\frac{1}{2}$ dan ada ketika tidak mendapat apa-apa bahagian. Manakala pihak suami pula akan mendapat $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$ atau $\frac{1}{3}$.

Contoh kes isteri mendapat $\frac{1}{3}$, suami mendapat $\frac{2}{3}$ seperti di dalam kes Che Abdullah Che Kob lwn Wan Jarah Wan Daud (Jurnal Hukum, 2005) kedua-dua pihak bekerja kampung, suami sebagai kelindan, nelayan dan ternak, sementara isteri jual makanan dan cucuk tanam. Hakim Bicara sebelum ini telah memberikan kepada bekas isteri $\frac{1}{3}$ dan bekas suami $\frac{2}{3}$ berasaskan sumbangan yang lebih kurang.

Contoh kes $\frac{1}{2}$, Hakim Mahkamah Rayuan telah membahagi dua harta yang dituntut. Prinsip yang sama digunakan dalam kes Hawa Embong lwn Ahmad Muda (Jurnal Hukum, 2005) di mana pasangan yang bekerja sendiri sudah tentu tidak dapat

dibuktikan sumbangan secara spesifik dalam pembolehan setiap harta. Keterangan bahawa wujud usahasama secara umum sudah mencukupi.

Contoh kes isteri tidak mendapat apa-apa bahagian. Dalam kes Noor Bee lwn Ahmad Shanusi. Pihak mahkamah menolak tuntutan pihak isteri kepada harta syarikat sebanyak RM5000 kerana barang-barang perkongsian tersebut telahpun dijual dan dibahagikan bahagian masing-masing.

Secara umumnya setelah melihat contoh-contoh atau kes-kes di atas dapat disimpulkan bahawa satu kajian menyeluruh perlu dibuat bagi meneliti dan menganalisis pembahagian atau kaedah penyelesaian bagi tuntutan harta sepencarian. Hal ini telah diberikan penegasan Hakim Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar Syeikh Mohd Roze Bin Abdul Wahab yang mengatakan kurangnya pendedahan tentang harta sepencarian menyebabkan banyak kes-kes yang berlaku tidak dapat diselesaikan dan tidak dituntut oleh pihak yang berkeelayakkan.

Berdasarkan beberapa temubual yang telah diadakan kepada responden di Negeri Kedah, dapatan menunjukkan ramai wanita-wanita ini tidak faham tentang hak mereka berkaitan tuntutan harta sepencarian.

Perkara ini juga turut diakui dalam temubual dengan Kadi Besar Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar iaitu Syeikh Mohd Roze. Beliau menyatakan bahawa disebabkan ketidakfahaman masyarakat terutamanya wanita, banyak tuntutan harta sepencarian tidak dibuat.

1.3 Persoalan Kajian

Berdasarkan huraian-huraian yang dinyatakan sebelum ini, persoalan kajian dapat diringkaskan seperti berikut:

1. Apakah bentuk tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar?
2. Apakah kaedah penyelesaian yang telah digunakan terhadap tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar ?
3. Apakah kadar pembahagian yang telah digunakan bagi kes tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar?

1.4 Objektif Kajian

Objektif kajian ini diringkaskan seperti berikut:

1. Mengenal pasti bentuk tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.
2. Mengenal pasti kaedah penyelesaian harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.
3. Menganalisis kadar pembahagian yang telah digunakan bagi kes tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

1.5 Definisi Konsep

Merujuk kepada huraian latar belakang dan permasalahan kajian, terdapat tiga istilah penting yang akan digunakan secara konsisten dalam kajian ini iaitu harta sepencarian, kes-kes mal dan Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Berikut adalah huraian definisi bagi terminologi-terminologi tersebut:

1.5.1 Harta Sepencarian

Harta sepencarian merupakan salah satu hak yang boleh dituntut oleh pihak isteri mahupun suami sama ada berlaku selepas penceraian, kematian dan poligami. Menurut Miszairi Sitiris (2008), sememangnya tiada pengertian atau definisi yang diberikan oleh ulama Islam terdahulu di dalam kitab-kitab mereka mengenai harta sepencarian. Hal ini mungkin disebabkan menurut adat kebiasaan hanya suami yang keluar bekerja untuk mencari rezeki dan penghidupan untuk keluarga. Sedangkan isteri di rumah menguruskan rumah tangga. Oleh itu isu harta sepencarian tidak timbul. Berbeza dengan adat di Nusantara seperti di Indonesia, Brunei, Pattani dan juga Malaysia yang rata-rata penduduknya dahulu adalah petani. Suami isteri bekerjasama mengusahakan tanah pertanian mereka. Apabila mereka bercerai, harta atau tanah yang mereka usahakan bersama akan dibahagikan antara mereka. Oleh sebab itu, harta sepencarian lebih dikaitkan dengan adat yang diamalkan dalam masyarakat di negara ini.

Menurut Suwaid Tapah (2003), harta sepencarian hanya ditafsirkan di dalam undang-undang keluarga Islam di negeri-negeri di Malaysia. Harta sepencarian ditafsirkan sebagai harta yang diperolehi bersama oleh suami isteri semasa perkahwinan berkuat kuasa mengikut syarat-syarat yang ditentukan oleh hukum syarak. Manakala menurut Zaleha Kamaruddin (2009), harta sepencarian boleh ditakrifkan sebagai sebarang harta alih atau tidak alih yang diperolehi oleh pasangan suami isteri secara langsung atau tidak langsung dalam tempoh sesuatu perkahwinan yang sah.

1.5.2 Kes-kes Mal

Jabatan Kehakiman Syariah telah mentakrifkan istilah mal sebagai merujuk kepada harta yang bukan kes jenayah. Bidang kuasa mal bagi Mahkamah Syariah terpakai kepada semua orang Islam yang tinggal bermastautin negeri-negeri. Dan sebenarnya, Mahkamah Syariah mempunyai bidang kuasa mal yang hampir menyeluruh dan merangkumi banyak aspek kekeluargaan Islam:

a. Berkaitan dengan isu-isu sebelum perkahwinan

Seperti putus tunang, permohonan kebenaran untuk berkahwin dan permohonan untuk berpoligami.

b. Berkaitan dengan persoalan semasa perkahwinan

Seperti permohonan mengesahkan perkahwinan, permohonan membatalkan perkahwinan yang tidak sah, permohonan nafkah diri, nafkah anak, mensabitkan isteri nusyuz, permohonan isteri supaya suami hidup bersama semula dan sebagainya.

c. Berkaitan dengan persoalan pembubaran perkahwinan

Permohonan cerai khuluk, *li'an*, fasakh, talak, taklik, perceraian dengan perintah, kerana murtad dan juga secara anggapan mati.

d. Sebarang permohonan di dalam sesuatu kes sedang berjalan (*interlocutory order*)

Contohnya, permohonan sementara nafkah sama ada diri dan anak, hadanah, perintah larangan terhadap harta, harta sepencarian dan gangguan (Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia, 2016).

1.5.3 Mahkamah Tinggi Syariah

Dari segi takrifan, Mahkamah Tinggi Syariah boleh didefinisikan sebuah mahkamah yang membicarakan kes-kes yang diperuntukkan kepadanya serta mengeluarkan perintah kes-kes sivil dan jenayah bagi menyelesaikan dan mengesahkan kes-kes faraid. Mahkamah ini juga menguruskan kes-kes rayuan dan menyediakan jurnal mahkamah untuk diterbitkan (bagi sesetengah negeri). Mahkamah Tinggi juga berperanan untuk menguruskan pentadbiran perkhidmatan dan pembangunan Mahkamah Rayuan Syariah dan Jabatan Kehakiman Syariah keseluruhannya, menerima kes yang dibawa ke mahkamah ini sama ada kes-kes mal maupun jenayah dan faraid serta menguruskannya.

Selain itu, tugas Mahkamah Tinggi Syariah juga ialah mendengar dan menyelesaikan kes-kes mula bicara yang dibawa ke mahkamah ini dengan adil dan saksama mengikut peruntukan yang diberi dalam hukum syarak dan undang-undang, menjalankan semakan ke atas rekod perbicaraan kes-kes jenayah Mahkamah Rendah Syariah Daerah-Daerah serta mendengar, meneliti, menghalusi dan memutuskan kes-kes rayuan daripada Mahkamah Rendah Syariah Daerah-Daerah (Mahkamah Syariah Terengganu, 2015).

1.6 Batasan Dan Skop Kajian

Perbahasan dalam kajian ini hanya difokuskan kepada kaedah dan kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian yang diamalkan di negeri Kedah. Manakala hal-hal lain yang tidak ada kaitan dengan tuntutan harta sepencarian tidak akan dibahasakan di dalam kajian ini. Ini kerana terdapat kekangan dari sudut kebolehan capaian maklumat serta galakkan daripada Syeikh Roze, Kadi besar Mahkamah

Tinggi Syariah Alor Setar tentang keperluan mengkaji dengan lebih mendalam serta menyeluruh di negeri Kedah berbanding negeri lain. Kajian ini diharapkan lebih terfokus pada satu matlamat iaitu cara pengaplikasian kaedah serta kadar pembahagian yang diguna dalam menyelesaikan tuntutan harta sepencarian. Dengan harapan kefahaman tentang harta sepencarian dapat ditingkatkan kepada semua lapisan masyarakat.

Kajian ini mengambil Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar sebagai satu-satunya tempat rujukan kes kepada kes-kes tuntutan harta sepencarian. Ini disebabkan di negeri Kedah terdapat satu sahaja mahkamah tinggi iaitu Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar yang diberi kuasa untuk mengendalikan kes-kes Mal. Seterusnya tempoh yang ditentukan untuk pengambilan kes-kes ialah dari tahun 2011 hingga tahun 2013. Pemilihan tempoh masa ini adalah bersesuaian dengan proses pengumpulan data. Ini kerana fail-fail kes di tahun sebelumnya mengalami perubahan tempat dan menyukarkan pengumpulan data. Manakala kes-kes tahun selepasnya pula masih belum dapat dipastikan sudah tamat ataupun masih dalam prosiding. Bagi memastikan kelangsungan data tiga tahun tersebut menjadi tempoh sah untuk pengambilan kes-kes tuntutan harta sepencarian sebagai rujukan.

1.7 Kepentingan Kajian

Kajian ini mempunyai kepentingan-kepentingan berikut:

- a) Kajian ini dapat memberi maklumat tentang konsep harta sepencarian kepada masyarakat Islam umumnya melibatkan pihak suami isteri. Dapatan kajian ini juga mampu menjawab persoalan terhadap sejauh mana aplikasi yang diguna pakai bagi menyelesaikan permasalahan tuntutan harta sepencarian.

- b) Hasil kajian ini dapat membantu menyalurkan maklumat tentang masalah harta sepencarian kepada pihak yang terlibat. Selain itu, penyelesaian masalah berkaitan harta warisan dapat diselesaikan.
- c) Kajian ini boleh dijadikan pedoman dan panduan ketika menyelesaikan masalah tuntutan harta sepencarian.
- d) Hasil kajian ini akan menambahkan lagi khazanah ilmu yang sedia ada khususnya dalam menyelesaikan permasalahan harta sepencarian berteraskan Islam.
- e) Akhir sekali hasil kajian ini dapat membantu pihak berwenang iaitu Mahkamah Tinggi Syariah dalam menyediakan satu garis panduan kaedah penyelesaian kepada tuntutan harta sepencarian yang terkini mengikut peralihan zaman mutaakhir ini.

1.8 Metodologi Kajian

1.8.1 Reka Bentuk Kajian

Kajian ini akan menggunakan pendekatan reka bentuk kualitatif bagi mendapatkan maklumat lengkap berkenaan objektif kajian. Pemilihan kajian ini menggunakan reka bentuk kualitatif kerana menerusi beberapa pengkaji seperti Punch (1998) menyatakan reka bentuk kualitatif merupakan penyelidikan empirikal yang datanya bukan dalam bentuk nombor. Pendapat ini menyamai Ary et.al (1996) yang mentakrifkan rekabentuk kualitatif dengan menggunakan perkataan. Sementara itu, Denzin dan Lincoln (1994) berpendapat rekabentuk kualitatif melibatkan kepelbagaian kaedah secara terfokus, termasuk menggunakan pendekatan naturalistik (semula jadi) untuk menyelidik sesuatu subjek. Pada masa yang sama, Cresswell (1994) mentakrifkan penyelidikan kualitatif sebagai proses inkuiri ke arah

pemahaman yang didasari kaedah pengumpulan data yang lazim digunakan apabila meninjau sesuatu permasalahan sosial.

1.8.2 Pengumpulan Data

Pengumpulan data lazim digunakan oleh penyelidik kualitatif untuk mendapatkan data. Terdapat dua bentuk kaedah pengumpulan data yang akan digunakan:

1. Kajian kepustakaan

Kaedah ini bagi mendapatkan data-data berbentuk kualitatif dengan menggunakan bahan-bahan yang telah didokumenkan seperti fail rekod, buku-buku, makalah, artikel, kertas-kertas kerja dan sebagainya yang berkenaan dengan permasalahan tuntutan harta sepencarian (M.Nazir, 2003).

Kajian kepustakaan terhadap fail rekod adalah fail-fail kes tuntutan harta sepencarian yang terdapat di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Selama tiga tahun bermula tahun 2011, keseluruhan kes yang dicatatkan adalah sebanyak 103 kes, manakala pada tahun berikutnya iaitu tahun 2012 kes yang direkodkan adalah sebanyak 102 kes dan pada tahun 2013 pula mencatatkan 95 kes sahaja. Berdasarkan kepada objektif kajian data daripada fail-fail, merupakan dokumen terpenting dalam pengumpulan data. Manakala tentang buku-buku pula karangan beberapa orang penulis tersohor yang menulis buku mengenai tuntutan harta sepencarian seperti Ahmad Bin Mohd Zain al-Fatani (1956) bertajuk Kitab *al-Fatawa al-Fataniah*, Siti Zaikhah Md. Nor (1996) bertajuk *Pemilikan Harta dan Perkahwinan* dan selainnya. Begitu juga jurnal-jurnal hukum yang ditulis di bawah tajuk tuntutan harta sepencarian seperti penulisan Ab. Kadir Muhammad (1996) yang bertajuk *Harta Sepencarian: Konsep dan Pelaksanaannya di Malaysia*, Jasni Sulong (2008) yang

bertajuk Kedudukan Mazhab Syafii Dalam Amalan Pembahagian Pusaka dan Wasiat Islam di Malaysia dan sebagainya.

2. Kajian lapangan

Di dalam melakukan kajian lapangan terdapat satu bentuk kaedah bagi mengumpulkan data yang diguna pakai iaitu kaedah temubual.

Temubual merupakan satu lagi kaedah pengumpulan data yang melibatkan aktiviti seorang penyelidik untuk mendapat jawapan-jawapan yang dihajati daripada peserta penyelidikan (Robson, 2002). Menurut Punch (2001) dalam menghuraikan kaedah temu bual sebagai satu kaedah yang membolehkan penyelidik mengakses persepsi responden, takrifan responden tentang sesuatu situasi, dan konstruk hakikat dunia sebagaimana dilihat dan dialami oleh responden.

Dalam konteks kajian ini, kaedah temu bual hanya merupakan satu kaedah yang diambil untuk mendapatkan maklumat bagi mengukuhkan data-data yang telah ditemui di dalam fail-fail kes. Beberapa responden telah ditemu bual bagi mendapatkan data-data tersebut:

- i. Hakim Mahkamah Tinggi Syariah iaitu Syeikh Mohd Roze pada 13 Jun 2013 dan 20 Mei 2015, iaitu sebanyak dua kali. Temu bual dilakukan untuk memperolehi data yang melibatkan bahan atau buku yang menjadi sumber rujukan yang di ambil bagi sesuatu kes yang dijalankan.
- ii. Pegawai Pentadbiran / Staff Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar sebanyak 10 kali bermula pada tahun 2012 sehingga 2015. Di antara tarikh temu bual tersebut ialah pada 05 Mac 2012, 25 April 2012, 16 Julai 2012, 23 Ogos 2012, 17 Januari 2013, 11 Februari 2013, 11 Jun 2013, 17 Oktober 2013, 22

April 2014, 11 Ogos 2014, 17 Mac 2015, 20 Mei 2015 dan 26 November 2015. Temu bual dilakukan untuk memperolehi data melibatkan rekod-rekod kes yang telah dibicarakan, berkaitan dengan tuntutan harta sepencarian.

1.8.3 Analisis Data

Analisis data kualitatif ialah merujuk kepada maklumat atau data berbentuk teks atau ayat-ayat yang tidak mempunyai struktur tertentu dan tidak mungkin dapat dirumuskan dalam bentuk nombor atau statistik seperti data kuantitatif (Woods, 2006). Seperti yang dijelaskan, data kualitatif biasanya terlalu banyak dan berpunca daripada pelbagai sumber. Proses pengumpulan data dan analisis sebenar tidak berlaku secara linear, malah diintegrasikan sebagai fasa yang bertindan.

Data-data yang diperolehi akan dianalisis menggunakan dua kaedah menganalisis data, iaitu:

1. Analisis kandungan

Analisis kandungan adalah salah satu proses analisis data yang telah dikumpulkan (Zhang dan Wildermuth, 2009). Kaedah ini bersesuaian bagi mengesan isi kandungan sesuatu teks sepertimana yang telah dinyatakan oleh Asiah Sarji (1999).

Menurut Asiah Sarji (1999), terdapat enam langkah dalam menggunakan kaedah analisis kandungan. Langkah-langkah tersebut ialah:

- a. Mengenalpasti permasalahan kajian
- b. Memilih sampel dan memberi definisi kepada konsep-konsep terpilih
- c. Membaca dan merekodkan isi kandungan mengikut peraturan yang objektif
- d. Menentukan skor-skor yang dipilih

- e. Membanding skor-skor yang diperolehi
- f. Memberi interpretasi hasil kajian berdasarkan konsep dan teori tertentu

Kaedah menganalisis dalam kajian yang dibuat sentiasa bersandarkan kepada tajuk dan permasalahan kajian. Hal ini bertujuan agar selari dengan objektif penyelidikan. Atas prinsip ini, kes-kes tuntutan harta sepencarian yang direkodkan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar dianalisis secara terperinci dan mendalam dengan menumpukan kepada beberapa aspek seperti penyebab tuntutan harta sepencarian, kaedah penyelesaian tuntutan harta sepencarian dan kadar pembahagian yang telah dibuat bagi menghasilkan satu keputusan yang menjadi rujukan kepada kes yang lain.

Jadual berikut memperjelaskan pengaplikasian langkah-langkah daripada kaedah tersebut dalam menganalisis setiap kes-kes tuntutan sepencarian.

Jadual 1.1

Langkah Proses Menganalisis Data

Bil	Langkah	Perkara
1	Mengenal pasti permasalahan kajian.	Kaedah serta kadar pembahagian yang terdapat dalam kes-kes tuntutan harta sepencarian melalui Dewan Satu dan Dewan Dua di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar menjadi permasalahan kajian ini.
2	Memilih sampel dan memberi definisi kepada konsep-konsep terpilih.	Sampel kajian ialah rekod fail kes-kes tuntutan harta sepencarian dari tahun 2011 hingga tahun 2013.
3	Membaca dan merekodkan isi kandungan mengikut peraturan	Setiap fail kes yang terpilih dibaca satu persatu secara mendalam

	yang objektif.		dengan memberi tumpuan kepada nombor rujukan kes, penyebab berlaku kes, kaedah penyelesaian yang dibuat dan kadar nilai yang diperolehi serta merekodkannya bertepatan dengan objektif kajian.
4	Menentukan skor-skor yang dipilih.		Setiap jumlah kes yang direkodkan menjadi penentuan kepada skor-skor analisis.
5	Membanding skor-skor yang diperolehi.		Melakukan perbandingan antara satu kes dengan kes yang lain dari sudut penyebab, kaedah dan nilai tuntutan dibuat berdasarkan skor-skor yang diperolehi.
6	Memberi interpretasi hasil kajian berdasarkan konsep dan teori tertentu.		Menatijahkan hasil kajian berkaitan dengan tuntutan harta sepencarian, kaedah penyelesaian dan kadar pembahagian melibat kes-kes tuntutan harta sepencarian yang diputuskan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar dari tahun 2011 hingga tahun 2013.

1.9 Kajian Literatur

Harta sepencarian merupakan salah satu daripada tuntutan yang dibuat bagi membolehkan harta peninggalan dapat dipusakai oleh pihak yang berkeelayakkan. Secara umumnya, terdapat kajian-kajian terdahulu dalam mengkaji permasalahan tuntutan harta sepencarian. Kajian-kajian tersebut telah dibuat oleh para sarjana tempatan mahupun sarjana luar. Penulisan-penulisan yang telah dibuat lebih terfokus kepada kajian asas tentang konsep harta sepencarian serta amalan pembahagian mengikut Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam di Malaysia. Namun apabila diteliti masih kurang perbincangan atau kajian yang dibuat secara mendalam tentang tuntutan harta sepencarian khususnya di negeri Kedah. Kebanyakan kajian lebih tertumpu di negeri-negeri lain.

Islam menunjukkan harta sepencarian adalah satu permasalahan yang berat dan sukar diselesaikan oleh mana-mana pihak apabila kedua-dua pihak suami isteri telah bercerai atau salah seorang meninggal dunia. Walaupun tuntutan ini tidak ada di dalam hukum syarak, namun amalan secara adat menjadikan tuntutan ini dilaksanakan di bawah Enakmen Undang-undang Keluarga Islam di setiap negeri. Ini kerana tiada Nas sama ada dari al-Quran ataupun as-Sunnah yang dapat diambil sebagai rujukan hukum.

1. Kajian berkaitan konsep harta sepencarian secara umumnya telah dibuat Daud Muhammad (2002), di dalam Jurnal Hukum, menyatakan harta sepencarian merupakan suatu masalah yang sangat susah dan rumit untuk diselesaikan apabila berlaku kepada kedua pihak suami atau isteri perceraian atau kematian dan tidak mendapat persetujuan secara Kehakiman Sulh atau persetujuan bersama dikalangan keduanya dan juga waris-waris.

Al-Bardisi (1969) mengatakan bahawa adat yang dibenar oleh syarak ialah suatu perkara yang menjadi kebiasaan masyarakat dan sering dilakukan oleh mereka dalam urusan kehidupan seharian selama mana tidak bertentangan dengan al-Quran dan as-Sunnah. Walaupun tiada pendalilan khusus tentang harta sepencarian, masyarakat juga menerima pakai amalan adat yang diterima syarak (*al-Adah al-Muhakkamah*) seperti pembahagian pusaka secara persepakatan atau muafakat. Hujah tersebut adalah selari dengan terdapat pada adatnya masalah kewarisan boleh diselesaikan sendiri oleh orang-orang terbabit melalui musyawarah atau muafakat. Permasalahan tuntutan harta sepencarian adalah termasuk dalam amalan adat Melayu dan bukan berasaskan kepada undang-undang Islam tulen.

Perkara ini turut dinyatakan oleh Ahmad Bin Mohd Zain al-Fatani (1956) sebagai adat bagi orang di negeri di bawah angin. Pendapat yang sama turut dinyatakan Jasni Sulong (2008), dalam konteks masyarakat Islam di Malaysia di samping ajaran Mazhab Syafii, masyarakat juga menerima pakai amalan adat yang diterima syarak (*al-Adah al-Muhakkamah*) seperti pembahagian pusaka secara persetujuan bersama atau muafakat. Suwaid Tapah (2003), mendapati bahawa pembahagian harta sepencarian mempunyai hubung kait dengan adat kelaziman bukan sahaja masyarakat Melayu Nusantara malahan juga masyarakat peribumi.

Berdasarkan penelitian yang dibuat masih belum ada kajian secara mendalam daripada tahun 2011 sehingga tahun 2013 tentang tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Walaupun terdapat beberapa kajian yang dilakukan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar tetapi tidak memfokuskan tahun tersebut dan juga perincian tentang tuntutan harta sepencarian. Kajian –kajian itu hanya bersifat umum sahaja.

2. Kajian berkaitan tuntutan harta sepencarian, terdapat begitu ramai pengkaji membuat kajian berasaskan pembahagian harta sepencarian dan mendapati terdapat perbezaan pemerolehan harta sepencarian antara satu kes dengan kes-kes yang lain. Contohnya Azlina Abd Latiff (2004), kadar pembahagian harta sepencarian adalah mengikut kadar sumbangan suami dan isteri sebagaimana yang dijelaskan dalam kriteria pembahagian harta sepencarian. Kadar tersebut tidak tetap, ini kerana pihak mahkamah akan mengambil kira beberapa aspek sebelum menentukan kadarnya. Berdasarkan kes-kes yang

telah diputuskan kadangkala pihak isteri akan mendapat bahagian 1/3 atau 1/2 dan kadangkala tidak mendapat apa-apa bahagian. Begitu juga bahagian untuk suami akan ditentukan 1/2:2/3 atau 1/3.

Manakala Adib Yazid (2016), kadar tuntutan harta sepencarian bukan ditentukan oleh isteri itu sendiri, ia adalah kadar yang ditetapkan oleh Hakim di Mahkamah Tinggi atau Mahkamah Syariah. Hj Abd Kadir Bin Hj Ismail, Abd Monir Bin Hj Yaacob (1988), *Jurnal Syariah*, Daud Muhammad (2003), *Harta sepencarian dalam hukum Syarak*, Tajul Aris Ahmad Bustami, Farid Sufian Shuaib dan Mohd Hisham Mohd Kamal (2003), *Harta Sepencarian, Prosiding Ex-Parte, Perintah Injuksi*, menyatakan cara pembahagian harta sepencarian di negeri-negeri adalah berlainan menurut pertimbangan budi bicara dan kebijaksanaan hakim-hakim mahkamah itu sendiri.

Terdapat juga pengkaji yang mengkaji secara umum tentang kaedah atau pengaplikasian tuntutan harta sepencarian berdasarkan kes-kes yang berlaku di negeri-negeri dalam Malaysia. Akan tetapi belum terdapat pengkaji yang mengkaji secara khusus pengaplikasian kaedah tuntutan harta sepencarian terhadap kes-kes di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar Kedah.

3. Kajian berkaitan kaedah pembahagian tuntutan harta sepencarian berdasarkan kajian lepas yang telah diketengahkan, ternyata kajian membabitkan kaedah penyelesaian kes-kes harta sepencarian secara terperinci masih belum dilakukan. Yang ada hanyalah perbincangan-perbincangan mengenai pendaliran harta sepencarian, pembahagian harta sepencarian mengikut kes-kes tuntutan

harta sepencarian di beberapa negeri-negeri dan kaedah pembahagian harta sepencarian terhadap kes-kes tuntutan harta sepencarian menurut budi bicara hakim di setiap negeri-negeri di Malaysia.

Kajian yang lepas juga hanya melibatkan hanya beberapa negeri yang berlaku kes-kes tuntutan harta sepencarian ini, namun bagi negeri Kedah, khususnya membabitkan kawasan Alor Setar, masih belum ada kajian yang dilakukan membabitkan fokus kajian ini. Oleh itu dilihat bahawa kajian ini adalah sangat perlu dilaksanakan bagi mendapat gambaran yang sebenar tentang persoalan tuntutan harta sepencarian dalam menangani permasalahan tersebut kepada masyarakat di negeri Kedah khususnya. Sebagaimana yang telah disarankan oleh Hakim Mahkamah Tinggi Syariah. Alor Setar itu sendiri Syeikh Mohd Roze Bin Abdul Wahab memandang kurangnya pengetahuan dan pendedahan tentang perkara ini menyebabkan banyak kes-kes tuntutan harta tidak dapat diselesaikan.

Berdasarkan keseluruhan sorotan karya yang dibuat sememangnya telah wujud kajian-kajian tentang tuntutan harta sepencarian secara umum melibatkan aspek konsep harta sepencarian membabitkan beberapa negeri di Malaysia. Akan tetapi, kajian-kajian tersebut tidak memberi fokus yang mendalam tentang kedudukan harta sepencarian di negeri Kedah, kaedah penyelesaian dan kadar yang diberikan. Oleh itu satu kajian yang berfokuskan tiga perkara ini perlu dilakukan bagi membuktikan perihal harta sepencarian khususnya di negeri Kedah.

1.10 Kesimpulan

Mengenal pasti penyelesaian tuntutan harta sepencarian bukanlah penyelesaian terakhir dalam menjawab semua persoalan harta pewarisan tetapi lebih kepada memberi keringanan dalam permasalahan harta pusaka yang menjadi satu isu terbesar dalam masyarakat Islam masa kini. Masalah harta pusaka dan penyelesaiannya bukan satu perkara mudah dan sewenangnyanya boleh diselesaikan tanpa kajian yang menyeluruh serta menganalisis kes-kes mal yang berlaku di Mahkamah Tinggi Syariah di setiap negeri. Sewajarnya tuntutan harta sepencarian perlu diwar-warkan kepada semua lapisan masyarakat untuk menjaga kemaslahatan dalam sesebuah institusi kekeluargaan Islam. Selari dengan suasana dunia akhir zaman ini yang semakin mencabar, permasalahan tuntutan harta sepencarian yang tidak mempunyai gambaran yang jelas serta penyelesaian yang jitu berkemungkinan besar membawa kepada ketidak berhasilaan penyelesaian tentang harta pusaka. Hasil kajian diharapkan akan memberi gambaran yang jelas mengenai masalah yang dihadapi oleh masyarakat Islam terutamanya institusi kekeluargaan Islam khususnya pihak yang terlibat dalam permasalahan harta sepencarian akan memberi impak kepada semua pihak yang terlibat sama ada pihak suami isteri, para ilmunan, Mahkamah Tinggi Syariah atau selainnya terutama daripada pihak berwenang.

BAB DUA

BENTUK TUNTUTAN HARTA SEPENCARIAN DI MAHKAMAH TINGGI SYARIAH ALOR SETAR

2.1 Pendahuluan

Menurut Undang-Undang Keluarga Islam di Malaysia, tuntutan harta sepencarian telah dianggap sebagai salah satu solusi untuk memperkemarkan pembahagian harta bagi mengelakkan pertikaian yang lebih besar. Permasalahan ini perlu dikemukakan kepada Mahkamah Tinggi Syariah di setiap negeri di Malaysia. Tuntutan ini adalah mengikut Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam di negeri masing-masing. Walaupun tuntutan harta sepencarian ini tidak ada dalam hukum syarak, namun atas konsep keadilan bersama, perkara ini dirai syarak sebagai satu hukum yang dibolehkan umat Islam menggunakannya atas sebab-sebab tertentu yang bersesuaian.

Dalam kehidupan berkeluarga, pasangan suami isteri mempunyai tanggungjawab dan hak mereka yang tersendiri. Suami bertanggungjawab dalam memimpin rumahtangga di samping isteri mengasuh dan mengurus rumahtangga. Islam menggariskan beberapa hak yang perlu dilunasi oleh kedua-dua pasangan suami isteri. Salah satu daripada hak-hak tersebut ialah hak terhadap harta sepencarian yang dikumpul sepanjang kehidupan suami isteri. Harta sepencarian yang boleh dituntut sebagai hak pasangan suami isteri berdasarkan laporan kes adalah berkaitan dengan beberapa keadaan iaitu penceraian, kematian dan poligami. Ketiga-tiga keadaan ini merupakan penyebab tuntutan harta sepencarian dikemukakan di mahkamah untuk diselesaikan.

Di dalam hal ini, isteri perlu mengetahui perkara-perkara yang boleh dituntut atau diperolehi setelah keadaan yang disebut berlaku, begitu juga di pihak suami. Permasalahan akan semakin rumit jika kedua-dua pihak tidak mempunyai pemahaman atau pengetahuan tentang perkara ini yang akan menyebabkan banyak permasalahan harta peninggalan tidak dituntut.

2.2 Sebab-Sebab Tuntutan Harta Sepencarian

Tuntutan harta sepencarian berlaku dengan beberapa sebab. Hal ini dapat disimpulkan dengan meneliti kes-kes yang terdapat di mahkamah, khususnya Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Di antara penyebab berlaku tuntutan ini ialah melibatkan kes perceraian, kematian dan poligami. Ketiga-tiga penyebab ini merupakan elemen penting dalam sesebuah kes yang didaftarkan bagi tuntutan harta sepencarian.

2.2.1 Perceraian

Perkahwinan merupakan suatu amalan yang dituntut dalam Islam. Menurut Siti Fatimah dan Haslee Shahril Lim (2006), perkahwinan adalah satu ibadah dan sunnah Rasulullah SAW. Melalui perkahwinan, individu akan dapat mengelakkan diri dari melakukan perkara-perkara yang mungkar dan seterusnya menyebabkan keruntuhan akhlak berlaku dalam kehidupan masyarakat. Selain itu, perkahwinan juga membantu individu untuk memelihara iman, akhlak dan dapat menyempurnakan tuntutan Islam. Perkara ini telah dijelaskan berdasarkan ayat al-Quran dan Sunnah Rasulullah SAW.

Firman Allah SWT:

Maksudnya:

“Dan di antara tanda-tanda kekuasaan-Nya ialah dia menciptakan untukmu isteri-isteri dari jenismu sendiri, supaya kamu cenderung dan merasa tenteram kepadanya, dan dijadikan-Nya diantara merasa kasih dan sayang. Sesungguhnya pada yang demikian itu benar-benar terdapat tanda-tanda bagi kaum yang berfikir” (al-Rum:21).

Rasulullah SAW. bersabda:

Maksudnya:

“Barangsiapa beristeri (berkahwin) bererti ia telah memelihara sebahagian agamanya. Kerana itu, hendaklah ia bertakwa kepada Allah untuk memelihara sebahagian tinggal” (Shahih al-Targhib wa al-Tarhib, no.1916).

Islam amat menitikberatkan tentang kehidupan berumah tangga dan kekeluargaan. Terdapat garis panduan yang telah termaktub dalam al-Quran dan al-Sunah sebagai panduan dan pedoman yang perlu diikuti. Syariat Islam memperinci hukum-hukum kekeluargaan bermula dengan pra perkahwinan, semasa perkahwinan dan pasca perkahwinan.

Walaubagaimanapun tidak semua perkahwinan akan kekal selamanya. Menurut Mustafa al-Bughah (1992), apabila sudah tiada persefahaman dalam hidup berkeluarga, peraturan yang membolehkan kita menangani masalah tersebut diperlukan. Oleh itu, berdasarkan kaedah ini Islam telah memperuntukkan beberapa kaedah penyelesaian. Salah satu penyelesaiannya ialah perceraian. Walaupun perceraian itu perkara yang sangat dibenci oleh Allah SWT dan ia adalah jalan terakhir setelah jalan-jalan lain telah dicuba untuk menyelesaikan sebarang masalah yang berlaku.

Rasulullah SAW bersabda:

Maksudnya:

“Sebenci-benci perkara yang halal di sisi Allah ialah talak” (al-Sunan al-Kubra, 7/322).

2.2.2 Definisi perceraian

Perceraian secara umumnya ialah membuka ikatan, melepas ikatan, pembebasan dan seumpamanya. Menurut Kamus Dewan (1997), perceraian adalah berasal daripada perkataan cerai. Dari segi bahasa ia bererti pisah dan jika dinisbahkan kepada pasangan suami isteri diertikan tidak sebagai suami isteri lagi atau sudah putus hubungan sebagai suami isteri. Apabila imbuhan per dan an dimasukkan pada perkataan cerai ia dimaksudkan sebagai perihal (kejadian) bercerai antara suami isteri.

Secara terminologi perkataan cerai membawa maksud terputusnya hubungan atau ikatan perkahwinan berdasarkan kepada sebab-sebab tertentu (Wahbah al-Zuhaily, 1996). Cerai atau talak menurut istilah Syarak iaitu melepaskan ikatan perkahwinan atau terputusnya hubungan perkahwinan antara suami dan isteri dalam waktu tertentu atau selamanya dengan menggunakan lafaz yang jelas atau lafaz yang kesamaran (Zaitun Bakar, 2012). demikian juga menurut Ahmad Salamah al-Qalyubi dan Ahmad al-Burullusi Umairah (1995). *Khul'* juga terdiri daripada jenis perceraian kerana menurut Zaitun Bakar (2012) ia bermaksud cabut, lepas atau menanggalkan seperti menanggalkan pakaian dan sebagainya. Selain itu terdapat juga perceraian yang lain iaitu cerai *taklik*, *lian*, *fasak*.

2.2.3 Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Penceraian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Tuntutan harta sepencarian merupakan satu tuntutan yang dibuat di Mahkamah Tinggi Syariah negeri masing-masing. Tuntutan ini berlaku apabila terjadi salah satu daripada penyebab yang membolehkan tuntutan harta sepencarian terutama apabila berlaku perceraian di antara pasangan suami isteri. Tuntutan harta sepencarian dibuat mengikut seksyen 122, *Pembahagian Harta Sepencarian* di bawah Enakmen Undang-undang Keluarga Islam negeri Kedah 2008.

Berikut adalah maklumat terperinci berkaitan kes-kes tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor setar daripada 2011-2013:

1. Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2011

Jadual 2.1

Kes-kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2011

Bil	Jenis kes	Daftar	Selesai	Dalam prosiding
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	72	66	6
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	31	26	5

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Mengikut statistik yang telah dikemaskinikan pada Mac 2014 dalam jadual di atas, terdapat sebanyak 103 kes berkenaan Tuntutan Harta Sepencarian telah didaftarkan. 72 kes telah didaftar dan dibicara di Dewan 1 di bawah Kadi Yang Arif Tuan Syeikh Abd Rahman Bin Hj Abdullah. BCK. Manakala 31 kes didaftar dan dibicara di Dewan 2 dibawah Kadi Yang Arif Tuan Syeikh Mohd Roze Bin Abdul Wahab. BCK. Perincian tentang keseluruhan kes adalah seperti berikut:

Jadual 2.2

Kes-Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Perceraian Di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0053-2011
2.	Plaintif lwn 10 Defendan Lain	02100-017-0050-2011
3.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0093-2011
4.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0081-2011
5.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0107-2011
6.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0123-2011
7.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0143-2011
8.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0176-2011
9.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0162-2011
10.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0175-2011
11.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0196-2011
12.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0187-2011
13.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0217-2011
14.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0202-2011
15.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0210-2011
16.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0248-2011
17.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0263-2011
18.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0333-2011
19.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0402-2011
20.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0405-2011
21.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0477-2011
22.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0493-2011

23.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0507-2011
24.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0520-2011
25.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0533-2011

Jadual 2.3

Kes-Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Penceraian Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0002-2011
2.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0029-2011
3.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0076-2011
4.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0074-2011
5.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0087-2011
6.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0093-2011
7.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0148-2011
8.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0157-2011
9.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0181-2011
10.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0196-2011
11.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0248-2011

Berdasarkan semakan dan penelitian yang dibuat kepada kes-kes yang telah direkodkan sekitar 2011 didapati 52 kes telah dapat diselesaikan. Kes tuntutan harta sepencarian disebabkan oleh perceraian pada tahun tersebut iaitu Dewan 1 melebihi 25 kes. Manakala di Dewan 2 pada tahun yang sama menunjukkan bahawa hanya 11 kes disebabkan perceraian.

2. Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2012

Jadual 2.4

Kes-kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2012

Bil	Jenis kes	Daftar	Selesai	Dalam prosiding
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	45	36	9
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	57	34	23
(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)				

Pada tahun 2012, terdapat sebanyak 102 kes tuntutan harta sepencarian yang telah didaftar dan dibicara di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Dewan 1, mencatatkan sebanyak 45 kes manakala 57 kes di Dewan 2. Daripada jumlah tersebut melalui Dewan 1, hanya 36 kes telah dapat diselesaikan dan 9 kes masih dalam proses pembicaraan, manakala Dewan 2 hanya 34 kes dapat diselesaikan dan 23 kes masih dalam proses pembicaraan. Perincian tentang keseluruhan kes adalah seperti berikut:

Jadual 2.5

Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Penceraian di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0013-2012
2.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0007-2012
3.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0066-2012
4.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0143-2012
5.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0195-2012
6.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0219-2012
7.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0289-2012

8.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0310-2012
9.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0332-2012
10.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0330-2012
11.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0401-2012

Jadual 2.6

Semakan Kes-Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Penceraian Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0024-2012
2	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0076-2012
3	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0115-2012
4	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0133-2012
5	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0125-2012
6	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0147-2012
7	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0196-2012
8	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0191-2012
9	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0217-2012
10	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0229-2012
11	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0260-2012

12	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0264-2012
13	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0406-2012
14	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0420-2012

Kajian yang dibuat menunjukkan daripada sejumlah 45 kes yang didaftarkan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, Dewan 1 pada tahun 2012. Tuntutan harta sepencarian disebabkan perceraian di dewan ini ialah sebanyak 11 kes. Manakala Dewan 2 pula, 14 kes daripada 57 kes yang didaftarkan adalah disebabkan oleh perceraian yang berlaku dalam sesebuah institusi kekeluargaan.

3. Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2013

Jadual 2.7

Statistik Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2013

Bil	Jenis kes	Daftar	Selesai	Dalam prosiding
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	53	41	12
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	42	16	26

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Pada tahun 2013 pula, unjuran menunjukkan Dewan 1 telah mencatatkan sebanyak 53 kes berdaftar dan sebanyak 42 kes didaftarkan di Dewan 2. Daripada jumlah tersebut melalui Dewan 1, hanya 41 kes telah dapat diselesaikan dan 12 kes masih dalam proses pembicaraan. Manakala Dewan 2 hanya 16 kes dapat diselesaikan dan 26 kes masih dalam proses pembicaraan. Perincian tentang keseluruhan kes adalah seperti berikut:

Jadual 2.8

Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Penceraian Di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0432-2013
2.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0272-2013
3.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0014-2013
4.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0026-2013
5.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0074-2013
6.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0088-2013
7.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0191-2013
8.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0210-2013

Jadual 2.9

Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Penceraian Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0236-2013
2.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0014-2013
3.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0054-2013
4.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0070-2013
5.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0083-2013

6.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0156-2013
7.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0177-2013
8.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0193-2013
9.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0216-2013
10.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0210-2013

Menurut semakan dan kajian yang dibuat menunjukkan tuntutan harta sepencarian disebabkan perceraian pada tahun ini di Dewan 1 ialah sebanyak 8 kes dan Dewan 2 pula ialah 10 kes. Kesemua kes tersebut telah selesai dibicarakan dan diputuskan kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian kepada kedua pihak yang menuntut (plaintif) dan pihak kena tuntutan (defendan).

2.2.4 Contoh Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Penceraian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Berdasarkan laporan kes yang telah dinyatakan di atas, terdapat beberapa contoh kes yang berlaku di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar terhadap tuntutan harta sepencarian disebabkan perceraian. Antara kes contoh yang telah berlaku adalah seperti berikut:

Kes pertama: No. Rujukan 02100-017-0013-2012

- i. Seorang plaintif.
- ii. Seorang defendan.
- iii. Mereka mempunyai tiga orang anak dan tarikh perceraian mereka pada 10 Mei 2010.

- iv. Setelah disepakati bersama, tanah lot No 7644 Mukim Parit Buntar, Daerah Kerian Perak, bersetuju dibahagikan $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$.
- v. Tanah lot 105 Mukim Bandar Baru serta 3 Bangunan di atasnya bersetuju dibahagikan $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$.
- vi. 2 buah rumah sewa
- vii. Sebuah Syarikat Usahajaya.
- viii. Pendapatan Projek Rumah Mesra Rakyat.
- ix. Pendapatan Pertubuhan Peladang.
- x. Sebuah kereta Pajero.
- xi. Sebuah kereta Honda Prelude.
- xii. Sebuah motosikal Kriss.
- xiii. 3 buah lori, 2 jentolak.

Mahkamah berkeputusan tanah-tanah tersebut dibahagi sama rata mengikut kadar $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$. Harta selain tanah milik Plaintiff. Kes selesai pada 31 Julai 2012.

Kes Kedua: No. Rujukan: 02100-017-0162-2011

Kes kedua bagi tuntutan harta sepencarian di sebabkan penceraian adalah seperti berikut

- i. Seorang plaintiff dan seorang defendan.
- ii. Berceraai pada 24 Jun 2009.
- iii. Harta tuntutan sepencarian adalah Tanah seluas 416 meter persegi, Mukim Ulu Melaka, Daerah Langkawi. Kadar tuntutan sebanyak $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$. Kes selesai pada 22 Januari 2012.

Kes Ketiga: No. Rujukan 02100-017-0088-2013

Kes yang berikutnya

- i. Seorang plaintif dan seorang defendan.
 - ii. Mereka bercerai pada 20 Februari 2013 dan mempunyai seorang anak.
 - iii. Pihak menuntut meminta tanah lot PT 1429, Mukim Semeling, Sungai Kroh, Daerah Kuala Muda yang dibeli pada tahun 1999 diadikan harta sepencarian.
- Kes selesai pada 17 Mac 2013.

2.3 Kematian

Kematian adalah sebuah kepastian yang dijanjikan Allah SWT kepada setiap manusia. Tidak terbatas tua mahupun muda, perempuan atau lelaki, susah atau senang, semuanya pasti akan menempuhnya. Allah SWT telah menjelaskan hal ini di dalam al-Quran:

Maksudnya:

“Tiap-tiap yang berjiwa akan merasakan mati. kami akan menguji kamu dengan keburukan dan kebaikan sebagai cubaan (yang sebenar-benarnya) dan hanya kepada kamilah kamu dikembalikan” (Al-’Anbiya: 35).

2.3.1 Definisi Kematian

Menurut bahasa kematian atau *al-maut* adalah lawan dari kehidupan (Mohammad bin Abi Bakr al-Raaziy, 1986). Manakala para ulama mendefinisikannya sebagai ketiadaan hidup atau antonim dari hidup. Perkatan maut bererti diam, padam, tenang, tidak bergerak. Sebagaimana kehidupan bermula ketika ruh ditiupkan ke jasad, kematian pula terjadi ketika ruh terpisah dari badan. Maut juga bererti bergantinya keberadaan dan berpindahnya (sesuatu) dari satu tempat ke tempat (Ibnu Manzur, 1970). Manakala Ali al-Shabuniy (2012) menyatakan; *al-maut* (kematian) adalah

terputusnya ikatan ruh dengan badan (jasad) dan terpisahnya ruh dari jasad. Menurut H. Syamsul Arifin Nababan (2012) pula, kematian pada hakikatnya peralihan hidup dari satu alam ke alam lainnya. Firman Allah SWT:

Maksudnya:

“Tiadalah kehidupan di dunia ini melainkan senda gurau dan main-main dan sesungguhnya akhirat itulah yang sebenarnya kehidupan, kalau mereka mengetahui” (Al-Ankabut: 64).

Dijelaskan pula menerusi firman Allah:

Maksudnya:

“Katakanlah: "Kesenangan di dunia ini hanya sebentar dan akhirat itu lebih baik untuk orang-orang yang bertakwa, dan kamu tidak akan dianiaya sedikitpun” (Al-Nisa’ 14: 77).

Menurut M.Quraish Shihab (1996), kematian ialah terpisahnya ruh dari badan, dengan kata lain kematian juga merupakan perpindahan dari alam dunia ke alam akhirat. Ada beberapa istilah yang digunakan al-Quran untuk menunjuk kepada kematian antaranya *al-Wafat* (wafat) dan *Imsak* (menahan). Firman Allah SWT:

Maksudnya:

“Allah mewafatkan jiwa pada saat kematiannya, dan jiwa orang yang belum mati dalam tidurnya, maka Allah yumsik (menahan) jiwa yang ditetapkan baginya kematian, dan melepaskan yang lain (orang yang tidur) sampai pada batas waktu tertentu” (al-Zumar:42).

Kematian juga merupakan penyumbang kepada tuntutan harta sepencarian. Bagi isteri atau suami yang kematian salah seorang daripada mereka, pihak yang masih hidup berhak membuat tuntutan harta sepencarian. Selain itu waris atau anak-anak juga boleh membuat tuntutan harta sepencarian bagi pihak salah seorang daripadanya. Tuntutan dibuat berdasarkan sumbangan secara langsung atau tidak,

harta mudah alih atau tidak, bermula pengumpulan harta dari tempoh berkahwin sehingga berlaku kematian

2.3.2 Kes Tuntutan Harta Sepencarian disebabkan Kematian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Kematian adalah salah satu penyebab kepada tuntutan harta sepencarian. Apabila berlaku kematian, pihak yang masih hidup boleh membuat tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah sebelum dikuat kuasakan hukum pembahagian harta pusaka.

1. Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2011

Jadual 2.10

Kes-kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2011

Bil	Jenis kes	Daftar	Selesai	Dalam prosiding
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	72	66	6
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	31	26	5

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Mengikut perangkaan yang telah dikemaskini pada Mac 2014, di antara kes-kes Mal yang telah direkodkan pada tahun 2011, terdiri daripada kes-kes tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Alor Setar yang melibatkan perbicaraan melalui Dewan 1 dan Dewan 2. Dewan 1 telah mencatatkan sebanyak 72 kes, sebanyak 66 kes dapat diselesaikan dan 6 kes masih dalam perbicaraan. Dewan 2 pula mencatatkan sebanyak 31 kes, 26 kes daripadanya telah selesai dan 5 kes masih dalam perbicaraan.

Jadual 2.11

Kes-Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian Di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0018-2011
2.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0068-2011
3.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0077-2011
4.	Plaintif lwn 14 Defendan Lain	02100-017-0104-2011
5.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02100-017-0121-2011
6.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0144-2011
7.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02100-017-0167-2011
8.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02100-017-0215-2011
9.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0224-2011
10.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02100-017-0225-2011
11.	4 Plaintif lwn Defendan	02100-017-0241-2011
12.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0265-2011
13.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0289-2011
14.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02100-017-0303-2011
15.	Plaintifi lwn 5 Defendan	02100-017-0311-2011
16.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02100-017-0357-2011
17.	Plaintif lwn 12 Defendan Lain	02100-017-0439-2011
18.	Plaintif lwn 18 Defendan Lain	02100-017-0453-2011
19.	Plaintif lwn 10 Defendan	02100-017-0488-2011
20.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0485-2011
21.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02100-017-0489-2011
22.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02100-017-0538-2011

23.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0400-2011
-----	-----------------------	---------------------

Jadual 2.12

Kes-Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02200-017-0111-2011
2.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02200-017-0105-2011
3.	Rosimah lwn 10 Defendan Lain	02200-017-0146-2011
4.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02200-017-0174-2011
5.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02200-017-0238-2011
6.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0256-2011
7.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02200-017-0294-2011

Berdasarkan penelitian kepada kes-kes di atas, didapati kes tuntutan harta sepencarian disebabkan oleh kematian pada tahun tersebut melalui Dewan 1 adalah 23 kes. Manakala Dewan 2 pula menunjukkan bahawa hanya 7 kes disebabkan kematian. Kesemua kes-kes ini telah selesai dibicarakan.

2. Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2012

Jadual 2.13

Kes-Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar Tahun 2012

Bil	Jenis kes	Daftar	Selesai	Dalam prosiding
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	45	36	9
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	57	34	23

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Pada tahun 2012, kes tuntutan harta sepencarian yang didaftarkan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar mengikut perangkaan yang melibatkan kes-kes yang berlaku di Dewan 1 dan Dewan 2 menunjukkan bahawa sebanyak 45 kes telah didaftarkan di Dewan 1 dan sebanyak 57 kes didaftarkan di Dewan 2. Daripada jumlah tersebut, hanya 36 kes telah dapat diselesaikan melalui Dewan 1 dan 9 kes masih dalam proses pembicaraan, manakala hanya 34 kes dapat diselesaikan di Dewan 2 dan 23 kes masih dalam proses pembicaraan .

Jadual 2.14

Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian Di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02100-017-0010-2012
2.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02100-017-0050-2012
3.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02100-017-0069-2012
4.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02100-017-0085-2012
5.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02100-017-0126-2012
6.	Plaintif lwn 5 Defendan	02100-017-0174-2012
7.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0181-2012
8.	Plaintif lwn 10 Defendan Lain	02100-017-0237-2012
9.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0240-2012
10.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02100-017-0295-2012
11.	Plaintif lwn 12 Defendan Lain	02100-017-0266-2012
12.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0303-2012
13.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02100-017-0323-2012
14.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0367-2012
15.	Plaintif lwn 3 Defendan	02100-017-0375-2012

16.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02100-017-0362-2012
17.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0381-2012

Jadual 2.15

Kes-Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02200-017-0005-2012
2.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02200-017-0028-2012
3.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0031-2012
4.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02200-017-0027-2012
5.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02200-017-0047-2012
6.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0090-2012
7.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0086-2012
8.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02100-017-0190-2012
9.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0259-2012
10.	Plaintif lwn Sepiah	02200-017-0247-2012
11.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02200-017-0310-2012
12.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0320-2012
13.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0339-2012
14.	Plaintif lwn 9 Defendan Lain	02200-017-0358-2012
15.	Plaintif lwn 5 Defendan	02200-017-0357-2012
16.	Plaintif lwn 2 Defendan	02200-017-0370-2012
17.	Plaintif lwn 9 Defendan Lain	02200-017-0381-2012
18.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02200-017-0397-2012
19.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02200-017-0407-2012

Penelitian yang dibuat menunjukkan daripada sejumlah 45 kes yang didaftarkan di Dewan 1 Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar pada tahun 2012, tuntutan harta sepencarian disebabkan kematian di dewan ini ialah sebanyak 17 kes dan Dewan 2 pula daripada 57 kes yang didaftarkan, sebanyak 19 kes disebabkan oleh kematian yang berlaku dalam sesebuah institusi kekeluargaan.

3. Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2013

Jadual 2.16

Kes-Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2013

Bil	Jenis Kes	Daftar	Selesai	Dalam Prosiding
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	53	41	12
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	42	16	26
(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)				

Pada tahun 2013 pula telah menunjukkan Dewan 1 mencatatkan sebanyak 53 kes telah berdaftar dan sebanyak 42 kes didaftarkan di Dewan 2. Daripada jumlah tersebut melalui Dewan 1, hanya 41 kes telah dapat diselesaikan dan 12 kes masih dalam proses pembicaraan, manakala Dewan 2 hanya 16 kes dapat diselesaikan dan 26 kes masih dalam proses pembicaraan.

Jadual 2.17

Kes-Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian Di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02100-017-0345-2013
2.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02100-017-0248-2013

3.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0048-2013
4.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0072-2013
5.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0119-2013
6.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0124-2013
7.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0143-2013
8.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02100-017-0155-2013

Jadual 2.18

Kes-Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Kematian Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02200-017-0015-2013
2.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02200-017-0050-2013
3.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0066-2013
4.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02200-017-0208-2013
5.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02200-017-0213-2013
6.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02200-017-0176-2013
7.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02200-017-0279-2013

Berdasarkan penelitian kes-kes di atas, jelas menunjukkan tuntutan harta sepencarian disebabkan kematian pada tahun ini di Dewan 1 ialah sebanyak 8 kes dan 7 kes di Dewan 2. Semua kes-kes ini telah selesai dibicarakan dan diputuskan kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian kepada kedua pihak plaintif dan defendan.

2.3.3 Contoh Kes Tuntutan Harta Sepencarian disebabkan Kematian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Kes pertama: No. Ruj. 02100-017-0010-2012

Contoh kes yang terdapat di mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar bagi tuntutan harta sepencarian disebabkan kematian iaitu:

- i. Kes seorang plaintif.
- ii. Melawan 3 Defendan yang lain iaitu 3 orang anak kandung.
- iii. Anak yang sulung telah meninggal pada 21 Jun 2007
- iv. Meninggalkan sebidang tanah yang terkandung dalam hartanah Mukim 114
Lot 4645 Mukim Jerlun, Daerah Kubang Pasu sebanyak 1/1 bahagian.

Disepakati $\frac{1}{2}$ harta sepencarian dan $\frac{1}{2}$ faraid.

Kes kedua: No. Rujukan: 02100-017-0237-2012

Begitu juga kes kedua yang berlaku kepada seorang plaintif

- i. Melawan 10 defendan yang lain.
- ii. Dengan persetujuan bersama ke atas sebuah rumah dan tanah seluas $\frac{1}{2}$ bahagian yang beralamat di 1281-D Taman Malid, Jalan Pegawai, Alor setar.
GM 18942, Lot 3215 Mukim Bandar Alor Setar, Daerah Kota Setar
- iii. Sebuah kereta Perodua Kembara no pendaftaran KBH 454
- iv. Sebuah motosikal Suzuki no pendaftaran KAE 9046
- v. Wang Simpanan Tabung Haji berjumlah RM36,438.89.

Disepakati oleh semua waris dengan $\frac{1}{2}$ harta sepencarian kepada plaintif dan $\frac{1}{2}$ lagi faraid kepada ahli waris.

2.4 Poligami

Poligami adalah hal yang dibolehkan dalam Islam, akan tetapi ia mempunyai syarat yang sangat ketat iaitu adil kepada semua isteri. Ruang lingkup keadilan pula mestilah memenuhi keadilan dalam semua segi iaitu adil dari segi nafkah zahir dan batin.

Dalam hal poligami, Allah menetapkan keadilan itu merupakan hal yang penting untuk diberatkan. Perkara ini jelas dirakamkan dalam firman Allah:

Maksudnya:

“Jika kamu takut tidak akan dapat berlaku adil terhadap (hak-hak) perempuan yang yatim (bilamana kamu mengawininya), maka kawinilah wanita-wanita (lain) yang kamu senangi dua, tiga atau empat. Kemudian jika kamu takut tidak akan dapat Berlaku adil, Maka (kawinilah) seorang saja atau budak-budak yang kamu miliki. Yang demikian itu adalah lebih dekat kepada tidak berbuat aniaya” (al-Nisa:3).

Sebenarnya poligami ini merupakan pemberian yang khusus untuk umat Islam disebabkan keperluan dan masalah tertentu. Ulama telah menggariskan keperluan – keperluan yang wujud bagi membolehkan poligami.

Islam memperbolehkan poligami dengan syarat-syarat tertentu. Sebelum turun ayat ini, poligami sudah ada dan pernah pula dijalankan oleh para nabi sebelum Nabi Muhammad SAW. Ayat ini membatasi poligami sampai empat orang sahaja kerana pada masa zaman jahiliyyah seorang lelaki biasanya berkahwin dengan ramai wanita.

2.4.1 Pengertian Poligami

Perkataan poligami adalah berasal daripada kata “poli” dan “gami”. Secara etimologis, poli bermaksud banyak, gami bermaksud isteri (Zakiah Daradjat, 1995).

Menurut Raihanah Abdullah (1998), poligami atau poligini merupakan salah satu amalan biasa masyarakat Arab sebelum kedatangan Islam. Ahmad Faisol (2000), turut menyatakan poligami bermaksud perkahwinan seorang lelaki melebihi seorang isteri dalam satu masa. Namun selepas kedatangan Islam, amalan poligami telah dihadkan kepada empat isteri dalam satu masa (Mahmood dan Raihanah, 1989).

Poligami dalam penulisan Fiqh ialah merujuk kepada *Ta'adud Zawjat* (تعدد الزوجات). Asal perkataan *Ta'addad* (تعدد) berarti bilangan, manakala perkataan *al-Zawjat* (الزوجات) diambil dari perkataan *al-Zawjah* (الزوجة) yang berarti Isteri. Dua perkataan tersebut apabila digabungkan membawa erti isteri yang banyak atau berbilang-bilang. Maka dengan demikian, poligami dapat dimaksudkan sebagai menikahi perempuan lebih dari pada seorang iaitu lawan dari perkataan monogami yang berarti menikah dengan seorang wanita saja dan merupakan berlawanan dengan perkataan poliandri iaitu bersuami dengan lebih dari seorang dalam satu masa.

2.4.2 Dalil Pengharusan Poligami

i) Dalil al-Quran

Maksudnya:

“Nikahilah wanita-wanita (lain) yang kalian senangi masing-masing dua, tiga, atau empat, kemudian jika kalian takut tidak akan dapat berlaku adil, kawinilah seorang saja, atau kawinilah budak-budak yang kalian miliki. Yang demikian itu adalah lebih dekat pada tindakan tidak berbuat aniaya” (al-Nisa:3).

ii) Dalil al-Sunnah

Hal ini dikuatkan oleh Hadis Nabi saw., sebagaimana dituturkan ‘Aisyah r.a.:

Maksudnya:

“Rasullullah saw pernah bersumpah dan berlaku adil seraya berdoa, “Ya Allah, sesungguhnya aku bersumpah atas apa yang aku sanggupi. Oleh karena itu, janganlah Engkau memasukkanku ke

dalam perkara yang Engkau sanggupi tetapi tidak aku sanggupi. (yaitu hatinya)” (Hadis Riwayat Muslim).

Menerusi isu harta pencarian, poligami merupakan satu lagi penyebab dibolehkan membuat tuntutan harta sepencarian. Ini untuk mengelak berlakunya pergaduhan atau perselisihan dalam sesebuah institusi kekeluargaan. Harta yang diperolehi sewaktu bersama isteri yang pertama akan menjadi hak bersama antara pasangan tersebut. Ini bermakna isteri pertama boleh membuat tuntutan harta sepencarian sebaik sahaja mengetahui suaminya telah berkahwin lain. Sekiranya isteri tidak membuat tuntutan, harta tersebut akan menjadi harta bersama isteri kedua.

2.4.3 Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Tuntutan harta sepencarian juga boleh dibuat apabila berlakunya poligami dalam sesebuah institusi kekeluargaan. Ini bagi memelihara harta dari berlaku pencampuran atau pergaduhan disebabkan poligami. Walau bagaimanapun tidak banyak kes yang berlaku dalam tuntutan harta sepencarian di sebabkan poligami. Ini dibuktikan dengan kajian analisa data statistik yang diberi dan juga pemerhatian terhadap kes-kes yang tercatat di buku daftar kes dan pembukaan fail bagi kes tersebut.

1. Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2011

Jadual 2.19

Statistik Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2011 (Dewan 1 dan 2)

Bil	Jenis kes	Daftar	Selesai	Dalam prosiding
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	72	66	6
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	31	26	5

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Mengikut perangkaan yang telah dikemaskinikan pada Mac 2014 seperti dalam jadual di atas, statistik kes Mal pada tahun 2011, kes yang menjadi kajian utama iaitu tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar melibatkan kes-kes yang berlaku di Dewan 1 dan Dewan 2. Dewan 1 telah mencatatkan sebanyak 72 kes telah didaftarkan, sebanyak 66 kes dapat diselesaikan dan 6 kes masih dalam perbicaraan. Dewan 2 pula mencatatkan sebanyak 31 kes, 26 kes daripadanya telah selesai dan 5 kes masih dalam perbicaraan.

Jadual 2.20

Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 9 Defendan Lain	02100-017-0054-2011
2.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0056-2011
3.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0084-2011
4.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0502-2011

Jadual 2.21

Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0278-2011

Data di atas menunjukkan kajian secara mendalam yang telah dibuat pada tahun 2011 dan hasil kajian tersebut mendapati kes tuntutan harta sepencarian disebabkan oleh poligami pada tahun tersebut melalui Dewan 1 sebanyak 4 kes. Kajian juga dibuat di Dewan 2 pada tahun yang sama menunjukkan bahawa hanya 1 kes sahaja disebabkan poligami.

2. Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2012

Jadual 2.22

Statistik Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2012 (Dewan 1 dan 2)

Bil	Jenis kes	Daftar	Selesai	Dalam prosiding
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	45	36	9
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	57	34	23

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Pada tahun 2012 kes tuntutan harta sepencarian yang didaftarkan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar mengikut perangkaan yang melibatkan kes-kes yang berlaku di Dewan 1 dan Dewan 2 mencatatkan Dewan 1, sebanyak 45 kes telah didaftarkan dan sebanyak 57 kes didaftarkan di Dewan 2. Daripada jumlah tersebut melalui Dewan 1, hanya 36 kes telah dapat diselesaikan dan 9 kes masih dalam

proses pembicaraan, manakala Dewan 2 hanya 34 kes dapat diselesaikan dan 23 kes masih dalam proses pembicaraan.

Jadual 2.23

Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0124-2012
2.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0134-2012
3.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0386-2012

Jadual 2.24

Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 11 Defendan Lain	02200-017-0134-2012

Kajian yang dibuat menunjukkan daripada sejumlah 45 kes yang didaftarkan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, Dewan 1 pada tahun 2012, tuntutan harta sepencarian disebabkan poligami di dewan ini ialah sebanyak 3 kes dan Dewan 2 pula daripada 57 kes yang didaftarkan sebanyak 1 kes disebabkan oleh poligami yang berlaku dalam sesebuah institusi kekeluargaan.

3. Kes-kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2013

Jadual 2.25

Statistik Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2013 (Dewan 1 dan 2)

Bil	Jenis kes	Daftar	Selesai	Dalam prosiding
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	53	41	12
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	42	16	26

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Pada tahun 2013 pula, unjuran menunjukkan Dewan 1 telah mencatatkan sebanyak 53 kes telah didaftarkan dan sebanyak 42 kes didaftarkan di Dewan 2. Daripada jumlah tersebut melalui Dewan 1, hanya 41 kes telah dapat diselesaikan dan 12 kes masih dalam proses pembicaraan, manakala Dewan 2 hanya 16 kes dapat diselesaikan dan 26 kes masih dalam proses pembicaraan.

Jadual 2.26

Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02100-017-0057-2013

Jadual 2.27

Semakan Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02200-017-0207-2013

Menurut jadual di atas, kajian menunjukkan tuntutan harta sepencarian disebabkan poligami pada tahun ini di Dewan 1 ialah sebanyak 1 kes dan Dewan 2 juga 1 kes. Semua kes-kes ini telah selesai dibicarakan dan diputuskan kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian kepada kedua pihak yang menuntut dan pihak kena tuntutan.

2.4.4 Contoh Kes Tuntutan Harta Sepencarian Disebabkan Poligami Di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

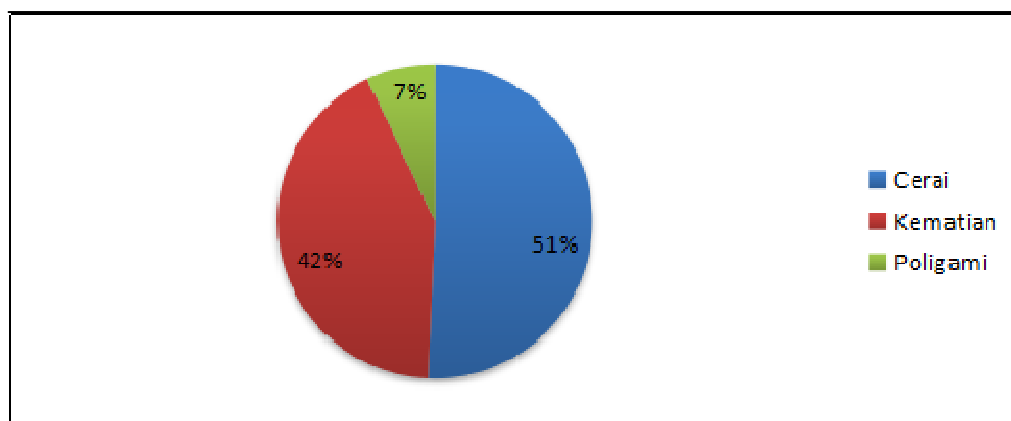
Pemilihan kes ini diambil kerana maklumat tuntutan harta sepencarian disebabkan poligami sangat jelas walaupun kes ini berada di bawah penyebab kematian. Perkara ini dapat dilihat melalui fakta kes yang dikemukakan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Sebagai contoh tuntutan harta sepencarian yang disebabkan poligami mengikut kes yang terdapat di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar iaitu kes di antara seorang plaintif melawan 3 defendan. Suami telah berpoligami dengan 4 orang isteri. Isteri pertama merupakan ibu kepada defendan yang pertama, telah meninggal sewaktu pantang. Isteri kedua telah diceraikan ketika masih hidup. Isteri ketiga merupakan ibu kepada defendan yang kedua, telah meninggalkannya ketika berusia 7 bulan. Isteri keempat merupakan ibu kandung defendan yang ketiga. Harta yang dituntut ialah tanah Lot 1847, tanah Lot 957. Kadar pembahagian $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$.

Contoh yang berikutnya ialah di antara plaintif melawan 14 defendan yang lain. 8 orang defendan merupakan anak plaintif iaitu terdiri daripada 5 orang lelaki dan 3 orang perempuan. Seorang isteri kedua dan 5 saudara sebapa iaitu terdiri daripada 3 perempuan dan 2 orang lelaki. Melalui persetujuan bersama ke atas harta tanah Lot 6383 keluasan 5.874 Ekar (tekai), Lot 7592 keluasan 0.8572 hektar tekai, Lot 6033 keluasan 11.705 kaki persegi tekai, Lot 2992 keluasan 472 jemba tekai di isytihar

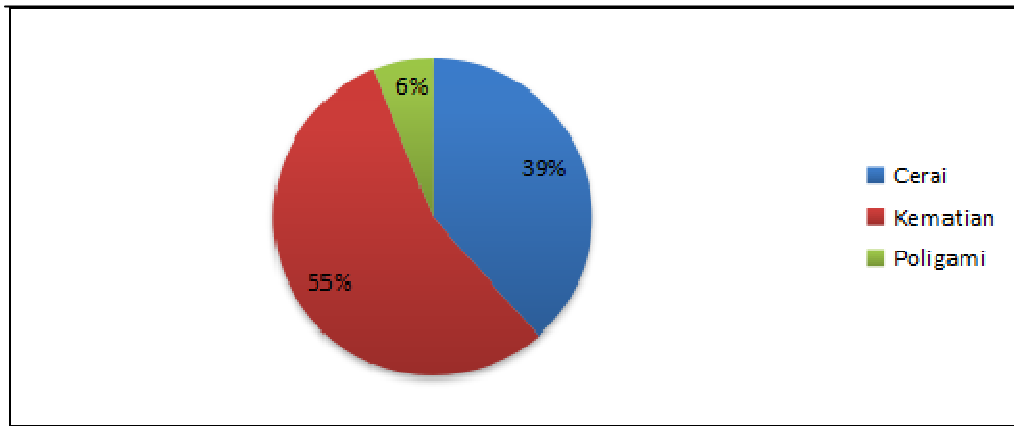
harta sepencarian. Kadar pembahagian $\frac{1}{2}$ kepada pihak menuntut dan $\frac{1}{2}$ kepada si mati. Untuk Lot 986 keluasan 5 relong 26 jemba, kadar pembahagiannya $\frac{1}{4}$ bahagian si mati, $\frac{1}{2}$ bahagian kepada isteri kedua dan $\frac{1}{2}$ baki difaraid kepada ahli waris. Untuk wang Simpanan Amanah Saham yang berjumlah RM 33,210.50, cara kadar pembahagian $\frac{1}{3}$ kepada pihak yang menuntut, $\frac{1}{3}$ kepada isteri kedua dan $\frac{1}{3}$ yang lain difaraidkan.

2.5 Kesimpulan

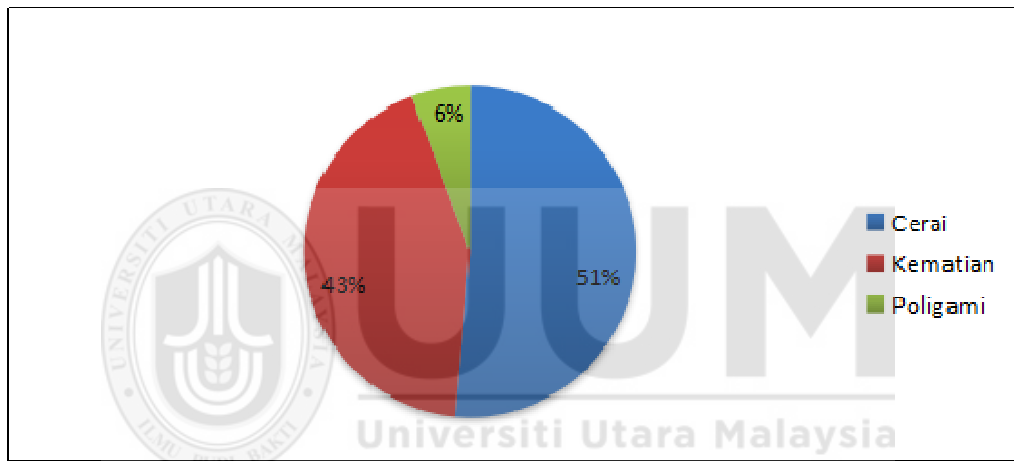
Tuntutan harta sepencarian yang berlaku dalam masyarakat hari ini adalah disebabkan tiga faktor utama iaitu kematian, perceraian dan poligami. Tiga penyebab ini berkait rapat dengan perkahwinan. Ini kerana harta sepencarian merupakan harta atau aset yang terkumpul semasa berlangsungnya perkahwinan tersebut, sama ada harta itu diperolehi secara langsung atau tidak, harta alih atau tidak alih. Harta-harta ini perlu dituntut sebaik saja berlaku tiga penyebab di atas. Dua penyebab boleh dibuat tuntutan selepas berlaku iaitu selepas kematian dan perceraian. Manakala poligami boleh berlaku tuntutan semasa atau masih dalam fatrah perkahwinan berlangsung.

Rajah 2.1. Kes tuntutan harta sepencarian 2011

Rajah 2.2. Kes tuntutan harta sepencarian 2012

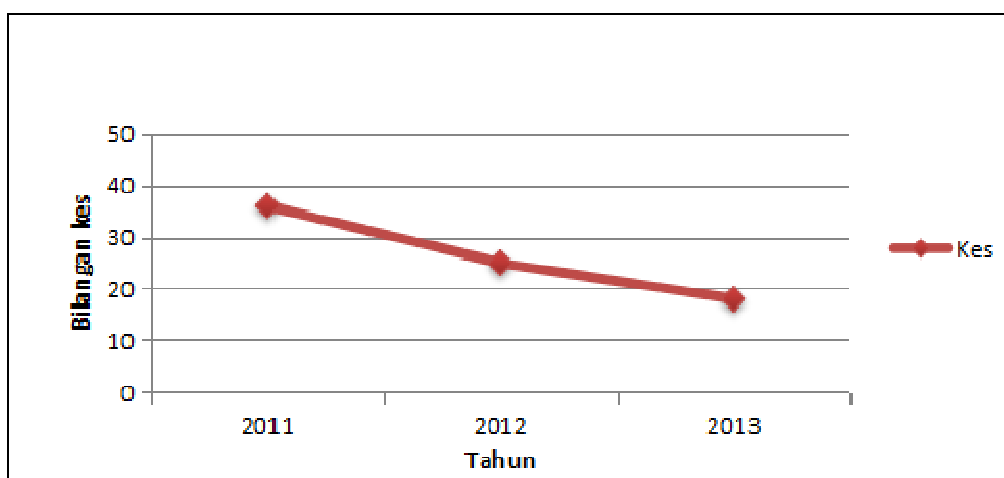
Rajah 2.3. Kes tuntutan harta sepencarian 2013

Menurut rajah 2.1, 2.2 dan 2.3 di atas, kes tuntutan harta sepencarian bagi tahun 2011 sehingga 2013 jelas menunjukkan kematian, perceraian dan poligami menjadi penyebab utama kepada kes-kes harta sepencarian telah direkod di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Bukti ini jelas menunjukkan harta yang dimiliki bersama sepanjang tempoh perkahwinan menjadi hak kepada kedua pasangan suami isteri. Hak-hak ini boleh dituntut semasa atau selepas berkahwin.

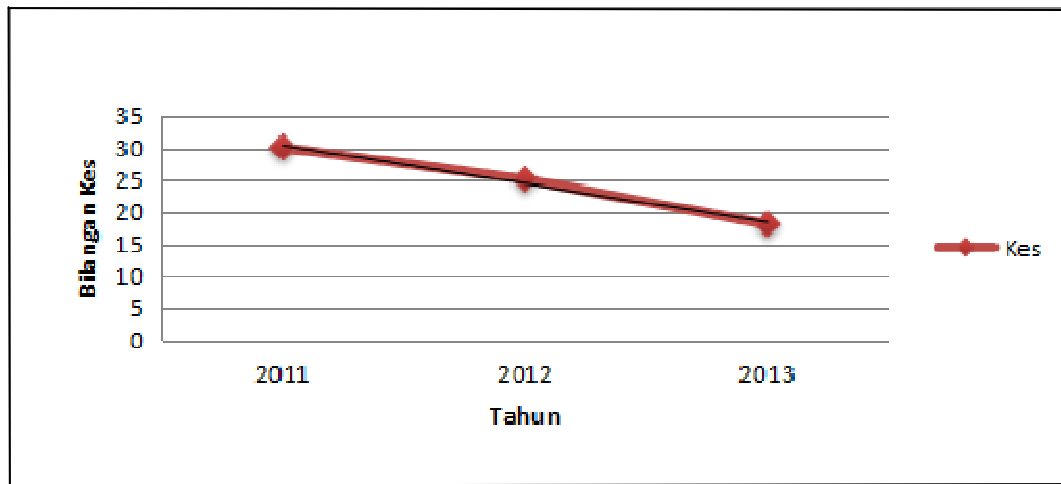
Menurut carta di atas 3 gambar jadual berasingan menunjukkan perbezaan tuntutan harta sepencarian mengikut tahun bermula 2011 sehingga 2013. Kajian menunjukkan

bahawa pada tahun 2011 telah mencatatkan sebanyak 51% kes perceraian, kes kematian 42% dan kes 7% kes poligami, manakala tahun 2012 mencatatkan 55% kes kematian, 39 kes perceraian dan 6% kes poligami. Berbanding tahun 2013 peratus kes penceraian sebanyak 51%, kes kematian 43% dan kes disebabkan poligami 6%. Secara teorinya dapat dirumuskan bahawa tuntutan harta sepencarian merupakan satu permasalahan yang telah mendapat perhatian umum dikalangan masyarakat terutama kes-kes melibatkan perceraian dan kematian. Berbeza dengan kes poligami yang boleh dianggap terpinggir.

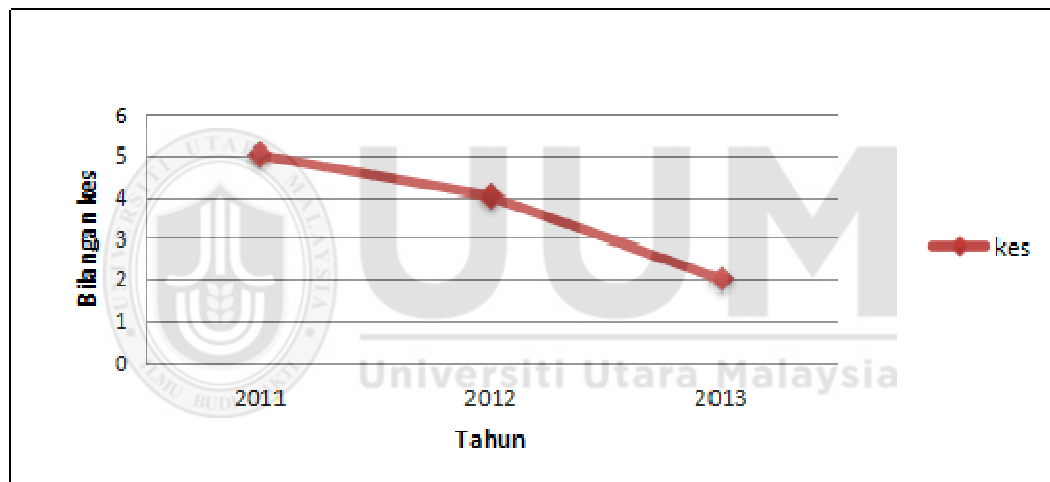
Penelitian dapat dibuat melalui rajah-rajah di atas dengan jelas menunjukkan penyebab terbesar kepada tuntutan harta sepencarian ialah pada dua tahun iaitu pada tahun 2011 dan tahun 2013 ialah disebabkan perceraian, manakala pada tahun 2012 disebabkan kematian. Sebaliknya penyebab yang paling sedikit berlaku tuntutan ialah poligami. Ini kerana terdapat beberapa kes yang didaftarkan atas sebab kematian bukan kerana poligami, walaupun maklumat mencatatkan berlakunya poligami.

Rajah 2.4. Penceraian mengikut tahun

Rajah 2.5. Kematian mengikut tahun

Rajah 2.6. Poligami mengikut tahun

Setelah diteliti dan dikaji penyebab utama berlakunya tuntutan harta sepencarian di dalam sesuatu institusi kekeluargaan Islam ialah apabila berlakunya penceraian, kematian dan poligami. Perkara ini merupakan satu permasalahan yang sangat sukar dan rumit untuk diselesaikan oleh mana-mana pihak terutamanya Mahkamah Syariah apabila kedua-dua pihak suami isteri telah bercerai atau salah seorang meninggal dunia ialah mengenai tuntutan harta sepencarian.

BAB TIGA

KAEDAH PENYELESAIAN TERHADAP TUNTUTAN HARTA SEPENCARIAN DI MAHKAMAH TINGGI SYARIAH ALOR SETAR

3.1 Pendahuluan

Tuntutan harta sepencarian merupakan satu enakmen yang terdapat di dalam enakmen keluarga Islam di Malaysia. Tuntutan ini berada di bawah bidang kuasa Mahkamah Tinggi Syariah di setiap negeri. Di Kedah, Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar bertanggungjawab sepenuhnya dalam menyelesaikan tuntutan harta sepencarian.

Berdasarkan maklumat di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, terdapat beberapa pendekatan yang digunapakai bagi menyelesaikan sesuatu pertikaian yang berlaku dalam tuntutan harta sepencarian, khususnya melibatkan kes-kes yang ada. Berikut adalah kaedah penyelesaian tuntutan harta sepencarian:

1. Kehakiman Sulh
2. Melalui persetujuan bersama
3. Pembahagian juga boleh dilakukan melalui kuasa Mahkamah (Hasanah, 2010).

Kehakiman Sulh merupakan satu bentuk perdamaian sama ada melalui pengakuan, penyerahan hak pemilikan kepada satu pihak. Kehakiman Sulh boleh berlaku dalam keadaan satu pihak tidak berhasrat untuk membuat tuntutan, sebaliknya bersedia memberi harta yang dipertikaikan itu kepada pihak yang menuntut.

Secara teknikal, kaedah-kaedah ini merupakan pilihan daripada pihak plaintif dan defendan. Apabila kes-kes tuntutan harta sepencarian dibicarakan, sama ada kes tersebut selesai dengan kaedah persetujuan bersama (*muwafaqah*) atau kehakiman Sulh. Jika berlaku ketidakhadiran salah seorang ahli defendan walaupun setelah saman dikeluarkan ke atasnya, kes tersebut akan dibuang. Kes tuntutan harta sepencarian ini juga tidak akan berlaku sekiranya pihak plaintif menarik balik kes tersebut.

Persetujuan bersama pula ialah hakim memberi peluang kepada kedua-dua belah pihak untuk mencapai satu persetujuan bersama semasa perbicaraan. Pihak yang bertikai itu mengemukakan satu kaedah penyelesaian dan kemudiannya mahkamah akan membuat perintah sebagaimana yang dipersetujui.

Manakala kuasa mahkamah pula adalah bersangkutan dengan perintah pihak hakim setelah meneliti keterangan dan penghujahan kedua-dua belah pihak yang bertelagah. Ini termasuk memerintah supaya aset atau harta yang dipertikai itu dijual dan pembahagian akan dibuat mengikut kadar sumbangan terhadap harta atau aset yang telah dikumpul.

Sebenarnya bagi pihak mahkamah, kaedah yang digalakkan ialah persetujuan bersama di antara plaintif dengan defendan. Sekiranya permuafakatan tidak dapat dicapai, pihak mahkamah akan cuba mengaplikasikan kaedah Kehakiman Sulh dalam tuntutan tersebut.

3.2 Kehakiman Sulh

Secara asasnya, Kehakiman Sulh merupakan kaedah penyelesaian yang dibuat dalam kes-kes Mal atau Kes-Kes Jenayah di dalam sesebuah Mahkamah Syariah sama ada Mahkamah Rendah Syariah atau Mahkamah Tinggi Syariah setiap negeri di Malaysia. Di negeri Kedah, amalan yang sama turut diguna pakai. (Hammad, 2016).

Kehakiman Sulh adalah satu pilihan di antara dua pihak yang terbabit dalam perbicaraan. Kedua pihak ini boleh melantik seorang Kadi atau peguamcara yang telah disedia oleh pihak mahkamah bagi mewakili mereka dalam perbicaraan kes.

3.2.1 Definisi Kehakiman Sulh

Sulh secara umumnya bererti suatu akad untuk menamatkan pertelingkahan di antara dua pihak. Dari sudut bahasa, Sulh diertikan sebagai penamatan sesuatu pertikaian atau berbuat baik (Ibrahim al-Bajuri, 1999).

Manakala menurut istilah syarak, Sulh adalah suatu akad yang dengannya tamat sesuatu pertikaian (al-Khatib Syarbini, 1997). Ini turut disebut di dalam *Majallah al-Ahkam al-Adliyyah* (1986) sebagai akad yang menamatkan pertikaian secara sukarela dan redha meredhai.

Selain itu Sulh dirujuk juga sebagai mediasi. Ini kerana mediasi boleh didefinisikan sebagai satu proses melibatkan pihak-pihak yang bertikai antara satu sama lain akan berunding dan mencapai penyelesaian secara damai. Menurut Salleh Buang (2002), ini bermakna mediasi merupakan perundingan secara terpimpin atau *assisted negotiation* secara langsung kepada pihak-pihak yang bertikai oleh mediator.

3.2.2 Pendalilan Kehakiman Sulh

Pelaksanaan Sulh terbukti telah dirakamkan di dalam al-Quran, al-Sunnah dan juga amalan para Sahabat Rasulullah SAW.

i) Sulh dalam al-Quran

a. Konsep Sulh diberi penekanan dalam Surah an-Nisa' ayat 114:

Maksudnya:

“Tidak ada kebaikan pada kebanyakan bisikan-bisikan mereka, kecuali bisikan-bisikan dari orang yang menyuruh (manusia) memberi sedekah atau berbuat ma'ruf atau mengadakan perdamaian di antara manusia dan barangsiapa yang berbuat demikian karena mencari keredhaan Allah, Maka kelak kami memberi kepadanya pahala yang besar” (al-Nisa: 114).

b. Di dalam Al-Qur'an di dalam ayat 128, Surah al-Nisa:

Maksudnya:

“.....sulh adalah satu perkara yang baik.”

Ayat ini adalah berasal daripada satu ayat panjang yang berkaitan dengan perundangan sulh atau perdamaian antara suami isteri. Terjemahan ayat tersebut adalah seperti berikut:

“Dan jika seorang wanita khuatir akan nusyuz atau sikap tidak acuh daripada suaminya, maka tidak mengapa bagi keduanya mengadakan perdamaian yang sebenarnya dan perdamaian itu adalah baik” (al-Nisa: 128).

Mengadakan perdamaian tidak berlaku kecuali antara dua pihak yang bersengketa dan bermusuhan, sekiranya dibiarkan akan timbul keburukan dan perpecahan yang besar. Oleh kerana itu, syarak mendorong untuk mendamaikan antara manusia, demi memelihara darah, harta atau kehormatan, lebih-lebih lagi dalam menjalankan urusan keagamaan (Raihanah Azhari, 2008).

2. Sulh dalam al-Sunnah

Dalam Sunnah Rasulullah SAW juga ada dinyatakan berkaitan dengan Kehakiman Sulh. Daripada Amr ibn ‘Auf RA bahawa Rasulullah SAW berkata dengan maksud:

Al-Sulh (perdamaian) adalah satu yang harus di antara muslimin, kecuali suatu perdamaian yang mengharamkan yang halal atau menghalalkan yang haram dan kaum muslimin adalah terikat dengan janji mereka, kecuali mengharamkan yang halal atau menghalalkan yang haram (Sunan al-Tirmizi, no: 1352).

Selain itu terdapat juga sabda Rasulullah SAW yang bermaksud:

Perdamaian (sulh) atau kompromi adalah perkara harus antara orang-orang Islam, kecuali sulh untuk menghalalkan perkara haram atau mengharamkan perkara halal (Sahih Ibn Hibban, no: 5091).

3. Ijma’

Para ulama sepakat memperundangkan sulh ini memandangkan kebanyakan kontrak ada faedahnya termasuklah menyelesaikan perselisihan dan pertelingkahan suami isteri (Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia, 2016).

4. Sulh dalam kata-kata Sahabat

Khalifah Umar al-Khattab RA pernah berkata:

Maksudnya:

“Suruhlah mereka yang bertelingkah supaya duduk semeja agar mereka berunding. Jika hakim memutuskannya, mereka akan saling benci-membenci” (Zofar Ahmad al-Usmani al-Tahanawi, 2009).

Kata-kata Saidina Umar ini diucapkan di hadapan para sahabat dan tiada siapapun yang membantahnya. Dengan ini menunjukkan kata sepakat dicapai bahawa rundingan Sulh dibenarkan oleh syarak (Zofar Ahmad al-Usmani al-Tahanawi, 2009).

3.2.3 Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Kaedah Sulh Di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Berdasarkan kajian yang telah dibuat di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, terdapat kes-kes yang melibatkan kaedah Kehakiman Sulh, khususnya yang berkaitan tuntutan harta sepencarian.

Tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar di sepanjang tahun 2011 hingga tahun 2013 dapat diperincikan melalui jadual-jadual di bawah. Semua maklumat yang dibekalkan secara jelas menunjukkan kes tuntutan harta sepencarian yang diselesaikan telah menggunakan kaedah Kehakiman Sulh.

1. Penyelesaian kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2011

Jadual 3.1

Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2011

Bil	Jenis kes	Sulh	Persetujuan bersama
1	Harta Sepencarian (Dewan 1)	10	24
2	Harta Sepencarian (Dewan 2)	7	6
	Jumlah	17	30

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Kes tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar melalui proses penyelesaian dengan menggunakan beberapa kaedah. Kaedah yang dikenal pasti pada tahun 2011, Dewan 1 dan 2 mendapati 17 kes diselesaikan secara Sulh dan

30 kes menggunakan kaedah persetujuan bersama. Selain itu terdapat juga 7 kes telah dibuang dan 14 kes ditarik balik. Ini jelas menunjukkan kes-kes tuntutan harta sepencarian mengaplikasikan cara penyelesaian yang berkesan iaitu Sulh atau persetujuan bersama tanpa mengakibatkan pertelingkahan.

Jadual 3.2

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Sulh Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0107-2011
2.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0143-2011
3.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0187-2011
4.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0217-2011
5.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0210-2011
6.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0248-2011
7.	Plaintif lwn 10 Defendan Lain	02100-017-0488-2011
8.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0493-2011
9.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0520-2011
10.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0507-2011

Jadual 3.3

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Sulh Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0076-2011
2.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02200-017-0111-2011
3.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02200-017-0105-2011

4.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02200-017-0174-2011
5.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0181-2011
6.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02200-017-0238-2011
7.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0256-2011

Penelitian yang telah dibuat melalui kes-kes yang dibicarakan, mencatatkan 10 kes tuntutan harta sepencarian di Dewan 1 dan 7 kes di Dewan 2 diselesaikan menggunakan kaedah Kehakiman Sulh. Kes-kes ini berjalan lancar apabila 2 pihak iaitu plaintif dan defendan bersetuju di antara satu sama lain. Daripada kes-kes ini, jelas menunjukkan kaedah Kehakiman Sulh menjadi salah satu cara penyelesaian kepada kes tuntutan harta sepencarian. Kehakiman Sulh merupakan kaedah penyelesaian di samping persetujuan bersama. Sekiranya kes tuntutan harta sepencarian tidak mendapat persetujuan bersama, Kehakiman Sulh menjadi pilihan seterusnya dalam menangani permasalahan tuntutan ini.

2. Penyelesaian kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2012

Jadual 3.4

Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2012

Bil	Jenis Kes	Sulh	Persetujuan Bersama
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	3	22
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	13	11
	Jumlah	16	33

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Menurut maklumat tahun 2012, daripada jumlah keseluruhan kes tuntutan harta sepencarian sebanyak 55 kes kajian mendapati Dewan 1 dan 2, aplikasi kaedah Sulh digunakan sebanyak 16 kes. Manakala kaedah persetujuan bersama adalah sebanyak 33 kes. Ini membuktikan Kehakiman Sulh berjaya menyelesaikan kes tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

Jadual 3.5

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Sulh Di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0289-2012
2.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0310-2012
3.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02100-017-0362-2012

Jadual 3.6

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Sulh Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02200-017-0005-2012
2.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02200-017-0028-2012
3.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02200-017-0027-2012
4.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02200-017-0047-2012
5.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0133-2012
6.	Plaintif lwn 11 Defendan Lain	02200-017-0134-2012
7.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0191-2012

8.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02100-017-0190-2012
9.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0229-2012
10.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0264-2012
11.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0320-2012
12.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0357-2012
13.	Plaintif lwn 9 Defendan Lain	02200-017-0381-2012

Perbezaan di antara tahun 2011 dan tahun 2012 menggunakan kaedah Kehakiman Sulh adalah setara. Hanya dibezakan dengan 1 kes sahaja. Kebanyakan kes tuntutan harta sepencarian mengaplikasikan kaedah Sulh selain kaedah persetujuan bersama. Kes tuntutan harta sepencarian yang berlaku saban tahun sering mencatatkan kaedah Sulh menjadi satu di antara jalan penyelesaian yang digunapakai dalam perbicaraan di kamar Bicara Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, Pelantikan Hakim Sulh dalam perbicaraan kes memudahkan kes-kes yang dibicarakan dapat diselesaikan.

3. Penyelesaian kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2013

Jadual 3.7

Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2013

Bil	Jenis Kes	Sulh	Persetujuan Bersama
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	0	11
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	4	9
	Jumlah	4	20

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Tahun 2013 mencatatkan Dewan 1 tiada kes tuntutan harta sepencarian yang diselesaikan menggunakan kaedah Sulh manakala Dewan 2 pula terdapat 4 kes sahaja. Melihat kepada maklumat ini, dapat disimpulkan bahawa tidak banyak kes tuntutan harta sepencarian yang didaftarkan pada tahun 2013 berbanding tahun 2011 dan 2012. Namun begitu, walaupun sedikit kes yang didaftarkan pada tahun semasa namun pengaplikasian kaedah Sulh tetap menjadi satu cara penyelesaian bagi kes tuntutan harta sepencarian.

Jadual 3.8

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Sulh Di Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Tiada kes	-

Jadual 3.9

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Sulh Di Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0066-2013
2.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0177-2013
3.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02200-017-0213-2013
4.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02200-017-0218-2013

3.2.4 Contoh Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Kehakiman Sulh Di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Kes pertama berkaitan tuntutan harta sepencarian menggunakan kaedah Kehakiman Sulh di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar adalah seperti berikut:

Jadual 3.10

Contoh kes 1

Kes	No. Rujukan
Plaintif lwn Defendan	02100-017-0217-2011
Sebab tuntutan	Berceraai
Latar belakang keluarga	Berceraai pada 09.01.2008. Mempunyai tujuh orang anak.
Harta-harta sepencarian yang dituntut	1. Sebuah rumah No 72, Felda Cini Timur 1, Pekan Pahang. 2. Hasil bulanan Ladang Felda Cini Timur 1, Pekan Pahang.
Kaedah tuntutan	Sulh
Penyelesaian	1/2 - 1/2

Kes ini berlaku apabila Halimah dengan Mohd Akhir bercerai menyebabkan tuntutan harta sepencarian dibuat. Apabila tiada permuafakatan dicapai, mereka memilih kaedah penyelesaian secara Kehakiman Sulh. Harta yang menjadi tuntutan ialah sebuah rumah dan hasil bulanan ladang felda di Pekan, Pahang. Plaintiff memohon harta tersebut dibahagi sama banyak. Kes ini telah diselesaikan dengan kaedah Kehakiman Sulh.

Kes kedua pula yang berkaitan tuntutan harta sepencarian menggunakan kaedah Kehakiman Sulh di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar adalah seperti berikut:

Jadual 3.11

Contoh kes 2

Kes	No. Rujukan
Plaintif lwn Defendan	02200-017-0133-2012
Sebab tuntutan	Perceraian
Latar belakang keluarga	Berkahwin pada tahun 10.01.1960 dan bercerai pada 27.07.2011. Mempunyai 5 orang anak.
Harta-harta sepencarian yang dituntut	1. Sebuah rumah dan tanah Lot 498, No Hak Milik 1436 Kubang Teduh Mukim Gunung Kota Setar. 2. Tanah bendang Lot 649 No Hak Milik 147, Kubang Pa' Chupak Mukim Gunung Kota Setar.
Kaedah tuntutan	Sulh
Penyelesaian	1/2 – 1/2

Kes tuntutan harta sepencarian yang berlaku di antara plaintif dengan defendan diselesaikan secara Kehakiman Sulh. Kes mereka berlaku disebabkan oleh perceraian pada 27.07.2011. Di sepanjang tempoh perkahwinan mereka dianugerahkan seramai 7 orang anak. Manakala harta yang menjadi tuntutan ialah sebuah rumah dan sebidang tanah bendang. Tuntutan dibuat oleh pihak plaintif adalah sebanyak ½ daripada nilai harta yang dituntut.

Manakala kes ketiga yang berkaitan tuntutan harta sepencarian menggunakan kaedah Kehakiman Sulh di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar pula adalah seperti berikut:

Jadual 3.12

Contoh kes 3

Kes	No. Rujukan
Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02200-017-0213-2013
Sebab tuntutan	Kematian suami
Latar belakang keluarga	Berkahwin pada tahun 1986 dan suami meninggal pada 1.1.2003. Mempunyai seorang anak.
Harta-harta sepencarian yang dituntut	Wang simpanan Bank Simpanan Nasional sebanyak RM11280.25
Kaedah tuntutan	Sulh
Penyelesaian	3/4 – 1/4 (Atas Waris)

Kes ketiga ini melibatkan plaintif dengan dua defendan lain iaitu seorang anak hasil perkahwinannya dengan arwah suami dan Baitul Mal. Harta yang dituntut merupakan wang simpanan Bank Simpanan Nasional, bernilai RM11280.25. Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar menangi permasalahan ini dengan mengaplikasikan kaedah Kehakiman Sulh. Pembahagian kes adalah sebanyak tiga perempat (3/4) dan satu perempat (1/4) baki atas waris.

3.3 Persetujuan Bersama

Persetujuan bersama adalah suatu penyelesaian yang sering berlaku di Mahkamah Syariah. Persetujuan bersama hanya melibatkan dua pihak iaitu plaintif dan pihak defendan. Kes-kes seperti tuntutan harta sepencarian, tuntutan hadhonah, tuntutan nafkah dan seumpamanya sentiasa mengaplikasikan kaedah penyelesaian secara persetujuan bersama.

Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar tidak terkecuali dalam menggunakan kaedah ini dalam setiap kes yang berlaku. Penyelesaian menggunakan kaedah ini lebih mudah kerana penglibatan yang terhad di antara dua pihak sahaja. Berdasarkan temubual dengan Kadi Syeikh Mohd Roze, menjelaskan persetujuan bersama merupakan pilihan di antara plaintif dan defendan sendiri. Apabila pasangan tersebut memahami dan mendalami tuntutan yang dibuat, mereka sendiri memilih untuk menyelesaikan pertikaian dengan persetujuan bersama. Mahkamah akan meneliti perkara tersebut dan akan menerima penyelesaian yang menjadi pilihan mereka.

3.3.1 Definisi Persetujuan Bersama

Perkataan persetujuan menurut Kamus Dewan (2013) membawa maksud sesuatu yang telah dipersetujui (oleh kedua-dua belah pihak), kata sepakat yang dicapai, perjanjian, manakala perkataan bersama diertikan berserta, bergandingan dengan, serentak dengan. Menurut Kamus *Al-Munjid Fillughah Wal I'lam* (2007) persetujuan bermaksud *muwafah* atau *musodafah*. Begitu juga dengan *Al-Miftah* (Mohd Khairi Zainuddin et.al, 2008), kalimah *muwafaqah* adalah sinonim dengan *qabul*, *redho*, *iqrar* yang bermaksud persetujuan, keredhoan, pengakuan.

3.3.2 Pembuktian Persetujuan Bersama

Persetujuan bersama dapat dilihat dan dibuktikan dengan pelaksanaan dalam contoh penyelesaian kes-kes yang berlaku di mahkamah. Di dalam Akta 585, Akta Tatacara Mal Mahkamah Syariah (Wilayah-wilayah Persekutuan) 1998 Bahagian XIII- Penyelesaian, Penarikan Balik Dan Pemberhentian Seksyen 94. Penyelesaian tindakan.

“Jika dengan persetujuan pihak-pihak suatu tindakan telah diselesaikan, Mahkamah boleh pada bila-bila masa dengan persetujuan pihak-pihak itu merekodkan hakikat penyelesaian itu dengan terma-termanya, dan rekod penyelesaian itu hendaklah menjadi pembelaan dengan cara *res judicata* dalam tindakan kemudiannya bagi kausa tindakan yang sama, atau bagi kausa tindakan yang pada matannya sama. *Muwafaqah* atau persetujuan bersama menjadikan permasalahan tuntutan harta sepencarian menjadi mudah dan selamat dari unsur pergaduhan”.

Melalui temubual dengan Kadi Syekh Mohd Roze beliau menjelaskan apabila kedua pihak plaintif dan defendan sudah memahami permasalahan yang mereka timbulkan, penyelesaian yang menjadi pilihan ialah *muwafaqah* atau persetujuan bersama.

3.3.3 Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Kaedah Persetujuan Bersama di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Berdasarkan penelitian yang telah dibuat di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, menunjukkan beberapa kaedah penyelesaian yang telah diguna pakai dalam menyelesaikan permasalahan tuntutan harta sepencarian. Terdapat penyelesaian secara Kehakiman Sulh atau persetujuan bersama.

Berdasarkan kajian yang telah dijalankan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, terdapat kes-kes yang mengaplikasikan kaedah persetujuan bersama terutamanya yang berkaitan tuntutan harta sepencarian.

Tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar sepanjang tahun 2011 hingga tahun 2013 dapat diperjelaskan melalui jadual-jadual di bawah. Semua maklumat yang diperolehi jelas menunjukkan kes-kes tuntutan harta sepencarian telah diselesaikan dengan menggunakan kaedah persetujuan bersama..

Jadual 3.13

Statistik Kaedah Penyelesaian Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2011

Bil	Jenis Kes	Sulh	Persetujuan Bersama
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	10	24
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	7	6
	Jumlah	17	30
(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)			

Tahun 2011 mencatatkan kes tuntutan harta sepencarian diselesaikan dengan kaedah persetujuan bersama sebanyak 30 kes. Daripada 30 kes ini Dewan 1 sebanyak 23 kes dan Dewan 2 sebanyak 6 kes. Satu kes telah dibatalkan. Kes-kes ini diselesaikan tanpa melibatkan wakalah hakim, saman dan penangguhan kes.

Jadual 3.14

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0053-2011
2.	Plaintif lwn 9 Defendan Lain	02100-017-0054-2011

3.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0056-2011
4.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0068-2011
5.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0077-2011
6.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0081-2011
7.	Plaintif lwn 14 Defendan Lain	02100-017-0104-2011
8.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02100-017-0121-2011
9.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0176-2011
10.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02100-017-0215-2011
11.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0202-2011
12.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0224-2011
13.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02100-017-0225-2011
14.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0263-2011
15.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0265-2011
16.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0289-2011
17.	Plaintif lwn 5 Defendan	02100-017-0311-2011
18.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02100-017-0357-2011
19.	Plaintif lwn 12 Defendan Lain	02100-017-0439-2011
20.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0485-2011
21.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02100-017-0489-2011
22.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02100-017-0538-2011
23.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0533-2011

Jadual 3.15

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0002-2011
2.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0087-2011
3.	Plaintif lwn 10 Defendan Lain	02200-017-0146-2011
4.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0148-2011
5.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0278-2011
6.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02200-017-0294-2011

1. Penyelesaian kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2012

Jadual 3.16

Statistik Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2012

Bil	Jenis Kes	Sulh	Persetujuan Bersama
1.	Harta Sepencarian (Dewan 1)	3	22
2.	Harta Sepencarian (Dewan 2)	13	11
	Jumlah	16	33

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Tahun 2012 mencatatkan penambahan 3 kes dalam mengaplikasikan kaedah persetujuan bersama berbanding 30 kes pada tahun 2011. Dewan 1 mencatatkan sebanyak 22 kes manakala Dewan 2 sebanyak 11 kes yang menjadikan keseluruhan

kes tuntutan harta sepencarian menggunakan kaedah persetujuan bersama sebanyak 33 kes.

Jadual 3.17

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0013-2012
2.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02100-017-0010-2012
3.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02100-017-0050-2012
4.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0066-2012
5.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02100-017-0069-2012
6.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02100-017-0085-2012
7.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0143-2012
8.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0174-2012
9.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0195-2012
10.	Plaintif lwn 10 Defendan Lain	02100-017-0237-2012
11.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0219-2012
12.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0240-2012
13.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02100-017-0295-2012
14.	Plaintif lwn 12 Defendan Lain	02100-017-0266-2012
15.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0332-2012
16.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0330-2012
17.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02100-017-0323-2012
18.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0181-2012

19.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0303-2012
20.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0386-2012
21.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0381-2012
22.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0401-2012

Jadual 3.18

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0024-2012
2.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0031-2012
3.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0090-2012
4.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0147-2012
5.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0196-2012
6.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0260-2012
7.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0259-2012
8.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02200-017-0310-2012
9.	Plaintif lwn 9 Defendan Lain	02200-017-0358-2012
10.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0406-2012
11.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0420-2012

2. Penyelesaian kes Tuntutan Harta Sepencarian Tahun 2013

Jadual 3.19

Statistik Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian Kes Mal Mahkamah

Tinggi Syariah Negeri Kedah Tahun 2013

Bil	Jenis Kes	Sulh	Persetujuan Bersama
1	Harta Sepencarian (Dewan 1)	0	11
2	Harta Sepencarian (Dewan 2)	4	9
	Jumlah	4	20

(Fail Tuntutan Harta Sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar)

Berbeza pada tahun 2013, hanya 20 kes sahaja yang didaftarkan menggunakan aplikasi persetujuan bersama. 11 kes melalui Dewan 1 dan 9 kes melalui Dewan 2. Kajian mendapati kes tuntutan harta sepencarian pada tahun ini mencatat penurunan berbanding tahun 2011 dan tahun 2012. Ini jelas dapat dilihat jumlah kes yang didaftarkan dan diselesaikan dengan kaedah persetujuan bersama berbeza apabila tahun 2011 jumlah adalah sebanyak 30 kes, manakala tahun 2012, sebanyak 33 kes dan tahun 2013 sebanyak 20 kes sahaja.

Jadual 3.20

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian menggunakan Persetujuan

Bersama Dewan 1

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn 2 Defendan Lain	02100-017-0345-2013
2.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0432-2013
3.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0026-2013

4.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0048-2013
5.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02100-017-0057-2013
6.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0072-2013
7.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0088-2013
8.	Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02100-017-0124-2013
9.	Plaintif lwn 4 Defendan Lain	02100-017-0143-2013
10.	Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02100-017-0155-2013
11.	Plaintif lwn Defendan	02100-017-0191-2013

Jadual 3.21

Senarai Penyelesaian Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Persetujuan Bersama Dewan 2

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0236-2013
2.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02200-017-0015-2013
3.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02200-017-0050-2013
4.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0156-2013
5.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0216-2013
6.	Plaintif lwn 7 Defendan Lain	02200-017-0207-2013
7.	Plaintif lwn Defendan	02200-017-0210-2013
8.	Plaintif lwn 3 Defendan Lain	02200-017-0208-2013
9.	Plaintif lwn 8 Defendan Lain	02200-017-0279-2013

3.3.4 Contoh Kes Tuntutan Harta Sepencarian Menggunakan Kaedah Persetujuan Bersama Di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Kes pertama berkaitan tuntutan harta sepencarian menggunakan kaedah *Muwafaqah* /

Persetujuan Bersama di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar adalah seperti berikut:

Jadual 3.22

Contoh Kes 4

Kes	No. Rujukan
Plaintif lwn Defendan	02100-017-0224-2011
Sebab tuntutan	Kematian suami
Latar belakang keluarga	Arwah suami berkahwin pada 01.05.1986 dan meninggal pada 10.03.2010 Defendan merupakan ibu kepada si mati dan mertua kepada plaintif.
Harta-harta sepencarian yang dituntut	1. Rumah teres Atas Lot 0003265, No HM 28139, Mukim Jabi, Pokok Sena, Kedah. 2. Rumah teres atas Lot 0003266, No HM 28140, Mukim Jabi, Pokok Sena, Kedah. 3. 1/3 bahagian tanah kosong bersyarat pertanian, Lot 4112, GM 3095, Titi Akar, Mukim Gajah Mati, Pokok Sena, Kedah. 4. Kereta Honda Accord, no pendaftaran NAQ 7000. 5. Syer Bank Rakyat no keanggotaan 77-002-002304-3.

	6. Harta pusaka si mati di Amanah Raya, No Ruk, ARB(AS) 20100356.
	7. Sijil premium BSN no 49239094.
Kaedah tuntutan	Persetujuan bersama / <i>muwafaqah</i>
Penyelesaian	1/2 – 1/2 (faraid)

Kes di atas berlaku setelah kematian suami plaintif dan meninggalkan seorang balu, seorang ibu dan 4 orang anak. Isteri si mati selaku plaintif telah memfailkan tuntutan harta sepencarian. Setelah disepakati bersama di antara plaintif dan defendan kes selesai dengan 1/2 bahagian harta peninggalan menjadi hak isteri dan 1/2 bahagian yang baki menjadi faraid kepada waris yang berkenaan.

Kes kedua pula yang berkaitan tuntutan harta sepencarian menggunakan kaedah Persetujuan Bersama di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar adalah seperti berikut:
Jadual 3.23

Contoh Kes 5

Kes	No. Rujukan
Plaintif lwn 5 Defendan Lain	02200-017-0031-2012
Sebab tuntutan	Kematian suami
Latar belakang keluarga	Berkahwin pada 20.07.1978 dan meninggal dunia pada 29.12.2006. Salah seorang defendan adalah ibu si mati dan merupakan ibu mertua kepada plaintif. Mereka dikurniakan 4 orang anak.

Harta-harta sepencarian yang dituntut	Tanah GM1693, Lot 1277, Bandar Anak Bukit, Daerah Kota Setar, Kedah sebanyak 34496/901120 bahagian.
Kaedah tuntutan	Persetujuan bersama / muwafaqah
Penyelesaian	1/2 – 1/2 (atas waris)

Kes berikut di antara plaintif yang telah menjadi janda setelah suaminya meninggal dunia pada 29.12.2006. Setelah dipersetujui secara bersama dengan 6 defendan lain, harta yang merupakan sebidang tanah yang beralamat di atas dibahagi kepada 1/2. Berdasarkan kenyataan kes, jelas membuktikan kaedah persetujuan bersama merupakan salah satu kaedah dalam tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Kaedah ini dapat mempercepatkan proses penyelesaian kes tuntutan tanpa melibatkan pihak kehakiman.

Manakala ini adalah kes ketiga yang berkaitan tuntutan harta sepencarian menggunakan kaedah *Muwafaqah* / Persetujuan Bersama di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

Jadual 3.24

Contoh Kes 6

Kes	No. Rujukan
Plaintif lwn 6 Defendan Lain	02100-017-0057-2013
Sebab tuntutan	Poligami dan kematian suami
Latar belakang keluarga	Berkahwin pada tahun 16.10.1962 dan suami meninggal pada 24.6.2012.

	Mempunyai 3 orang anak tiri, 2 orang anak kandung dan seorang madu..
Harta-harta sepencarian yang dituntut	<p>1. Tanah kebun getah. Lot 1725, Mukim Kapelu, Daerah Kubang Pasu sebanyak 1/1 bahagian.</p> <p>2. Tanah bendang hak milik GM 1799, Lot 14, Changkat Jejawi, Mukim Kapelu, Daerah Kubang Pasu sebanyak 1/1 bahagian.</p> <p>3. Tanah bendang hak milik GM 31, Lot 1426, Mukim Kurong Arai, Perlis.</p> <p>4. Tanah kebun hak milik GM 2110, Lot 3956, Mukim Kurong Arai, Perlis.</p> <p>5. Tanah kebun hak milik GM 2111, Lot 3951, Mukim Kurong Arai, Perlis.</p>
Kaedah tuntutan	Persetujuan bersama
Penyelesaian	$\frac{3}{4}$ (pihak menuntut) - $\frac{1}{4}$ (atas waris)

Kes ini melibatkan pihak plaintif dan 6 defendan lain. Penyebab kes ini ialah poligami dan kematian. Setelah kematian suami pada 24.06.202, Plaintif membuat tuntutan ke atas harta suaminya. 6 defendan terdiri daripada 3 orang anak tirinya, 2 orang anak kandungnya dan seorang madu. Kes ini diselesai dengan menggunakan kaedah persetujuan bersama di antara kedua pihak.

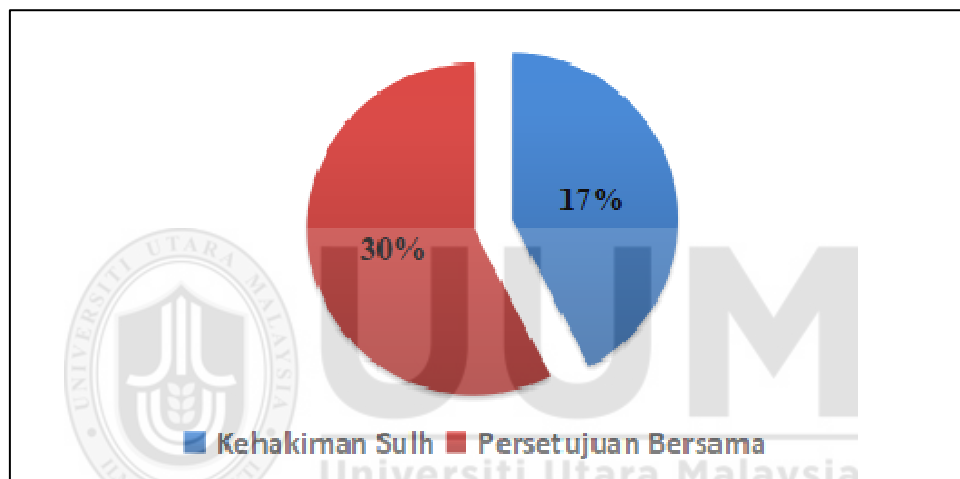
3.4 Kesimpulan

Dalam perbahasan di atas, dapat difahami bahawa kaedah penyelesaian bagi tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar dilaksana dengan dua kaedah iaitu kaedah Kehakiman Sulh atau persetujuan bersama. Kedua-dua kaedah ini dapat menentukan kadar yang akan diperolehi oleh kedua pihak plaintif atau defendan bagi satu tuntutan harta yang dibuat.

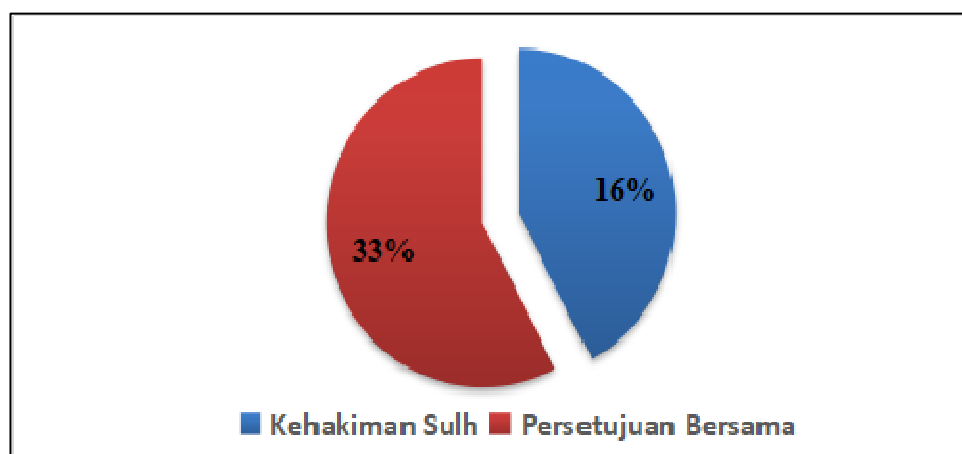
Secara asasnya Kehakiman Sulh menjadi satu kaedah penyelesaian dalam kes-kes Mal, khususnya dalam tuntutan harta sepencarian. Kaedah ini dipilih setelah pihak plaintif atau defendan tidak mencapai kata sepakat dalam tuntutan yang dibuat. Di negeri Kedah, kaedah yang sama turut dipraktikkan melalui kajian maklumat yang diperolehi daripada fail-fail kes tuntutan harta sepencarian sepanjang tahun 2011 hingga 2013. Pada tahun 2011, kes tuntutan yang menggunakan kaedah ini adalah sebanyak 17 kes. Manakala tahun 2012 turut mencatatkan sebanyak 16 kes dan tahun 2013 adalah sebanyak 4 kes. Ini menjadikan keseluruhan kes yang menggunakan kaedah penyelesaian Kehakiman Sulh sepanjang 3 tahun berturut-turut adalah sebanyak 37 kes.

Kaedah penyelesaian berikut adalah kaedah persetujuan bersama. Kaedah ini lebih mudah dan selamat apabila pihak plaintif dan defendan telah memahami perjalanan tuntutan harta sepencarian yang dibuat. Kaedah ini turut mempercepatkan tuntutan kes diselesaikan tanpa melibatkan pihak kehakiman. Kaedah yang sama turut diaplikasikan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, apabila terdapat kes-kes tuntutan harta sepencarian diselesaikan secara persetujuan bersama sepanjang tahun 2011 hingga tahun 2013. Penelitian ke atas kes-kes yang direkodkan pada tahun

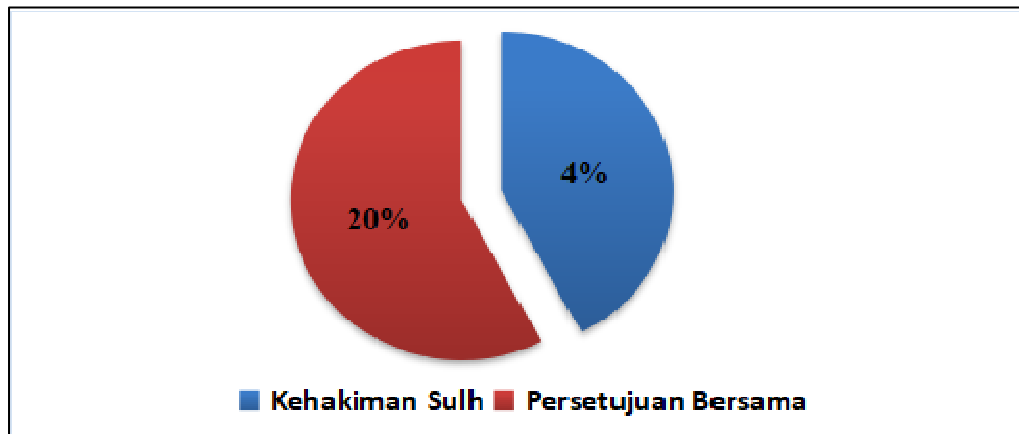
2011, menunjukkan 30 kes telah dapat diselesaikan secara persetujuan bersama, manakala pada tahun 2012, terdapat sebanyak 33 kes dilaporkan dan tahun 2013 mencatatkan kes sebanyak 20 kes. Jumlah keseluruhan menjadikan 3 tahun berturut-turut mencatat jumlah kes sebanyak 83 kes. Banding beza antara kes-kes yang direkodkan sepanjang tahun 2011 hingga 2013, membuktikan kedua-dua kaedah menjadi kaedah penyelesaian kepada kes-kes tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

Rajah 3.1. Kaedah penyelesaian tuntutan harta sepencarian 2011

Rajah 3.2. Kaedah penyelesaian tuntutan harta sepencarian 2012

Rajah 3.3. Kaedah penyelesaian tuntutan harta sepencarian 2013

Melalui rajah-rajah di atas, dapat dinyatakan pada tahun 2011, peratus kaedah tuntutan harta sepencarian menggunakan persetujuan bersama sebanyak 30% manakala penyelesaian menggunakan kaedah Kehakiman Sulh hanya 17%. Demikian juga yang berlaku pada tahun 2012, penyelesaian secara persetujuan bersama mencapai 33% berbanding dengan penyelesaian menggunakan kaedah Kehakiman Sulh iaitu sebanyak 16%. Pada tahun 2013 juga mencatatkan pengaplikasian kaedah persetujuan bersama tetap menjadi pilihan penyelesaian iaitu sebanyak 20% berbanding Kehakiman Sulh sebanyak 4%.

Dalam membandingkan dua kaedah tersebut kaedah yang paling banyak dipraktikkan ialah kaedah persetujuan bersama berbanding dengan Kehakiman Sulh. Ini kerana dengan kaedah persetujuan bersama penyelesaian tuntutan harta sepencarian dapat dicapai dengan mudah dan segera berbanding dengan Kehakiman Sulh yang perlu melalui fasa-fasa tertentu sebelum keputusan dapat dicapai. Keputusan Kehakiman Sulh melibatkan campur tangan dari pihak Mahkamah.

BAB KEEMPAT
KADAR PEMBAHAGIAN BAGI KES TUNTUTAN HARTA
SEPENCARIAN DI MAHKAMAH TINGGI SYARIAH ALOR
SETAR

4.1 Pendahuluan

Tuntutan harta sepencarian merupakan satu tuntutan yang dibuat berdasarkan ‘urf dan kelaziman setempat sepertimana yang telah dijelaskan. Perkara ini menyebabkan tiada ketetapan khusus terhadap tuntutan harta sepencarian yang telah ditetapkan oleh Mahkamah Tinggi Syariah di negeri masing-masing. Antara asas perbezaan kadar ini adalah disebabkan oleh perbezaan dalam mengambil kira beberapa perkara antaranya ialah harta alih dan tidak alih, penglibatan secara langsung atau tidak langsung.

Menurut Norafezah Alleh (2012), tiada peraturan yang digubal untuk menangani masalah pembahagian kadar harta sepencarian. Ini kerana kadar pembahagian harta sepencarian di Malaysia tiada ketetapan yang khusus. Berdasarkan kenyataan Suwaid Tapah (2003), terhadap konsep dan pembahagian harta sepencarian di Malaysia telah dikanunkan di dalam Enakmen Keluarga Islam di negeri-negeri, kadar tuntutan adalah mengikut pertimbangan Mahkamah Tinggi Syariah masing-masing. Ia bergantung kepada takat atau kadar sumbangan yang diberikan oleh pihak yang menuntut terhadap harta-harta yang dikumpul dalam tempoh sesuatu perkahwinan. Mahkamah Tinggi Syariah mengambilkira sumbangan pasangan suami isteri secara langsung atau tidak langsung.

Pembahagian ini mengikut bicara Kadi setelah diambil kira pelbagai sudut dan bukti yang dikemukakan. Kadar yang diberi menurut Undang-Undang Keluarga Islam negeri masing-masing. Terdapat beberapa kadar pecahan yang sering digunakan $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ dan $\frac{3}{4}$. Ada juga kes pihak isteri tidak akan mendapat apa-apa dari harta yang dituntut.

4.2 Jenis Harta Dan Kaitannya Dalam Kadar Pembahagian

Perkara yang diambil kira dalam menentukan harta sepencarian yang diperoleh dalam masa perkahwinan dinilai dari dua perkara iaitu:

i. Harta Alih (المنقول) dan Harta Tak Alih (العقار)

Menurut bahasa, harta alih (المنقول) ialah sesuatu yang boleh dipindahkan dari satu tempat ke tempat yang lain. (Muhamad Ruwas Qalaji, 1988). Di dalam Al-Miftah, (Mohd Khairi Zainuddin et.al, 2008) ia bererti harta yang boleh dipindah milik. Harta yang boleh dipindah tersebut adalah meliputi matawang, barang-barang, binatang dan barang-barang yang bersukat dan bertimbang.

Termasuk di dalam maksud matawang ialah emas dan perak. Antara jenis barang yang boleh dialih ialah jenis barang-barang yang boleh ditetapkan kadarnya dengan sukatan dan timbangan, ertinya urusaniaga yang dijalankan terhadap barang-barang ini dengan menggunakan sukatan dan timbangan. Demikian juga barang-barang yang diniagakan selain daripada matawang dikira sebagai harta alih mengikut takrif yang diberikan. Barang yang termasuk dalam kategori ini ialah barang-barang yang selain daripada matawang, binatang dan barang-barang yang bersukat dan bertimbang seperti barang perhiasan dan pakaian, serta buah-buahan yang telah dipetik dari pokoknya (*Majallah al-Ahkam al-Adliyyah*, 1986).

Manakala harta tak alih (العقار) pula dari segi bahasa ialah terdiri daripada harta yang tetap seperti bangunan dan tanah (*al-Munjid fillughah wal I'lam*, 2007). Muhamad Ruwas Qalaji (1988), mentakrifkan harta tak alih sebagai suatu harta yang tak boleh dipindahkan ke tempat lain seperti bangunan, rumah dan tanah. Maksudnya di sini sesuatu yang tidak boleh dipindahkan ialah jika dipindahkan ia boleh membawa kepada kerosakan dan kemusnahan, tetapi sekiranya bangunan dan pokok itu berpisah daripada tanah dan dapat dipindahkan tanpa berlaku kerosakan dan kemusnahan, ini semua termasuk harta alih.

ii. Sumbangan Secara Langsung atau Sumbangan Secara Tidak Langsung

Sumbangan secara langsung bermaksud pasangan suami isteri sama-sama memberikan sumbangan mereka dalam memperoleh aset dan harta (Mohd Anuar Ramli et.al, 2012). Mereka sama-sama mengeluarkan modal dan wang bagi membeli aset dan harta tersebut. Sebagai contoh, kedua pasangan suami isteri bekerja, mereka sama-sama memperoleh aset dan harta berkenaan, pihak suami telah membuat bayaran pendahuluan secara ansuran dan pihak isteri pula membuat bayaran ansuran bulanan. Mereka berkongsi bersama-sama dan memberi sumbangan wang, modal dan sebagainya secara langsung daripada pendapatan mereka bersama.

Sumbangan tidak langsung bermaksud suatu sumbangan yang bukan berbentuk wang atau benda tetapi mendatangkan dan menghasilkan harta atau aset tertentu. Sumbangan ini, sama ada melalui idea, dorongan, nasihat, memberi semangat, menjaga keselesaan, menimbulkan ketenteraman dan sebagainya kepada pasangan satu lagi yang berusaha secara langsung dan berjaya mendapatkan harta dan aset itu. Contohnya, pihak suami bekerja dan berpendapatan tetap bulanan telah dapat

membeli beberapa aset dan harta secara bayaran ansuran manakala pihak isteri tidak bekerja tetap tetapi memberikan sumbangan dengan menjaga keluarga, membina rumah tangga, memelihara anak-anak dan menunaikan tanggungjawab perkahwinan mereka sehinggakan pasangan ini telah berjaya memiliki aset dan harta tersebut dalam tempoh perkahwinan mereka. Walaupun pihak isteri tidak memberikan sumbangan modal dan wang dalam memiliki aset dan harta, pihak isteri ini dianggap telah memberikan sumbangan secara tidak langsung terhadap pemilikan aset dan harta tersebut. (Mohd Anuar Ramli et.al, 2012)

Kaedah serta cara pembahagian harta sepencarian tidak ada pernyataan yang tepat. Ini kerana asal pembahagian harta diperoleh daripada amalan adat terutamanya adat Melayu. Kemudian diterima pakai oleh semua lapisan masyarakat dan kini pembahagian tersebut dikuatkuasa dengan lebih teliti dengan pembahagian harta diletak bawah bidang kuasa Mahkamah Syariah. Jelas kadar tuntutan harta sepencarian tiada persamaan antara satu kes dengan kes yang lain melihat kepada jenis harta dan sumbangan di antara suami dan isteri.

4.3 Kadar Pembahagian Harta Sepencarian Negeri-Negeri di Malaysia

Kadar pembahagian harta sepencarian di Malaysia berbeza antara satu negeri ke satu negeri yang lain. Secara umumnya kadar pembahagian harta sepencarian menjadi sukar kerana tidak ada satu ketetapan yang khusus bagi menentukan $1/2:1/2$, $1/3:2/3$, $3/4:1/4$ atau seumpamanya.

4.3.1 Negeri Selangor

1. Peruntukan Undang-undang berkaitan Pembahagian Harta Sepencarian adalah seperti berikut:

Enakmen 2 Tahun 2003 Enakmen Undang-undang Keluarga Islam (Negeri Selangor) 2003

Bahagian Viii – Pelbagai Pembahagian Harta Sepencarian.

Seksyen 122. Kuasa Mahkamah memerintah pembahagian harta sepencarian

(1) Mahkamah adalah mempunyai kuasa apabila membenarkan lafaz talak atau apabila membuat suatu perintah perceraian untuk memerintah supaya apa-apa aset yang diperolehi oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset yang diperolehi oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

(2) Pada menjalankan kuasa yang diberi oleh subseksyen (1), Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang.

(a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh tiap-tiap satu pihak dalam bentuk wang, harta, atau kerja bagi memperolehi aset-aset itu;

(b) apa-apa hutang yang terhutang oleh salah satu pihak yang telah dilakukan bagi manfaat bersama mereka;

(c) keperluan-keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada, dan, tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah membuat pembahagian yang sama banyak.

(3) Mahkamah adalah mempunyai kuasa, apabila membenarkan lafaz talak atau apabila membuat perintah perceraian, memerintah supaya apa-apa aset yang diperolehi dalam masa perkahwinan dengan usaha tunggal satu pihak kepada perkahwinan itu dibahagi antara mereka atau supaya aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

(4) Pada menjalankan kuasa yang diberi oleh subseksyen (3), Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada—

(a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh pihak yang tidak memperolehi aset itu, kepada kebajikan keluarga dengan memelihara rumahtangga atau menjaga keluarga;

(b) keperluan-keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada, dan tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah boleh membahagikan aset-aset itu atau hasil jualan itu mengikut apa-apa kadar yang difikirkannya munasabah, tetapi, walau bagaimana pun, pihak yang telah memperoleh aset-aset itu dengan usahanya hendaklah menerima suatu kadar yang lebih besar.

(5) Bagi maksud seksyen ini, rujukan-rujukan mengenai aset yang diperoleh dalam masa perkahwinan termasuklah aset-aset yang dipunyai oleh satu pihak sebelum perkahwinan itu yang telah dimajukan pada sebahagian besarnya dalam masa perkahwinan itu oleh pihak yang satu lagi itu atau dengan usaha bersama mereka.

2. Kadar Pembahagian Harta Sepencarian

Kadar pembahagian harta sepencarian bagi negeri Selangor dapat dibuktikan dengan kes Laton selaku plaintif dengan Ramah selaku defendan. Kes ini telah diputuskan bahawa isteri yang telah diceraikan berhak mendapat 1/2 dari harta yang diperolehi semasa perkahwinan (Jurnal Hukum, 2008).

Seterusnya kes di antara Abdul Rahim selaku pihak yang menuntut dengan Isngatori. Isngatori merupakan bekas isteri pihak yang menuntut. Abdul Rahim datang dari Indonesia dan bekerja menebang hutan. Dia berkahwin dengan isterinya seorang janda yang kaya kematian suami. Sepanjang usia perkahwinan, Abdul Rahim telah membeli harta dan kebun atas namanya sendiri. Isterinya mendakwa dia turut menyumbang wang untuk membeli tanah yang menjadi tapak tanah rumah dan dia juga menanggung sebahagian besar perbelanjaan rumahtangga mereka. Mahkamah menetapkan pihak isteri mendapat separuh daripada harta tersebut (Jurnal Hukum, 2008).

4.3.2 Negeri Kelantan

1. Mengikut peruntukan dalam Enakmen Pentadbiran Mahkamah Syariah Negeri

Kelantan adalah seperti berikut:

Enakmen Undang-Undang Pentadbiran Mahkamah Syariah Negeri Kelantan 1982 [No. 3/1982], S.9(2)(iv), Mahkamah Syariah mempunyai bidang kuasa untuk mendengar dan menjalankan perbicaraan berhubung dengan pembahagian atau tuntutan kepada harta sepencarian. Enakmen 1 Tahun 1983 Enakmen Keluarga Islam 1983

Bahagian iii - Perkahwinan Dan Pendaftaran.

Seksyen 46. Pembahagian harta sepencarian.

(1) Mahkamah adalah mempunyai kuasa apabila membenarkan lafaz talak atau apabila membuat suatu perintah perceraian, memerintah supaya harta sepencarian yang diperolehi oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana harta itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

(2) Pada menjalankan kuasa yang diberi oleh seksyen-kecil (1) daripada seksyen ini, Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang-

(a) setakat mana sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh tiap-tiap satu pihak dalam bentuk wang, harta atau kerja bagi memperolehi harta-harta itu;

(b) apa-apa hutang yang terhutang oleh salah satu pihak yang telah dilakukan bagi usaha bersama mereka; dan

(c) keperluan-keperluan anak-anak yang belum dewasa, jika ada, dari perkahwinan itu, dan tertaklukk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah, dengan seberapa boleh, membuat pembahagian yang saksama mengikut usaha atau modal masing-masing.

2. Kadar Pembahagian Harta Sepencarian

Kadar tuntutan harta sepencarian bagi Negeri Kelantan dapat dijelaskan dengan 1/2 menjadi kadar yang digunapakai di negeri tersebut. Ini dapat dilihat dalam kes Hajjah Lijah Bt Jamal selaku plaintif dengan Fatimah Binti Mat Diah selaku pihak defendan. Mahkamah telah memutuskan pihak isteri mendapat 1/2 bahagian daripada harta yang didapati semasa perkahwinan sebagai harta sepencarian. Manakala kes yang

berikut di antara Hajjah Saudah Bt Che Mamat selaku plaintif dengan Hanafi Bin Hj. Daud selaku defendan. Mahkamah Kadi Besar Kota Bharu memutuskan pihak isteri memperoleh 1/2 bahagian daripada tanah-tanah yang dipindahkan milik kepada almarhum Hj Daud Bin Hj Abdul Rahman. Berdasarkan kes-kes yang diteliti di Kelantan kadar yang di gunakan ialah 1/2.

4.3.3 Negeri Perak

1. Bagi Negeri Perak, Enakmen Keluarga Islam 2004 menjadi asas kepada tuntutan harta sepencarian. Ini dapat dilihat seperti berikut:

Enakmen 6 Tahun 2004 Enakmen Keluarga Islam (Perak) 2004. Bahagian Viii – Pelbagai Pembahagian Harta Sepencarian Seksyen 122. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan pembahagian harta sepencarian.

(1) Mahkamah hendaklah mempunyai kuasa apabila membenarkan lafaz talak atau apabila membuat suatu perintah perceraian untuk memerintahkan supaya apa-apa aset yang diperoleh oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset yang diperoleh oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

(2) Dalam menjalankan kuasa yang diberikan oleh subseksyen (1), mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang-

(a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh setiap pihak dalam bentuk wang, harta, atau kerja bagi memperoleh aset-aset itu;

(b) apa-apa hutang yang terhutang oleh salah satu pihak yang telah dilakukan bagi manfaat bersama mereka;

(c) keperluan anak-anak yang belum dewasa daripada perkahwinan itu, jika ada, dan, tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah membuat pembahagian yang sama banyak.

(3) Mahkamah hendaklah mempunyai kuasa apabila membenarkan lafaz talak atau apabila membuat perintah perceraian, memerintahkan supaya apa-apa aset yang diperoleh dalam masa perkahwinan dengan usaha tunggal satu pihak kepada perkahwinan itu dibahagi antara mereka atau supaya aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

(4) Dalam menjalankan kuasa yang diberikan oleh subseksyen (3), Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada-

(a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh pihak yang tidak memperoleh aset itu, kepada kebajikan keluarga dengan memelihara rumahtangga atau menjaga keluarga;

(b) keperluan anak-anak yang belum dewasa daripada perkahwinan itu, jika ada, dan tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah boleh membahagikan aset-aset itu atau hasil jualan itu mengikut apa-apa kadar yang difikirkannya munasabah, tetapi dalam apa-apa hal, pihak yang telah memperoleh aset-aset itu dengan usahanya hendaklah menerima suatu kadar yang lebih besar.

(5) Bagi maksud seksyen ini, sebutan mengenai aset yang diperoleh dalam masa perkahwinan oleh satu pihak termasuklah aset-aset yang dipunyai oleh satu pihak sebelum perkahwinan itu yang telah dimajukan pada sebahagian besarnya dalam masa perkahwinan itu oleh pihak yang satu lagi itu atau dengan usaha bersama mereka.

2. Kadar Pembahagian Harta Sepencarian

Kadar pembahagian harta sepencarian bagi negeri Perak dijelaskan dengan kes Re Elang Re Kulop dan Lebar selaku plaintif dengan Niat selaku pihak yang kena tuntutan. Kadi menyatakan berdasar adat kampung-kampung sepanjang Sungai Perak, pembahagian harta sepencarian dibahagi kepada kedua pihak suami dan isteri bergantung kepada keadaan dengan diatitkan oleh kedua-dua pihak bersama dengan ketua kampung. Isteri yang diceraikan mendapat $\frac{1}{2}$ jika terlibat secara langsung, jika tidak terlibat secara langsung ianya mendapat $\frac{1}{3}$. Dan jika suami makan gaji dan memperoleh harta dengan wangnya maka pihak isteri memperoleh $\frac{1}{3}$.

4.3.4 Negeri Pulau Pinang

1. Menurut Enakmen Undang-undang Keluarga Islam Negeri Pulau Pinang adalah seperti berikut:

Enakmen 5 Tahun 2004. Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Pulau Pinang) 2004.

Bahagian Viii – Pelbagai Pembahagian Harta Sepencarian Seksyen 122. Kuasa Mahkamah Memerintah Pembahagian Harta Sepencarian.

(1) Mahkamah adalah mempunyai kuasa, apabila membenarkan lafaz talak atau apabila membuat suatu perintah perceraian untuk memerintah supaya apa-apa aset yang diperolehi oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset yang diperolehi oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

(2) Pada menjalankan kuasa yang diberi oleh subseksyen (1), Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang—

(a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh tiap-tiap satu pihak dalam bentuk wang, harta, atau usaha ke arah memperoleh aset-aset itu;

(b) apa-apa hutang yang terhutang oleh salah satu pihak yang telah dilakukan bagi manfaat bersama mereka;

(c) keperluan-keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada, dan, tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah membuat pembahagian yang sama banyak.

(3) Mahkamah hendaklah mempunyai kuasa, apabila membenarkan lafaz talak atau apabila membuat perintah perceraian, memerintah supaya apa-apa aset yang diperolehi dalam masa perkahwinan dengan usaha tunggal satu pihak kepada perkahwinan itu dibahagi antara mereka atau supaya aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

(4) Pada menjalankan kuasa yang diberi oleh subseksyen (3), Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada—

(a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh pihak, yang tidak memperoleh aset itu, kepada kebajikan keluarga dengan memelihara rumahtangga atau menjaga keluarga;

(b) keperluan-keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada, dan tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah boleh membahagikan aset-aset itu atau hasil jualan itu mengikut apa-apa kadar yang difikirkannya munasabah, tetapi, walau bagaimana pun, pihak yang telah memperoleh aset-aset itu dengan usahanya hendaklah menerima suatu kadar yang lebih besar.

(5) Bagi maksud seksyen ini, rujukan-rujukan mengenai aset yang diperoleh dalam masa perkahwinan oleh satu pihak termasuklah aset-aset yang dipunyai oleh satu pihak sebelum perkahwinan itu yang telah dimajukan pada sebahagian besarnya dalam masa perkahwinan itu oleh pihak yang satu lagi itu atau dengan usaha bersama mereka.

2. Kadar Pembahagian Harta Sepencarian

Di Pulau Pinang, kadar 1/2 menjadi kadar yang digunapakai dalam tuntutan harta sepencarian. Ini diperjelaskan melalui kes di antara Haminahbe dengan Samsudin. Mahkamah memutuskan pihak kena tuntutan membahagikan sebahagian nilai sebuah rumah berjumlah RM3500 dari RM7,000, iaitu pihak isteri mendapat separuh daripada harta sepencarian tersebut. Kadi Besar Pulau Pinang menyatakan:

"Haminahbe Binti Hassan sepanjang perkahwinannya dengan Samsudin bin Husaini telah berlaku sebagai isteri dan telah membuat kerja-kerja yang lazim dilakukan oleh seorang isteri dengan sepenuhnya tanpa membuat pertolongan dari orang gajian, bolehlah dianggap hasil bersama. Kerja-kerja yang dilakukan oleh seorang isteri yang tidak dibantu oleh orang gajian sekurang-kurangnya telah meringankan beban suami setidak-tidaknya sepertiga dari tanggungannya"

4.3.5 Negeri Wilayah Persekutuan

1. Bagi Negeri Wilayah persekutuan, Peruntukan Enakmen Undang-undang adalah seperti berikut:

Peruntukan Undang-undang Keluarga Islam (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1984 memperuntukkan Seksyen 58 Kuasa Mahkamah memerintah pembahagian harta sepencarian.

1) Mahkamah adalah mempunyai kuasa, apabila membenarkan lafaz talak atau apabila membuat suatu perintah perceraian, memerintah supaya apa-apa aset yang diperolehi oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

2) Pada menjalankan kuasa yang diberi oleh subseksyen (1), Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang:

(a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh tiap-tiap satu pihak dalam bentuk wang, harta, atau kerja bagi memperolehi aset-aset itu;

(b) apa-apa hutang yang terhutang oleh salah satu pihak yang telah dilakukan bagi manfaat bersama mereka;

(c) keperluan-keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada, dan, tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah membuat pembahagian yang sama banyak.

3) Mahkamah adalah mempunyai kuasa, apabila membenarkan lafaz talak atau apabila membuat perintah perceraian, memerintah supaya apa-apa aset yang diperolehi dalam masa perkahwinan dengan usaha tunggal satu pihak kepada perkahwinan itu dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

4) Pada menjalankan kuasa yang diberi oleh subseksyen (3), Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada

(a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh pihak yang tidak memperolehi aset itu, kepada kebajikan keluarga dengan memelihara rumahtangga atau menjaga keluarga;

(b) keperluan-keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada, dan, tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah boleh membahagikan aset-aset itu atau hasil jualan itu mengikut apa-apa kadar yang difikirkannya munasabah, tetapi, walau bagaimana pun, pihak yang telah

memperolehi aset-aset itu dengan usahanya hendaklah menerima suatu kadar yang lebih besar.

5) Bagi maksud seksyen ini, rujukan-rujukan mengenai aset yang diperolehi dalam masa perkahwinan termasuklah aset-aset yang dipunyai oleh satu pihak sebelum perkahwinan itu yang telah dimajukan pada sebahagian besarnya dalam masa perkahwinan itu oleh pihak yang satu lagi itu atau dengan usaha bersama mereka

2. Kadar Pembahagian Harta Sepencarian

Bagi negeri Wilayah Persekutuan, pembahagian harta sepencarian akan diberi sama rata jika terbukti sumbangan bersama suami isteri dalam memperoleh harta tersebut. Terdapat juga sebahagian kes di mana Mahkamah memerintahkan 5/6 bahagian menjadi milik isteri dan bakinya 1/6 milik suami. Hal demikian disebut dalam Akta Undang-undang Keluarga Islam Wilayah Persekutuan (1984), dalam menjalankan tugas pembahagian harta sepencarian, Mahkamah dikehendaki mengambil perhatian tentang tiga perkara, di antara perkara tersebut adalah takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh tiap-tiap satu pihak dalam bentuk wang, harta atau kerja bagi memperoleh aset - aset tersebut.

Dalam kes Rokiah dengan Mohamed Idris. Rokiah telah menuntut sebahagian harta sepencarian ke atas tanah di Kuala Lumpur, pelaburan, wang simpanan dalam bank dan sebuah rumah. Di dalam kes ini pemangku Kadi Besar telah menolak tuntutan itu kerana jelas bahawa harta-harta itu adalah hak defendan. Mahkamah telah menolak tuntutan harta sepencarian kerana harta berkenaan dibeli dengan wang defendan itu sendiri. Rayuan telah dibawa ke Lembaga Rayuan. Dalam keputusan, Lembaga Rayuan telah mengambil kira sumbangan secara tidak langsung yang diberi oleh isteri bagi perolehan harta dengan tugasnya memasak, membasuh, mengurus rumahtangga dan memelihara anak dalam masa 35 tahun perkahwinan itu. Oleh itu

Lembaga Rayuan telah memerintahkan pihak defendan memberi 1/2 harta itu dan nilainya kepada pihak perayu atau plaintif.

4.4 Kadar Pembahagian Harta Sepencarian Di Kedah

Kajian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar menunjukkan perbezaan kadar pembahagian mengikut pembuktian yang jelas tentang harta tersebut diperolehi sepanjang perkahwinan antara suami dan isteri. Kadar perolehan harta sepencarian mengikut sumbangan daripada suami dan isteri. Kadar tersebut tidak ditetapkan kerana Mahkamah akan mengambil kira beberapa aspek sebelum menentukan ketetapan kadar.

Seksyen 122(1) Enakmen Undang-undang Keluarga Islam Kedah 2008 (EUKI 2008) mengenai pembahagian harta sepencarian menetapkan seperti berikut:

"Mahkamah adalah mempunyai kuasa apabila membenarkan lafaz talak atau apabila membuat suatu perintah perceraian, memerintah supaya apa-apa aset yang diperolehi oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka, dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang:

- a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh tiap-tiap satu pihak dalam bentuk wang, harta, atau kerja bagi memperoleh aset-aset itu;
- b) apa-apa hutang yang terhutang oleh salah satu pihak yang telah dilakukan bagi manfaat bersama mereka;
- c) keperluan-keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada.

4.4.1 Kadar Tuntutan Harta Sepencarian

Kes-kes tuntutan harta sepencarian daripada tahun 2011 hingga tahun 2013 yang terdapat di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar membuktikan kadar pembahagian harta sepencarian adalah mengikut budi bicara Hakim atau Kadi dengan merujuk kes-kes yang lalu. Menurut Kadi Besar Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, Mohd Roze Bin Abdul Wahab, tiada rujukan khusus kepada kadar pembahagian harta

sepencarian yang diamalkan di negeri Kedah. Kebanyakan kes ditentukan dengan pembuktian (rekod) dan tahap sumbangan pasangan suami isteri itu. Kebanyakan kes juga ditentukan kadarnya 1/2:1/2 apabila kes tersebut diselesaikan secara persetujuan bersama. Kajian terhadap kadar pembahagian harta sepencarian jelas membuktikan kebanyakan kes berakhir dengan 1/2 bahagian menjadi milik suami dan 1/2:1/2 yang baki menjadi milik isteri. Hanya beberapa kes sahaja mencatatkan kadar 3/4:1/4 dan 1/3:2/3 dan seumpamanya.

4.4.1.1 Kadar Harta Sepencarian 1/2

a. Tahun 2011

Jadual 4.1

Contoh Kes Pertama Bagi Tahun 2011

No. Rujukan Kes: 02200-017-0087-2011	
Di antara:	
Plaintif	Defendan
Catatan	Kes diselesaikan secara persetujuan bersama.
<p>Pihak menuntut selaku plaintif telah bercerai dengan defendan selaku pihak yang kena tuntutan. Perceraian mereka berlaku pada 18.10.2006. Sepanjang tempoh perkahwinan mereka dianugerahkan seramai 4 orang anak. Harta yang diperolehi oleh mereka semasa berkahwin ialah:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sebuah Rumah Teres No, 30 Taman Aman, Mukim Guar Kepayang, Pendang, Kedah 2) Sebuah kereta Proton Wira No Pendaftaran KAW 6879 	

3) Sebuah kereta Kancil No Pendaftaran PFJ 7689

Harta-harta di atas menjadi harta sepencarian dan pihak menuntut memohon Mahkamah membahagikan harta ini separuh menjadi miliknya dan baki diserahkan kepada pihak yang kena tuntutan.

Kes ini adalah di antara pihak menuntut selaku Plaintiff dan pihak yang kena tuntutan selaku defendan. Kes ini di daftarkan dengan no rujukan 02200-017-0087-2011.

a) Sebab Tuntutan

Sebab terjadinya tuntutan harta sepencarian ialah perceraian. Defendan telah melafazkan talak ke atas plaintiff pada 18.10.2006. Sepanjang usia perkahwinan kedua-duanya, mereka dikurniakan 4 orang anak. Tuntutan harta sepencarian dibuat ke atas 3 harta yang diperoleh semasa perkahwinan mereka.

b) Kaedah Tuntutan

Kes ini dibicarakan secara persetujuan bersama. Berdasarkan laporan kes jelas menunjukkan penyelesaian dibuat menggunakan persetujuan bersama apabila tiada pertikaian diantara pihak plaintiff dan defendan.

c) Kadar Pembahagian Harta Sepencarian di Mahkamah

Kes ini selesai dengan keputusan Mahkamah menunjukkan harta tersebut menjadi milik bersama kedua-duanya, iaitu 1/2. Dengan ini jelas menunjukkan kadar pembahagian harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar ialah 1/2.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Kes juga menunjukkan terdapat satu harta tidak alih dan dua harta alih. Harta tidak alih ialah sebuah Rumah Teres yang beralamat No, 30 Taman Aman, Mukim Guar Kepayang, Pendang, manakala 2 harta alih iaitu sebuah kereta Proton Wira bernombor Pendaftaran KAW 6879 dan sebuah kereta Kancil bernombor Pendaftaran PFJ 7689. Tuntutan pihak plaintif agar Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar membahagikan harta-harta di atas kepada dua bahagian. Separuh diserahkan kepada plaintif atau pihak yang menuntut dan separuh bahagian lagi kepada bekas suaminya selaku pihak yang kena tuntutan. Sumbangan kedua pihak ke atas harta-harta ini merupakan sumbangan secara langsung. Ini dapat dibuktikan apabila mereka bersama-sama berusaha mendapatkan harta tersebut.

Kes ini diselesaikan dengan kadar 1/2 diberi kepada kedua-dua pihak dan ini membuktikan bahagian 1/2 menjadi kadar tuntutan harta sepencarian yang diaplikasikan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

Jadual 4.2

Contoh Kes Kedua Bagi Tahun 2011

No. Rujukan Kes: 02100-017-0054-2011

Di antara:

Plaintif

9 Defendan

i) 4 anak perempuan

ii) 3 anak lelaki

iii) Seorang ayah

ix) Seorang ibu

Catatan

Kes selesai secara persetujuan bersama.

Plaintif merupakan balu kepada si mati. Mereka berkahwin pada 05.12.1984 dan si mati meninggal pada 15.01.2010. Sepanjang tempoh perkahwinan mereka mendapat 7 orang anak yang terdiri daripada 4 perempuan dan 3 lelaki. Si mati juga meninggalkan seorang ayah dan seorang ibu. Harta yang diperolehi sewaktu si mati hidup iaitu:

- 1) Sebidang tanah HSM 619. No Lot PT 954, Mukim Derang, Pokok Sena sebanyak 1/1 bahagian
- 2) Sebuah Rumah di atas sebidang tanah. No milik HSM 6054, No Lot 44, Mukim Bandar Alor Setar sebanyak 1/2 bahagian
- 3) Sebuah Kereta Perodua Kancil bernombor pendaftaran KAR 5812

Setelah dipersetujui bersama di antara plaintif dan defendan, Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar menetapkan bahawa harta di atas menjadi harta sepencarian dan kadar pembahagiannya sebanyak 1/2 kepada plaintif dan 1/2 lagi menjadi harta pusaka.

a) Sebab Tuntutan

Kes yang didaftar dengan no rujukan 02100-017-0054-2011, adalah kes tuntutan harta sepencarian disebabkan oleh poligami dan kematian. Rekod fail yang terdapat di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar melalui Dewan Satu jelas membuktikan catatan kes tuntutan ini disebabkan oleh poligami dan kematian.

Plaintif merupakan balu kepada si mati. Mereka berkahwin pada 05.12.1984 dan si mati meninggal pada 15.01.2010. Sebelum meninggal dunia, dia telah berkahwin seorang isteri lagi di Songkla Thailand, pada tahun 2006. Plaintif hanya mengetahui suaminya berpoligami selepas si mati meninggal dunia. Sepanjang tempoh perkahwinan mereka mendapat 7 orang anak.

1) 4 perempuan

2) 3 lelaki

Si mati juga meninggalkan seorang ayah dan seorang ibu

b) Kaedah Tuntutan

Kaedah tuntutan bagi kes ini adalah persetujuan bersama berdasarkan catatan rekod yang difail di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

c) Kadar Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian

Kadar penyelesaian kes ini ialah sebanyak 1/2. 1/2 menjadi milik pihak yang menuntut dan bakinya diberi kepada ahli waris secara faraid.

d) Jenis Harta

Sepanjang hidup bersama, si mati dan isteri telah memperolehi harta seperti berikut:

i. Harta tidak alih:

- 1) Sebidang tanah HSM 619. No Lot PT 954, Mukim Derang, Pokok Sena sebanyak 1/1 bahagian
- 2) Sebuah Rumah di atas sebidang tanah. No milik HSM 6054, No Lot 44, Mukim Bandar Alor Setar sebanyak 1/2 bahagian

ii. Harta alih

- 1) Sebuah Kereta Perodua Kancil bernombor pendaftaran KAR 5812.

Setelah dibicarakan, Mahkamah memutuskan 1/2 menjadi milik yang menuntut dan 1/2 lagi menjadi harta faraid. Keputusan ini juga menjadi pembuktian bahawa pembahagian harta sepencarian bagi Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar ialah 1/2. Keputusan ini atas diputuskan atas budi bicara Khodi mengikut tahap sumbangan harta dan tenaga kedua mereka.

Jadual 4.3

Contoh Kes Ketiga Bagi Tahun 2011

No. Rujukan Kes: 02100-017-0359-2011

Di antara:

Plaintif

Defendan

Catatan

Kes diselesaikan secara persetujuan
bersama

Kes di antara plaintif selaku pihak yang menuntut dengan defendan merupakan pihak yang kena tuntutan. Mereka telah berkahwin pada 12.04.1985 dan telah bercerai pada 12.10.2010. Semasa mereka hidup bersama selaku suami isteri, mereka telah berusaha sama-sama mencari harta seperti berikut:

- 1) Sebidang tanah berserta rumah di alamat No, 185 Lorong Angsana 1, Tmn Angsana 09000 Kulim, HS(D) 27007, No Lot PT 3702 Mukim Bandar Kulim, Daerah Kulim.

Harta ini menjadi harta sepencarian dan kadar pembahagiannya sama rata di antara plaintif dengan defendan.

a) Sebab Tuntutan

Kes ini di daftarkan dengan no rujukan 02100-017-0053-2011. Setelah diteliti ternyata penyebab kepada terjadinya tuntutan harta sepencarian ini ialah disebabkan perceraian yang berlaku di antara plaintif dengan defendan. Pasangan ini mula berkahwin pada 12.04.1985, tetapi ikatan tersebut terlerai apabila defendan melafazkan talak pada 12.10.2010.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes dibicarakan mengikut kaedah persetujuan bersama dalam menyelesaikan permasalahan tuntutan ini. Ini kerana kaedah tersebut memudahkan perjalanan kes tanpa berlaku pertikaian. Ini dibuktikan melalui catatan yang telah direkod di dalam fail kes yang bernombor rujukan di atas.

c) Kadar Pembahagian Tuntutan Harta Sepencarian

Kadar 1/2 yang telah diputuskan oleh Mahkamah bagi kes ini menjadi bukti kukuh bahawa Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar mengambil kira usahasama secara langsung yang telah dilakukan oleh kedua pihak dalam memperoleh harta dalam tempoh perkahwinan mereka.

d) Jenis Harta

Semasa mereka hidup bersama selaku suami isteri, mereka telah berusaha sama-sama mencari harta tidak alih berikut:

- 1) Sebidang tanah berserta rumah di alamat No, 185 Lorong Angsana 1, Tmn Angsana 09000 Kulim, HS(D) 27007, No Lot PT 3702 Mukim Bandar Kulim, Daerah Kulim.

Kes berakhir dengan pembahagian 1/2 diberi sama banyak di antara pihak plaintif dengan pihak defendan. Mahkamah melihat kepada kadar usaha secara langsung kedua pasangan ini ketika memperoleh aset yang menjadi pertikaian dalam tuntutan harta sepencatian di atas.

Jadual 4.4

Contoh Kes Keempat Bagi Tahun 2011

No. Rujukan Kes: 02100-017-0054-2011	
Di antara	
Plaintif	8 Defendan
	1) 5 anak perempuan
	2) 2 anak lelaki
	3) Ibu mertua
Catatan	Kes diselesai secara persetujuan bersama
Seterusnya kes yang berlaku di antara plaintif dengan 8 defendan yang lain, iaitu ibu mertua plaintif dan 7 orang anak yang terdiri daripada 5 anak perempuan dan 2 anak lelaki. Plaintif telah berkahwin dengan si mati pada 14.07.1985. Setelah berlaku kematian pada 01.04.2001, plaintif telah memfailkan tuntutan harta sepencarian ke atas harta berikut:	
1) Sebuah rumah berkembar beralamat No 69, Lorong Semarak 5, Taman	

Semarak, 08000 Sg Petani, Kedah

- 2) Sebuah Kereta Proton Saga bernombor Pendaftaran KX 4242
- 3) Sebuah Toyota Corolla bernombor Pendaftaran BAR 6622
- 4) Sebuah Motorsikal Modenas Kristal bernombor Pendaftaran KBK 3062
- 5) Sebuah Motorsikal Modenas Kris bernombor Pendaftaran PFW 2205
- 6) Sebuah Motosikal Honda bernombor Pendaftaran KBE 6519
- 7) Wang KWSP
- 8) Wang Simpanan Tabung Haji

Kadar pembahagian harta-harta di atas adalah sebanyak 1/2 menjadi milik pihak yang menuntut dan 1/2 baki menjadi harta pusaka yang akan difaraidkan kepada pihak yang berkenaan.

a) Sebab Tuntutan

Kes berikut didaftarkan dengan no rujukan 02100-017-0359-2011. Penyebab berlakunya tuntutan harta sepencarian ialah kematian suami kepada plaintif. Si mati berkahwin dengan plaintif pada 14.07.1985. Setelah hidup bersama selama lebih kurang 16 tahun, pada tarikh 01.04.2011 suaminya telah meninggal dunia. Tuntutan harta dibuat ke atas ahli waris yang tinggal iaitu:

- i) Mertua kepada pihak plaintif dan merupakan ibu si mati.
- ii) 5 Anak perempuan
- iii) 2 Anak lelaki

b) Kaedah Penyelesaian

Laporan kes daripada rujukan fail bernombor rujukan 02100-017-0359-2011, menunjukkan kaedah yang diguna pakai dalam tuntutan yang dibuat oleh pihak plaintif dan pihak defendan ialah secara persetujuan bersama.

c) Kadar Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian

Mahkamah memutuskan 1/2 harta yang dituntut menjadi hak pihak plaintif dan bakinya difaraidkan kepada ahli waris. Dengan keputusan ini membuktikan kadar pembahagian harta sepencarian yang digunakan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar ialah 1/2.

d) Jenis Harta

Terdapat 2 jenis harta yang dituntut oleh plaintif iaitu harta alih dan harta tidak alih.

Harta alih melibatkan:

- 1) Sebuah Kereta Proton Saga bernombor Pendaftaran KX 4242
- 2) Sebuah Toyota Corolla bernombor Pendaftaran BAR 6622
- 3) Sebuah Motorsikal Modenas Kristal bernombor Pendaftaran KBK 3062
- 4) Sebuah Motorsikal Modenas Kris bernombor Pendaftaran PFW 2205
- 5) Sebuah Motosikal Honda bernombor Pendaftaran KBE 6519
- 6) Wang KWSP
- 7) Wang Simpanan Tabung Haji

Manakala harta tidak alih ialah sebuah rumah berkembar beralamat No 69, Lorong Semarak 5, Taman Semarak, 08000 Sg Petani, Kedah. Harta-harta ini diperolehi bersama sepanjang tempoh perkahwinan berlangsung.

Keputusan Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar membenarkan tuntutan pihak plaintif ke atas pihak defendan terhadap harta sepencarian sebanyak 1/2, jelas menunjukkan harta yang diperoleh sepanjang tempoh perkahwinan berlaku merupakan harta sepencarian di antara pasangan tersebut walaupun penyebab untuk memilikinya berlainan iaitu disebabkan perceraian, kematian atau poligami. Kadar sumbangan secara langsung pula menjadi ukuran Kadi dalam menyelesaikan tuntutan ini.

Jadual 4.5

Contoh Kes Kelima Bagi Tahun 2011

No. Rujukan Kes: 02100-017-0400-2011	
Di antara	
Plaintif	Defendan

Catatan

Kes berikutnya ialah kes di antara anak tiri dan ibu tiri. Pihak yang menuntut ialah selaku plaintif merupakan anak kepada si mati iaitu pasangan di antara defendan dengan ibu plaintif. Ibu plaintif telah meninggal dunia pada 12.11.2000. Defendan telah berkahwin kali kedua, namun tidak mempunyai anak. Plintif memfailkan tuntutan harta sepencarian bagi pihak ibunya yang telah mati. Semasa ibu dan bapanya masih hidup mereka memperolehi aset seperti berikut:

- 1) GM 1439 Lot 1302, Mukim Padang Pusing, Keluasan 1.2896 Hektar,

Cangkat Nering, Sebanyak 96/576 bahagian

2) GM 1633 Lot 141, Mukim Padang Pusing, keluasan 0.2806 Hektar, Cangkat Nering. Sebanyak 1/2 Bahagian

3) GM 1084 Lot 889, Mukim Padang Pusing. Keluasan 1.71 Hektar. Tempat Banggol Kambing. Sebanyak 10/20 Bahagian

4) GM 424 Lot 1464, Mukim Padang Pusing. Keluasan 1.075 Hektar, Bukit Tegor. Sebanyak 1/2 Bahagian

5) GM 573 Lot 3176, Mukim Guar Kepayang. Keluasan 0.9838 Hektar. Bukit Lanjut. Sebanyak 1/2 Bahagian

6) GM 997 Lot 997, Mukim Guar Kepayang. Keluasan 1.02208 Hektar, Kampung Palas. Sebanyak 1/1 Bahagian

a) Sebab Tuntutan

Kes berikut didaftarkan di atas no rujukan 02100-017-0400-2011. Berdasarkan laporan kes, penyebab terjadinya tuntutan harta sepencarian dalam kes ini ialah kematian dan poligami.

b) Kaedah Penyelesaian

Kajian kes tidak menjelaskan kaedah yang telah digunapakai dalam menyelesaikan tuntutan ini. Ini disebabkan tiada maklumat yang menunjukkan cara penyelesaian dibuat.

c) Kadar Penyelesaian

Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar telah memutuskan harta yang menjadi tuntutan sepencarian dibahagi kepada 1/2. Pihak yang menuntut atau plaintif merupakan anak

tiri kepada defendan. Harta yang menjadi tuntutan merupakan harta yang diperolehi di antara perkahwinan ibu dan ayah plaintif. Pihak yang kena tuntutan merupakan isteri kedua dan juga ibu tiri plaintif. Setelah kematian kedua ibu dan ayah plaintif.

d) Jenis Harta

Harta-harta yang disebut di atas menjadi harta sepencarian di antara si mati pertama dan si mati kedua. Ini kerana setelah kematian ibu plaintif pada 12.11.2000, Defendan telah berkahwin dengan isteri kedua pada 19.05.2008. Selepas 3 bulan mereka berkahwin suaminya selaku defendan meninggal dunia pada 10.08.2008 tanpa mempunyai anak. Mereka berusaha secara langsung memperoleh harta tidak alih iaitu:

- 1) GM 1439 Lot 1302, Mukim Padang Pusing, Keluasan 1.2896 Hektar, Cangkat Nering, Sebanyak 96/576 bahagian
- 2) GM 1633 Lot 141, Mukim Padang Pusing, keluasan 0.2806 Hektar, Cangkat Nering. Sebanyak 1/2 Bahagian
- 3) GM 1084 Lot 889, Mukim Padang Pusing. Keluasan 1.71 Hektar. Tempat Banggol Kambing. Sebanyak 10/20 Bahagian
- 4) GM 424 Lot 1464, Mukim Padang Pusing. Keluasan 1.075 Hektar, Bukit Tegor. Sebanyak 1/2 Bahagian
- 5) GM 573 Lot 3176, Mukim Guar Kepayang. Keluasan 0.9838 Hektar. Bukit Lanjut. Sebanyak 1/2 Bahagian.
- 6) GM 997 Lot 997, Mukim Guar Kepayang. Keluasan 1.02208 Hektar, Kampung Palas. Sebanyak 1/1 Bahagian.

Mahkamah berkeputusan dengan membahagikan harta yang dituntut kepada kedua mereka setelah ditolak hutang yang ada. Ini menjadi bukti kukuh bahawa kadar (1/2) menjadi kadar yang digunakan dalam membuat pembahagian harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, dengan mengambil kira takat usaha kedua pihak tersebut sama ada secara langsung atau tidak langsung.

Jadual 4.6

Contoh Kes Keenam Bagi Tahun 2011

No. Rujukan Kes: 02200-017-0002-2011

Di antara

Plaintif

Defendan

Catatan

Kes diselesaikan dengan kaedah persetujuan bersama

Kes seterusnya ialah kes di antara plaintif dengan defendan. Pasangan ini berkahwin pada 08.04.1979, dan bercerai pada 20.04.2009. Mereka memiliki 4 orang anak hasil perkahwinan mereka selama 30 tahun. Sepanjang hidup bersama mereka memperolehi aset seperti berikut:

- 1) Sebidang tanah berserta sebuah rumah yang terkandung dalam Hakmilik GM 9938 Lot 5956, Bandar Alor Setar, Daerah Kota Setar.
- 2) Sebuah Kereta Citra No Pendaftaran KCA 4566 (atas nama pihak yang kena tuntutan)

Kadar tuntutan pembahagian harta sepencarian sebanyak 1/2: 1/2.

a) Sebab Tuntutan

Seterusnya kes berdaftar dengan no rujukan 02200-017-0002-2011, laporan kes mendapati penyebab kes tuntutan ini berlaku ialah disebabkan perceraian di antara pihak yang menuntut dengan bekas suaminya selaku pihak yang kena tuntutan. Pasangan ini mula berkahwin pada 08.04.1979. Perkahwinan mereka berakhir dengan perceraian pada 20.04.2009. Pasangan ini dikurniakan 4 orang anak.

b) Kaedah Penyelesaian

Kaedah yang diaplikasikan dalam tuntutan ini ialah persetujuan bersama di antara pihak yang menuntut dengan pihak yang kena tuntutan.

c) Kadar Penyelesaian

Mahkamah telah memutuskan kedua-dua aset tersebut dijadikan harta sepencarian dengan kadar pembahagian sebanyak 1/2. Ini melihat kepada bukti kes yang menunjukkan pemerolehan aset didapati dari usaha sama secara langsung atau tidak langsung. Dengan ini menjadi bukti kukuh 1/2 merupakan kadar kepada tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Harta yang diperoleh semasa hidup bersama iaitu satu aset harta tidak alih merupakan sebidang tanah berserta sebuah rumah yang terkandung dalam Hak milik GM 9938 Lot 5956, Bandar Alor Setar, Daerah Kota Setar dan satu harta alih iaitu sebuah kereta Citra bernombor Pendaftaran KCA 4566 (atas nama pihak yang kena tuntutan). Harta-harta ini diperoleh secara usahasama kedua pasangan sepanjang tempoh perkahwinan mereka berlangsung. Keputusan Mahkamah membahagikan harta tuntutan kepada 1/2, jelas membuktikan nilai ini menjadi satu kadar

pembahagian untuk tuntutan harta sepencarian bagi Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

Jadual 4.7

Contoh Kes Ketujuh Bagi Tahun 2011

No. Rujukan Kes: 02200-017-0111-2011

Di antara:

Plaintif

4 Defendan

1) 2 Orang anak

2) 2 Orang saudara

Catatan

Kes diselesaikan secara Kehakiman
Sulh

Kes berikut adalah kes di antara plaintiff dengan 4 defendan. Plaintiff telah berkahwin dengan suaminya pada 19.12.1982, kemudian suaminya telah meninggal dunia pada 12.07.2011. Sepanjang perkahwinan mereka mendapat 2 orang anak. Si mati juga meninggalkan 2 orang saudara. Semasa hidup bersama pihak menuntut dan si mati telah sama-sama berusaha bagi mendapatkan harta seperti berikut:

- 1) Wang Simpanan dalam ASB mengikut Buku Pelaburan No 58910262
 - 2) Sebuah kereta jenis Perodua Kancil 850 EX bernombor Pendaftaran BFY 5645
 - 3) Sebuah motosikal jenis Modenas Kriss bernombor Pendaftaran No KBF 413
-

a) Sebab Tuntutan

Kes yang bernombor rujukan 02200-017-0111-2011, merupakan kes yang berlaku disebabkan kematian salah seorang pasangan suami atau isteri. Apabila berlaku kematian, kebiasaan tuntutan dibuat oleh balu si mati selaku plaintif ke atas ahli waris faraid yang lain seperti anak si mati, ibu atau ayah si mati dan saudara si mati. Penjelasan ini dapat dilihat dalam kes ini. Plaintif telah berkahwin dengan dengan si mati pada 19.12.1982. Setelah hidup bersama si mati selama lebih kurang 29 tahun, pada 12.07.2011 suaminya telah meninggal dunia. Tuntutan ini dibuat oleh balu si mati selaku plaintif ke atas defendan seramai 4 orang.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes ini diselesaikan dengan kaedah tuntutan secara Kehakiman Sulh. Kehakiman Sulh diguna apabila pihak plaintif dan defendan tidak menemui jalan penyelesaian. Hal ini dibuktikan melalui catatan rekod fail yang jelas menyebut tentang penyelesaian bagi kes ini adalah secara Kehakiman Sulh.

Pihak yang kena tuntutan adalah seperti berikut:

- 1) 2 orang anak si mati.
- 2) 2 saudara kandung si mati.

c) Kadar Pembahagian Harta Tuntutan

Pihak menuntut memohon agar mahkamah mengistihar harta yang disebut sebagai harta sepencarian sebelum dibuat faraid dan membahagikannya kepada separuh bahagian. 1/2 menjadi miliknya dan 1/2 lagi dibahagi secara faraid kepada ahli waris.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Semasa hidup bersama, pihak menuntut dan si mati telah bersama-sama berusaha bagi mendapatkan harta secara langsung kepada beberapa harta alih iaitu wang Simpanan dalam ASB mengikut Buku Pelaburan No 58910262, sebuah kereta jenis Perodua Kancil 850 EX Pendaftaran No BFY 5645 dan sebuah motosikal jenis Modenas Kriss AN 110F Pendaftaran No KBF 413. Setelah kes ini dibicarakan, Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar membuat keputusan dengan memberi kadar 1/2 kepada pihak yang menuntut selaku plaintif, dan bakinya dibahagi kepada ahli waris secara faraid.

Jadual 4.8

Contoh Kes Kelapan Bagi Tahun 2011

No. Rujukan Kes: 02200-017-0076-2011

Di antara

Plaintif

Defendan

Catatan

Kes diselesaikan secara Kehakiman
Sulh

Berikutnya kes melibatkan plaintif iaitu bekas isteri kepada defendan. Mereka telah bercerai pada 06.10.2009 dan di sepanjang perkahwinan mereka berlangsung mereka sama-sama berusaha mendapatkan harta seperti berikut:

1) Sebuah rumah beralamat di No 103, Taman Damai Mentalon, 05350 Alor Setar, Kedah yang didaftarkan di atas nama defendan sebanyak 1/1 bahagian yang terkandung dalam surat Hakmilik No H.S(M) 188, PT 820, Bandar Alor Merah, Daerah Kota Setar, Negeri Kedah berkeluasan 83.9844 meter persegi.

2) Sebuah rumah beralamat di No. 4, Lot 234, Lorong Pengkalan Gelong, Titi Gajah, 06550 Alor Setar, Kedah yang didaftarkan di atas nama defendan sebanyak 1/1 bahagian yang terkandung di dalam surat Hakmilik No G.M. 934, Lot 1611, Bandar Anak Bukit, Daerah Kota Setar, Negeri Kedah

a) Sebab Tuntutan

Kes ini merupakan kes di antara plaintif dengan defendan. Berdasarkan laporan kes ini, sebab terjadi tuntutan harta sepencarian adalah perceraian. Nombor rujukan kes yang didaftarkan ialah 02200-017-0076-2011. Pasangan ini mula mendirikan rumahtangga pada 31.12.1989. Disebabkan sudah tidak ada kesefahaman dalam perkahwinan mereka telah bercerai pada 06.10.2009.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes ini dibicarakan dengan kaedah Kehakiman Sulh. Kehakiman Sulh digunakan apabila tuntutan ini tidak mendapat persetujuan bersama di antara pihak plaintif dengan pihak defendan. Cara penyelesaian ini dapat dilihat melalui catatan rekod kes ini.

c) Kadar Pembahagian Tuntutan Harta Sepencarian

Berdasarkan laporan kes, mahkamah memutuskan kadar pembahagian harta bagi tuntutan kes ini ialah 1/2, memandangkan mereka sama-sama berusaha secara langsung mendapatkan harta di sepanjang tempoh perkahwinan berlangsung.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan.

Sepanjang perkahwinan, mereka sama-sama berusaha secara langsung mendapatkan harta tidak alih seperti berikut:

- 1) Sebuah rumah beralamat di No 103, Taman Damai Mentalon, 05350 Alor Setar, Kedah yang didaftarkan di atas nama defendan sebanyak 1/1 bahagian yang terkandung dalam surat Hakmilik No H.S(M) 188, PT 820, Bandar Alor Merah, Daerah Kota Setar, Negeri Kedah berkeluasan 83.9844 meter persegi.
- 2) Sebuah rumah beralamat di No. 4, Lot 234, Lorong Pengkalan Gelong, Titi Gajah, 06550 Alor Setar, Kedah yang didaftarkan di atas nama defendan sebanyak 1/1 bahagian yang terkandung di dalam surat Hakmilik No G.M. 934, Lot 1611, Bandar Anak Bukit Daerah Kota Setar, Negeri Kedah.

Kes berakhir apabila Mahkamah memutuskan keputusan tuntutan harta sepencarian dibahagi sama rata antara mereka memandangkan mereka berusaha bersama-sama secara langsung memperolehi harta di atas. Kes ini menjadi bukti kadar tuntutan harta sepencarian Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar mengikut budi bicara Kadi ialah 1/2.

b. Tahun 2012

Jadual 4.9

Contoh Kes Pertama Bagi Tahun 2012

No. Rujukan Kes: 02100-017-0013-2012

Di antara

Plaintif

Defendan

Kes di antara plaintif merupakan pihak menuntut, manakala defendan merupakan bekas suami kepada plaintif. Mereka bercerai pada 10.05.2010 dan mempunyai 4 orang anak lelaki. Di sepanjang tempoh perkahwinan mereka, perolehan harta dapat dikumpulkan seperti berikut:

- 1) GM 1674 Lot No 7644 Mukim Parit Buntar
- 2) GM 618, Lot 105 Mukim Bandar Baru. Terdapat 3 bangunan di atas tanah ini. (Sebuah rumah 3 tingkat dan segala perabut di dalamnya. Sebuah rumah 1 tingkat dan sebuah kedai makan)
- 3) 2 buah rumah sewa
- 4) Sebuah Syarikat Usaha Jaya
- 5) Pendapatan Projek Mesra Rakyat Pertubuhan Peladang Kawasan sebanyak RM 315,000.00
- 6) Pendapatan Rumah Mesra Rakyat – atas nama Syarikat Usaha Jaya sebanyak RM 130,00.00
- 7) Pendapatan projek dalam Akaun Pihak Menuntut Sebanyak RM 52,000.00
- 8) Sebuah Kereta Mitsubishi Pajero
- 9) Sebuah Kereta Honda Prelude
- 10) Sebuah Motosikal Modenas Kriss
- 11) 3 Buah Lori
- 12) 2 Buah Jentolak

a) Sebab Tuntutan

Tuntutan harta sepencarian bagi kes ini berlaku disebabkan perceraian. Mereka bercerai pada 10.05.2010 dan mempunyai 4 orang anak hasil perkahwinan mereka. Anak-anak mereka kesemuanya lelaki.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes ini dibicarakan secara persetujuan bersama. Kedua-dua pihak telah bersetuju membahagikan harta tuntutan kepada dua bahagian. Penyelesaian ini dapat dibuktikan melalui perbicaraan yang telah selesai dibicarakan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

c) Kadar Pembahagian

Kadar pembahagian yang diperoleh berdasarkan persetujuan bersama bagi kedua-dua pihak ialah 1/2. Ini berdasarkan catatan fail kes menunjukkan cara penyelesaian kes dibuat secara persetujuan bersama.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Di sepanjang tempoh perkahwinan berlangsung, mereka telah bersama-sama, mengumpul harta seperti berikut:

- 1) GM 1674 Lot No 7644 Mukim Parit Buntar
- 2) GM 618, Lot 105 Mukim Bandar Baru. Terdapat 3 bangunan di atas tanah ini.
(Sebuah rumah 3 tingkat dan segala perabut di dalamnya. Sebuah rumah 1 tingkat dan sebuah kedai makan)
- 3) 2 buah rumah sewa
- 4) Sebuah Syarikat Usaha Jaya

- 5) Pendapatan projek Mesra Rakyat Pertubuhan Peladang Kawasan sebanyak RM 315,000.00
- 6) Pendapatan rumah Mesra Rakyat – atas nama Syarikat Usaha Jaya sebanyak RM 130,00.00
- 7) Pendapatan projek dalam akaun plaintif Sebanyak RM 52,000.00
- 8) Sebuah kereta Mitsubishi Pajero
- 9) Sebuah kereta Honda Prelude
- 10) Sebuah motosikal Modenas Kriss
- 11) 3 buah lori
- 12) 2 buah jentolak

Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar telah menetapkan kadar tuntutan harta sepencarian sebanyak 1/2 kepada pihak plaintif iaitu isteri dan 1/2 kepada bekas suami. Ketetapan kadar ini berdasarkan kepada sumbangan langsung yang berasaskan harta dan tenaga.

Jadual 4.10

Contoh Kes Kedua Bagi Tahun 2012

No. Rujukan Kes: 02200-017-0024-2012	
Di antara	
Plaintif	Defendan
Catatan	Kes diselesaikan secara persetujuan bersama
Kes di antara plaintif yang telah bercerai dengan defendan pada 11.01.2011.	

Setelah mencapai kata sepakat secara Muwafaqah mereka bersetuju untuk membahagikan harta sepencarian sama rata. Harta tersebut ialah harta tidak alih iaitu:

1) Sebuah rumah yang dibina atas tapak pusaka milik keluarga pihak menuntut beralamat di Kampung Kuala Sala, Kota Sarang Semut, Alor Setar, Kedah. Plaintiff mendapat 1/2, begitu juga pihak yang kena tuntutan.

a) Sebab Tuntutan

Kes ini mencatatkan antara penyebab kepada tuntutan harta sepencarian dibuat ialah kerana perceraian yang berlaku kepada pasangan plaintiff dengan defendan. Mereka bercerai pada 11.01.2011.

b) Kaedah Penyelesaian

Melalui laporan kes ini tuntutan harta sepencarian dibuat secara persetujuan bersama dalam membahagikan harta sepencarian sama rata.

c) Kadar Pembahagian Harta Sepencarian

Berdasarkan laporan ini, mahkamah memutuskan harta sepencarian dibahagi sama rata iaitu 1/2 menjadi milik pihak plaintiff dan 1/2 lagi diserahkan kepada pihak defendan iaitu bekas suami.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Harta yang menjadi tuntutan harta sepencarian ialah harta tidak alih iaitu sebuah rumah yang dibina atas tapak pusaka milik keluarga plaintiff beralamat di Kampung

Kuala Sala, Kota Sarang Semut, Alor Setar, Kedah. Pihak plaintuif mendapat 1/2, begitu juga pihak defendan. Takat sumbangan ialah mereka bersama-sama berusaha mendapatkan harta disepanjang tempoh usia perkahwinan berlangsung.

Kes berakhir dengan keputusan, Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar memutuskan harta tersebut dibahagi kepada dua. Sebahagiannya diberi kepada plaintif dan sebahagian lagi kepada defendan. Kadar ini jelas menunjukkan nilai 1/2 menjadi bahagian kepada tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

Jadual 4.11

Contoh Kes Ketiga Bagi Tahun 2012

No. Rujukan Kes: 02200-017-0031-2012

Di antara

Plaintif

5 Defendan

1) Ibu si mati

2) 3 Anak lelaki

3) 1 Anak perempuan

Catatan

Kes ini diselesaikan secara
persetujuan bersama

Berikutnya kes di antara plaintif, manakala salah seorang defendan merupakan ibu si mati dan juga mertua kepada plaintif. Sepanjang usia perkahwinan plaintif dengan si mati, mereka dikurniakan anak seramai 4 orang iaitu 3 anak lelaki dan 1 anak perempuan. Si mati telah berkahwin dengan plaintif pada 20.07.1978 dan telah meninggal dunia pada 29.12.2006.

Setelah si mati meninggal dunia, harta yang menjadi tuntutan ialah harta tidak

alih iaitu sebidang tanah yang terkandung dalam hartanah GM 1693 (dahulunya dikenali sebagai GM 311), Lot 1277, Bandar Anak Bukit, Daerah Kota Setar, negeri Kedah. Kadar yang menjadi tuntutan harta sepencarian ialah 1/2 menjadi milik pihak yang menuntut dan 1/2 yang berbaki menjadi harta faraid.

a) Sebab Tuntutan

Berdasarkan laporan kes ini telah menunjukkan penyebab membawa kepada tuntutan harta sepencarian ialah kematian. Kes yang bernombor rujukan 02200-017-0031-2012, mencatatkan kes tuntutan harta sepencarian yang berlaku di antara plaintif iaitu pihak yang menuntut, manakala salah seorang defendan merupakan ibu si mati dan juga mertua kepada plaintif. 4 defendan lain terdiri daripada 3 orang anak lelaki si mati dan 1 orang anak perempuan si mati.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes ini dibicarakan secara persetujuan bersama. Kedua-dua pihak telah bersetuju membahagikan harta tuntutan kepada dua bahagian. Ini berdasarkan kaedah penyelesaian yang telah direkod di dalam fail yang bernombor rujukan 02200-017-0031-2012.

c) Kadar Pembahagian

Kadar yang menjadi tuntutan harta sepencarian ialah 1/2 menjadi milik pihak yang plaintif dan 1/2 yang berbaki menjadi harta faraid.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Harta yang menjadi tuntutan ialah harta tidak alih iaitu sebidang tanah yang terkandung dalam hartanah GM 1693 (dahulunya dikenali sebagai GM 311), Lot 1277, Bandar Anak Bukit, Daerah Kota Setar, negeri Kedah.

Harta ini diperoleh bersama-sama semasa tempoh perkahwinan mereka berlangsung sehingga si mati yang merupakan suami kepada plaintif dan anak kepada salah seorang defendan meninggal dunia pada 29.12.2006. Keputusan Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar telah memutuskan kadar pembahagian kepada tuntutan kes ini ialah 1/2, mengikut pertimbangan yang dibuat oleh Kadi dengan melihat kepada usaha sama dalam memperoleh harta tersebut.

Jadual 4.12

Contoh Kes Keempat Bagi Tahun 2012

No. Rujukan Kes: 02200-017-0007-2012

Di antara

Plaintif

3 Defendan

1) 2 Anak perempuan

2) 1 Anak lelaki

Catatan

Kes diselesaikan secara persetujuan bersama

Kes di antara plaintif yang telah berkahwin. Suaminya telah meninggal dunia pada 21.06.2007. Mereka dikurniakan 3 orang anak iaitu 2 orang anak perempuan dan seorang anak lelaki. Setelah mencapai kata sepakat secara persetujuan bersama. Mereka bersetuju untuk membahagikan harta sepencarian sama rata. Harta tersebut ialah harta tidak alih iaitu:

Sebuah tanah yang terkandung dalam hartanah mukim 114 Lot 4645, Mukim Jerlun, Daerah Kubang Pasu. Sebanyak 1/1 bahagian.

a) Sebab Tuntutan

Berdasarkan laporan kes telah menunjukkan penyebab membawa kepada tuntutan harta sepencarian ialah kematian. Kes yang bernombor rujukan 02200-017-0007-2012, mencatatkan kes tuntutan harta sepencarian yang berlaku di antara plaintif iaitu pihak yang menuntut, manakala 3 defendan lain merupakan anak kandung kepada si mati dan plaintif.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes ini dibicarakan secara persetujuan bersama. Kedua dua pihak telah bersetuju membahagikan harta tuntutan kepada dua bahagian. Ini dibuktikan menurut laporan kes yang telah direkodkan di dalam fail.

c) Kadar Pembahagian

Menurut laporan kes kadar yang menjadi tuntutan harta sepencarian ialah 1/2 menjadi milik pihak plaintif dan 1/2 yang berbaki menjadi harta faraid.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Harta yang menjadi tuntutan ialah harta tidak alih iaitu sebuah tanah yang terkandung dalam hartanah Mukim 114 Lot 4645, Mukim Jerlun, Daerah Kubang Pasu sebanyak 1/1 bahagian.

Keputusan Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar telah memutuskan kadar pembahagian kepada tuntutan kes ini ialah 1/2:1/2. Setengah kepada pihak plaintif dan bakinya kepada anak-anak.

Kes ini juga menjadi bukti bahawa kadar 1/2:1/2 merupakan satu kadar yang digunapakai di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Hampir kebanyakan kes yang direkodkan jelas menunjukkan 1/2:1/2 menjadi kadar pilihan bagi tuntutan harta sepencarian yang diguna di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, walau ada di sana kadar yang lain seperti 1/3:2/3, atau 3/4: 1/4 dan lain-lain.

Jadual 4.13

Contoh Kes Kelima Bagi Tahun 2012

No. Rujukan Kes: 02100-017-0237-2012

Di antara

Plaintif

10 Defendan

- 1) 2 Anak perempuan si mati
- 2) 8 Saudara si mati

Catatan

Kes diselesaikan secara persetujuan bersama

Kes di antara plaintif yang telah berkahwin dengan suaminya. Mereka telah berkahwin pada 08.08.1968 dan dikurniakan 2 orang anak perempuan. 8 orang adik beradik kandung. Setelah si mati meninggal dunia pada 01.05.2012, ahli waris mencapai kata sepakat secara persetujuan bersama, mereka bersetuju untuk membahagikan harta sepencarian sama rata. Harta tersebut ialah harta tidak alih iaitu:

- 1) Sebuah rumah dan tanah seluas 1/2 bahagian yang beralamat di 1281-D, Taman Malid Jln Pegawai, Alor Setar, Kedah.GM 18942, Lot 3213, Mukim

Bandar Alor Setar, Daerah Kota Setar.

dan 3 harta alih iaitu:

- 1) Sebuah Kereta Perodua Kembara 1.3 E.z No Pendaftaran KBH 454.
 - 2) Sebuah Motosikal Suzuki AG 100 No Pendaftaran KAE 9046
 - 3) Wang Simpanan Tabung Haji no akaun 630501000642515 berjumlah
RM36,438.89
-

a) Sebab Tuntutan

Laporan kes seterusnya menunjukkan penyebab membawa kepada tuntutan harta sepencarian ialah kematian. Kes yang bernombor rujukan 02100-017-0237-2012, mencatatkan kes tuntutan harta sepencarian yang berlaku di antara plaintif iaitu pihak yang menuntut, manakala 2 orang anak perempuan si mati. 8 orang adik beradik kandung si mati merupakan pihak defendan. Si mati telah berkahwin dengan plaintif dan dia meninggal dunia pada 01.05.2012.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes ini dibicarakan secara persetujuan bersama. Kedua dua pihak telah bersetuju membahagikan harta tuntutan kepada dua bahagian. Satu bahagian diberi kepada plaintif dan sebahagian lagi dibahagi mengikut faraid. Ini dibuktikan dengan catatan kes menunjukkan cara penyelesaian yang telah digunakan.

c) Kadar Pembahagian

Berdasarkan laporan kes, kadar yang menjadi tuntutan harta sepencarian ialah 1/2 menjadi milik pihak plaintif dan 1/2 yang berbaki menjadi harta faraid.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Harta tersebut ialah harta tidak alih iaitu:

- 1) Sebuah rumah dan tanah seluas $\frac{1}{2}$ bahagian yang beralamat di 1281-D, Taman Malid Jln Pegawai, Alor Setar, Kedah. GM 18942, Lot 3213, Mukim Bandar Alor Setar, Daerah Kota Setar.

dan 3 harta alih iaitu:

- 1) Sebuah Kereta Perodua Kembara 1.3 E.z Nombor Pendaftaran KBH 454.
- 2) Sebuah Motosikal Suzuki AG 100 Nombor Pendaftaran KAE 9046
- 3) Wang Simpanan Tabung Haji nombor akaun 630501000642515 berjumlah RM36,438.89

Keputusan Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar telah memutuskan kadar pembahagian kepada tuntutan kes ini ialah 1/2:1/2. Setengah kepada pihak plaintif dan bakinya kepada ahli waris secara faraid.

c. Tahun 2013

Jadual 4.14

Contoh Kes Pertama Bagi Tahun 2013

No. Rujukan Kes: 02100-017-0048-2013

Di antara

Plaintif

3 Defendan

1) 3 Anak perempuan

Catatan

Kes diselesaikan secara persetujuan bersama

Kes melibatkan plaintif yang merupakan isteri kepada si mati. Pasangan ini berkahwin pada 22.07.1978. Setelah berkahwin mereka tinggal di merata tempat dan kemudian mereka mendapat sebidang tanah di Mukim Telaga Mas Kedah dan tanah serta rumah kediaman di Mukim Hulu Kinta Perak. Hasil perkahwinan, mereka dikurniakan 3 orang anak perempuan selaku defendan. Pada 10.12.2012, si mati telah meninggal dunia. Si mati juga meninggalkan seorang adik lelaki. Semasa mereka hidup bersama si mati bekerja dan telah memperolehi harta seperti berikut:

- 1) Sebidang Tanah Dusun seluas 10/18 bahagian daripada 1.0169 Hektar di atas nama si mati mengikut GM 846, No Lot 557, Mukim Telaga Mas, Kedah.
- 2) Sebidang Tanah Dusun seluas 1/2 bahagian daripada 0.3121 Hektar di atas nama si mati mengikut GM 1061, Lot No 339, Mukim Telaga Mas, Kedah.
- 3) Sebidang Tanah Rumah Kediaman yang berada di atas tanah Lot No 114800, GM 262536, Mukim Hulu Kinta, Perak. Seluas 260 Meter persegi atas nama si mati.
- 4) Sebuah Kereta Jenis Perodua bernombor pendaftaran KCS 961 di atas nama si mati bernilai RM18,500.00.
- 5) Sebuah Kereta Jenis Proton bernombor pendaftaran KBG 4383 atas nama si mati. Bernilai RM 17,500.00.

a) Sebab Tuntutan

Kes ini merekodkan sebab berlakunya tuntutan harta sepencarian ialah kematian si mati. Kes yang bernombor rujukan 02100-017-0048-2013 ialah kes plaintif merupakan isteri kepada si mati. Pasangan ini berkahwin pada 22.07.1978. Setelah berkahwin mereka tinggal di merata tempat dan kemudian mereka mendapat

sebidang tanah di Mukim Telaga Mas, Kedah dan tanah serta rumah kediaman di Mukim Hulu Kinta, Perak. Hasil perkahwinan mereka dikurniakan 3 orang anak perempuan selaku defendan. Pada 10.12.2012, si mati telah meninggal dunia. Si mati juga meninggalkan seorang adik lelaki.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes ini dibicarakan secara persetujuan bersama. Kedua-dua pihak telah bersetuju membahagikan harta tuntutan kepada dua bahagian. Laporan kes jelas membuktikan kaedah persetujuan bersama menjadi pilihan kepada kedua pihak ini.

c) Kadar Pembahagian

Mahkamah telah memutuskan harta-harta yang berikut (no 1 hingga 5) merupakan harta sepencarian di antara pihak plaintif dan Allahyarham suaminya. 1/2 bahagian daripada setiap harta – harta tersebut diberi kepada plaintif dan 1/2 bahagian lagi difaraidkan mengikut hukum Syarak kepada ahli – ahli waris berkenaan.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Semasa mereka hidup bersama, si mati bekerja dan telah memperolehi harta seperti berikut:

i. Harta Tidak Alih

1) Sebidang Tanah Dusun seluas 10/18 bahagian daripada 1.0169 Hektar di atas nama si mati mengikut GM 846, No Lot 557, Mukim Telaga Mas, Kedah.

2) Sebidang Tanah Dusun seluas 1/2 bahagian daripada 0.3121 Hektar di atas nama si mati mengikut GM 1061, Lot No 339, Mukim Telaga Mas, Kedah.

3) Sebidang Tanah Rumah Kediaman yang berada di atas tanah Lot No 114800, GM 262536, Mukim Hulu Kinta, Perak. Seluas 260 Meter persegi atas nama si mati.

ii. Harta Alih

1) Sebuah Kereta Jenis Perodua bernombor pendaftaran KCS 961 di atas nama si mati bernilai RM18,500.00.

2) Sebuah Kereta Jenis Proton bernombor pendaftaran KBG 4383 atas nama si mati Bernilai RM17,500.00.

Mahkamah mengambil keputusan dengan membahagikan harta seperti yang dituntut oleh pihak plaintif kepada 1/2 milik pihak plaintif dan 1/2 lagi menjadi harta pusaka yang akan difaraid kepada semua ahli waris.

4.4.1.2 Kadar Harta Sepencarian 2/3:1/3

Selain kadar pembahagian 1/2, Mahkamah Tinggi Syariah juga memutuskan kadar 2/3:1/3. Ini bergantung kepada rekod kes yang dibicarakan dan di atas pertimbangan hakim. Kadar ini dapat dibuktikan dengan satu kes seperti berikut:

a. Tahun 2012

Jadual 4.15

Contoh Kes Pertama Bagi Tahun 2012

No. Rujukan Kes: 02200-017-0028-2012

Di antara

Plaintif

6 Defendan

1) 2 Anak lelaki

2) 2 Anak perempuan

3) 2 Anak tiri

Catatan

Kes diselesaikan secara Kehakiman
Sulh

Kes di antara plaintif merupakan seorang balu kepada si mati. Mereka berkahwin pada 27.04.1986 dan dikurniakan 4 orang anak kandung antara pihak menuntut dan si mati iaitu terdiri daripada 2 anak lelaki dan 2 anak perempuan. Terdapat 2 orang anak tiri pihak menuntut. Si mati meninggal dunia pada 18.08.2011. Si mati meninggalkan seorang ibu. Sewaktu hidup bersama harta yang terkumpul adalah seperti berikut 1 harta tidak alih dan 3 harta alih iaitu:

- 1) Sebuah Rumah beralamat No 122, Lorong KS 2/2, Kulim Square, Lunas, Kulim Kedah. Hakmilik No H.S(M) 800. PT 16551, Mukim Lunas atas nama si mati.
- 2) Sebuah Kereta Toyota Unser 1.8GLI (A) Nombor Pendaftaran PFH 9877 yang didaftarkan atas nama si mati.
- 3) Sebuah Kereta Perodua Kancil EX650, Nombor Pendaftaran PEX 9137 yang didaftarkan atas nama si mati.
- 4) Sebuah Motosikal Naza NBN 250, Nombor Pendaftaran PHP 284 yang didaftarkan atas nama si mati.

a) Sebab Tuntutan

Menurut laporan kes, sebab berlaku tuntutan harta sepencarian bagi kes yang didaftar dengan bernombor rujukan 02200-017-0028-2012, ialah kematian. Kes ini di antara plaintif selaku pihak yang menuntut, juga merupakan seorang balu kepada si mati.

Mereka berkahwin pada 27.04.1986 dan dikurniakan 4 orang anak, iaitu terdiri daripada 2 anak lelaki dan 2 orang anak perempuan. Begitu juga 2 anak tiri selaku pihak defendan. Si mati meninggal dunia pada 18.08.2011. si mati meninggalkan seorang ibu yang juga merupakan mertua kepada plaintif.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes ini dibicarakan secara Kehakiman Sulh berdasarkan laporan kes yang telah difailkan. Apabila sesuatu kes yang tidak mencapai kata sepakat, Sulh menjadi pilihan bagi memperdamai dua pihak yang bertelagah.

c) Kadar Penyelesaian

Mahkamah memutuskan semua harta di dalam kes ini merupakan harta sepencarian di antara pihak plaintif dan si mati. 2/3 bahagian atau nilai daripada harga belian rumah tersebut berjumlah RM 176,800.00 hendak diserahkan kepada pihak plaintif dan baki 1/3 bahagian milik si mati diserahkan kepada pihak defendan pertama hingga ketiga.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Sewaktu hidup bersama harta yang terkumpul adalah seperti berikut 1 harta tidak alih dan 3 harta alih iaitu:

i. Harta Tidak Alih

1) Sebuah Rumah beralamat No 122, Lorong KS 2/2, Kulim Square, Lunas, Kulim Kedah Hakmilik No H.S(M) 800. PT 16551, Mukim Lunas.

ii. Harta Alih

- 1) Sebuah Kereta Toyota Unser 1.8GLI (A) No Pendaftaran PFH 9877
- 2) Sebuah Kereta Perodua Kancil EX650, No Pendaftaran PEX 9137
- 3) Sebuah Motosikal Naza NBN 250, No Pendaftaran PHP 284

Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar memutuskan semua harta di dalam kes ini merupakan harta sepencarian di antara pihak plaintif dan si mati. 2/3 bahagian atau nilai daripada harga belian rumah tersebut berjumlah RM 176,800.00 hendak diserahkan kepada pihak plaintif dan baki 1/3 bahagian milik si mati diserahkan kepada pihak defendan.

Keputusan ini menjadi bukti bahawa terdapat juga kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian selain daripada 1/2, iaitu 2/3:1/3 yang digunakan oleh pihak Mahkamah dalam menyelesaikan tuntutan harta sepencarian. Tiada catatan kes pembahagian tuntutan harta sepencarian 2/3:1/3 pada tahun 2011 dan tahun 2013 yang direkodkan. Hanya terdapat satu kes di tahun 2012 sahaja. Namun ini membawa maksud selain 1/2 menjadi kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, terdapat kadar 2/3:1/3 yang turut menjadi nilai tuntutan. Semua ini mengikut keterangan dan pembuktian serta budi bicara Kadi dalam menentukan nilai pembahagian tersebut.

4.4.1.3 Kadar Harta Sepencarian 3/4:1/4

Selain kadar pembahagian 1/2 dan 2/3:1/3, Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar juga memutuskan kadar 3/4:1/4. Ini bergantung kepada rekod kes yang dibicarakan dan di atas pertimbangan hakim. Kadar ini dapat dibuktikan dengan dua kes seperti berikut:

a. Tahun 2013

Jadual 4.16

Contoh Kes Pertama Bagi Tahun 2013

No. Rujukan Kes: 02100-017-0057-2013	
Di antara	
Plaintif	6 Defendan
	1) 3 Anak dengan plaintif
	2) 2 Anak dengan madu
	3) 1 madu dengan plaintif
Catatan	Kes diselesaikan secara persetujuan bersama
Kes di antara plaintif merupakan seorang balu kepada si mati. Mereka berkahwin pada 22.03.1962 dan dikurniakan 3 orang anak selaku defendan. Suaminya telah bernikah kali kedua dengan salah seorang defendan dan mendapat dua orang anak perempuan yang juga merupakan defendan. Salah seorang defendan merupakan madu kepada plaintif. Tanggal 24.06.2012 si mati meninggal dunia. plaintif telah memfailkan tuntutan harta sepencarian kerana	

semasa hidup, plaintif dan si mati telah bersama-sama berusaha mendapat harta tidak alih seperti berikut:

- 1) Lot 1725, No Hakmilik 2165, Bt 4 ½ Jalan Changloon, Mukim Kapelu, Kubang Pasu, Kedah
 - 2) Lot 14, No Hakmilik 1799, Changkat Jejawi, Mukim Kapelu, Kubang Pasu, Kedah
 - 3) Lot 1426, GM 31. Padang Besar, Perlis
 - 4) Lot 3956, GM 2110, Kampung Sena, Mukim Kurung Anai, Perlis
 - 5) Lot 3957, GM 2111, Kampung Sena, Mukim Kurung Anai, Perlis
-

a) Sebab Tuntutan

Kes bernombor rujukan 02100-017-0057-201 merupakan kes tuntutan harta sepencarian disebabkan kematian dan poligami. Perkara ini dapat dilihat daripada kes di antara plaintif merupakan seorang balu kepada si mati. Mereka berkahwin pada 22.03.1962 dan dikurniakan 3 orang anak selaku defendan. Si mati telah bernikah kali kedua dengan salah seorang defendan dan mendapat dua orang anak perempuan juga menjadi defendan. Salah seorang defendan merupakan madu kepada plaintif.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes ini dibicarakan secara persetujuan bersama. Kedua-dua pihak telah mencapai kata sepakat dalam menentukan harta sepencarian yang menjadi pertikaian. Laporan kes telah membuktikan cara persetujuan bersama menjadi pilihan kepada pasangan ini.

c) Kadar Pembahagian Tuntutan Harta Sepencarian

Pihak plaintif memohon Mahkamah Tinggi Syariah memerintahkan harta dituntut sebagai harta sepencarian antara pihak plaintif dan si mati dan pihak plaintif memperolehi 3/4 bahagian ke atas harta tersebut dan baki 1/4 lagi difaraidkan kepada waris yang berhak dan pihak-pihak yang berkenaan.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Plaintif telah memfailkan tuntutan harta sepencarian kerana semasa hidup, Plaintif dan si mati telah bersama-sama berusaha mendapat harta tidak alih seperti berikut:

- 1) Lot 1725, No Hakmilik 2165, Bt 4 ½ Jalan Changloon, Mukim Kapelu, Kubang Pasu, Kedah.
- 2) Lot 14, No Hakmilik 1799, Changkat Jejawi, Mukim Kapelu, Kubang Pasu, Kedah.
- 3) Lot 1426, GM 31. Padang Besar, Perlis.
- 4) Lot 3956, GM 2110, Kampung Sena, Mukim Kurung Anai, Perlis.
- 5) Lot 3957, GM 2111, Kampung Sena, Mukim Kurung Anai, Perlis.

Oleh kerana kesemua harta yang dituntut merupakan harta yang diperoleh antara plaintif dengan si mati maka mahkamah memutuskan kadar yang diperolehi pihak plaintif ialah sebanyak 3/4 bahagian ke atas harta tersebut dan baki 1/4 lagi difaraidkan kepada waris yang berhak dan pihak-pihak yang berkenaan.

Keputusan Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar ini jelas membuktikan terdapat satu lagi nilai kadar pembahagian bagi tuntutan harta sepencarian iaitu 3/4:1/4, selain 1/2 dan 2/3:1/3.

Semua ini dibuktikan melalui kadar sumbangan pihak yang terlibat secara langsung sama ada pihak suami atau isteri dalam usaha memperoleh harta sepanjang tempoh berlangsungnya perkahwinan.

Jadual 4.17

Contoh Kes Kedua Bagi Tahun 2013

No. Rujukan Kes: 02100-017-0155-2013	
Di antara	
Plaintif	6 Defendan
	1) 4 Anak lelaki
	2) Seorang ayah si mati
	3) Seorang ibu si mati
Catatan	Kes diselesaikan secara

Kes berikut merupakan kes yang menerima kadar 3/4. Kes ini di antara plaintif. Plaintif telah berkahwin dengan isterinya tanggal 09.09.1982 dan mereka mempunyai 4 orang anak yang kesemuanya lelaki. Si isteri telah meninggal dunia pada 12.10.2010. Si mati juga masih mempunyai ayah dan ibu. Semasa hidup bersama, pihak menuntut dan si mati telah sama-sama berusaha mendapat harta tidak alih seperti berikut:

- 1) Sebahagian (1/2 bahagian) tanah beserta sebuah rumah, Hakmilik GM 9562,

a) Sebab Tuntutan

Kes seterusnya yang menerima kadar 3/4 ialah kes pihak yang menuntut selaku plaintif. Plaintif telah berkahwin dengan si mati pada 09.09.1982 dan mereka mempunyai 4 orang anak lelaki yang menjadi defendan. Si mati telah meninggal dunia pada 12.10.2010. Si mati juga masih mempunyai ayah dan ibu. Laporan kes menunjukkan sebab berlaku tuntutan harta sepencarian ialah kematian.

b) Kaedah Penyelesaian

Kes ini dibicarakan secara persetujuan bersama. Laporan kes jelas memperlihatkan kaedah persetujuan bersama digunapakai dalam menyelesaikan kes ini.

c) Kadar Pembahagian Harta Sepencarian

Apabila mahkamah mendapati harta tersebut dibeli dengan cara pinjaman dari Institusi Kewangan atas nama plaintif sepenuhnya. Mahkamah menentukan kadar pembahagian harta kepada 3/4 buat pihak plaintif dan 1/4 kepada waris yang berkenaan.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Semasa hidup bersama, pihak menuntut dan si mati telah sama-sama berusaha mendapat harta tidak alih seperti iaitu:

- 1) Sebahagian (1/2 bahagian) tanah beserta sebuah rumah, Hakmilik GM 9562, Lot 433 Seksyen 40, Bandar Alor Setar.

Laporan kes membuktikan harta ini dibeli secara meminjam dari Institusi Kewangan atas nama plaintif sepenuhnya. Mahkamah memutuskan kadar pembahagian harta kepada 3/4 buat pihak plaintif dan 1/4 kepada waris yang berkenaan. Ini membuktikan harta yang diperoleh tidak secara langsung apabila hanya pihak plaintif sahaja yang membayar harga tanah berserta rumah tersebut. Keputusan Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar mengambilkira takat sumbangan bagi kes ini dan menjadikan nilai pembahagiannya sebanyak 3/4 kepada plaintif dan 1/4 kepada yang lain.

Jadual 4.18

Contoh Kes Ketiga Bagi Tahun 2013

No. Rujukan Kes: 02200-017-0213-2013	
Di antara	
Plaintif	Defendan

Catatan Kes diselesaikan secara Kehakiman Sulh

Kes di antara plaintif merupakan seorang balu kepada suaminya. Mereka berkahwin pada tahun 1986 dan dikurniakan 1 orang anak perempuan selaku defendan. Si mati meninggal dunia pada 01.01.2013. Sewaktu hidup bersama harta alih yang terkumpul adalah seperti berikut:

1) Wang Simpanan BSN sebanyak RM 11,280.75.

Mahkamah memutuskan 3/4 daripada jumlah tersebut diberikan kepada plaintif dan 1/3 baki kepada ahli waris.

a) Sebab Tuntutan

Kes yang didaftarkan dengan no rujukan 02200-017-0213-2013 ialah kes disebabkan kematian. Laporan kes jelas menunjukkan kes di antara plaintif merupakan balu kepada si mati. Setelah mereka berkahwin pada tahun 1986, mereka di anugerahkan seorang anak perempuan yang menjadi defendan. Si mati meninggal dunia pada 01.01.2013.

b) Kaedah Penyelesaian

Kaedah Kehakiman Sulh digunapakai bagi menyelesaikan kes tuntutan ini. Laporan menunjukkan kedua pihak memiih untuk menggunakan Kehakiman Sulh apabila tiadak ada persetujuan di antara mereka dalam menyelesaikan masalah tuntutan harta sepencarian.

c) Kadar Tuntutan Harta Sepencarian.

Tuntutan yang dibuat kepada pihak Mahkamah ialah $\frac{3}{4}$ menjadi milik pihak yang menuntut iaitu plaintif merupakan seorang balu kepada si mati. Dan bakinya $\frac{1}{3}$ diserahkan kepada pihak yang kena tuntutan iaitu seorang anak perempuan selaku defendan.

d) Jenis Harta / Takat Sumbangan

Setelah bersama-sama berusaha di sepanjang usia perkahwinan, mereka memperoleh harta alih yang terkumpul seperti berikut:

- 1) Wang Simpanan BSN sebanyak RM 11,280.75.

Kes ini berakhir dengan Mahkamah memutuskan $\frac{3}{4}$ daripada jumlah tersebut diberikan kepada plaintif dan $\frac{1}{3}$ baki kepada ahli waris. Ini menunjukkan bahawa nilai $\frac{3}{4}:\frac{1}{4}$ juga menjadi satu kadar pembahagian kepada tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

4.5 Kesimpulan

Setelah dibincangkan panjang lebar tentang kadar harta sepencarian dapat dibuat rumusan pembahagian kadar harta sepencarian jelas terbukti berbeza mengikut enakmen Undang-undang Keluarga Islam negeri masing-masing. Kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian berbeza mengikut negeri-negeri di Malaysia. Terdapat kes-kes yang menunjukkan kadar $\frac{1}{2}:\frac{1}{2}$ menjadi kadar pembahagian harta sepencarian seperti negeri Selangor seperti kes Laton dengan Ramah dan Abdul Rahim dengan Insgatori, negeri Kelantan dengan kes Hajjah Lijah Bt Jamal selaku plaintif dengan Fatimah Binti Mat Diah selaku defendan. Begitu juga negeri Perak, kes di antara Re Elang Re Kulop dengan Lebar. Negeri Pulau Pinang juga terdapat kes di antara Haminahbe Binti Hassan dengan Samsudin. Kesemua kes-kes ini berkeputusan $\frac{1}{2}:\frac{1}{2}$. Iaitu $\frac{1}{2}$ diserahkan kepada pihak plaintif dan $\frac{1}{2}$ kepada pihak defendan. Terdapat juga beberapa kes yang menunjukkan hasil pembahagian adalah sebanyak $\frac{1}{3}:\frac{2}{3}$ seperti kes yang berlaku di negeri Kelantan di antara Wan Chik Bin Wan Abdul Kadir dengan Esah Zakarian, Begitu juga negeri Terengganu ke atas kes Norlia Binti Abd Aziz dengan Md Yusof Bin A.Rahman.

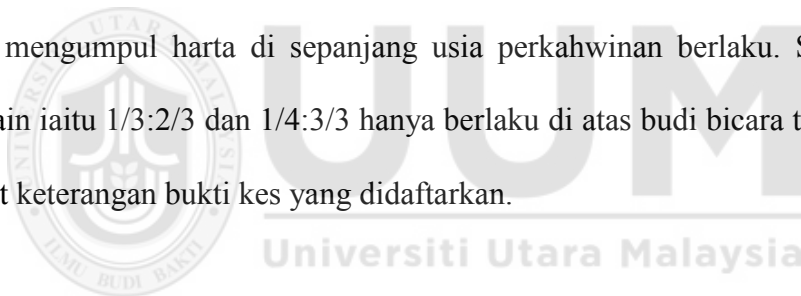
Berdasarkan kajian yang telah dijalankan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar sekitar tahun 2011 hingga 2013, terdapat 3 bentuk pembahagian. 1/2, 2/3, 3/4 berbeza mengikut fakta kes yang dibicara serta dokumen pembuktian. Bagi 1/2 kes-kes seperti kes di antara Halimah Binti Awang dengan Mohd Azmi Bin Shafie, Nor Harison Bt Nawawee dengan 9 defendan lain, Samsiah Binti Otoh dengan Jaafar Bin Ibrahim, Adzma Binti Fadhil dengan 7 defendan lain, Mahmud Bin Kadir dengan Kadir Bin Khamis dan lain-lain kes. Manakala kes bagi kadar 1/3 seperti kes di antara Aishah Binti Zakaria dengan 6 defendan lain. Satu lagi kadar yang digunapakai di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar ialah 3/4:1/4. Berikut ialah kes yang menunjukkan kadar ini turut digunakan iaitu kes di antara Azizah Bt Ahmad dengan 6 defendan lain, Abd Wahab Bin Talib dengan 6 defendan lain dan Asah Bt Beram dengan Satariah Bt Man.

Hal ini berlaku disebabkan usaha atau sumbangan yang telah dibuat oleh kedua pihak suami atau isteri. Oleh yang demikian, Syarak dan Undang-undang Syariah mengiktiraf harta sepencarian yang diperolehi oleh suami dan isteri semasa tempoh perkahwinan perlu dibahagi seadil-adilnya kepada mereka.

Kadi telah memainkan peranan besar dalam menentukan nilai kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian bagi sesebuah negeri. Semua nilai ini berdasarkan timbangan dan penelitian terhadap bukti dan keterangan daripada kedua pihak samaada plaintif atau defendan. Kes yang didaftarkan menjadi bukti yang jelas menunjukkan bahawa nilai yang menjadi kadar pembahagian di negeri Kedah khususnya Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, ialah 1/2 sekiranya sumbangan

dibuat secara langsung dan $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{4}$ sekiranya sumbangan dalam memperoleh harta sepencarian dibuat secara tidak langsung seperti contoh kes di atas. Walaupun tidak banyak kes yang menunjukkan pembahagian harta $\frac{2}{3}$ dan $\frac{3}{4}$, namun ia tetap menjadi bukti pengaplikasian nilai tersebut di dalam pembahagian harta sepencarian di Mahkamah ini. Kes-kes ini akan menjadi rujukan kepada kes-kes yang akan datang dalam menentukan kadar pembahagian bagi tuntutan harta sepencarian.

Melihat kepada keterangan serta bukti daripada kes-kes tuntutan harta sepencarian di atas, dapat dinyatakan bahawa kadar pembahagian yang sering digunakan dalam tuntutan harta sepencarian ialah sebanyak $\frac{1}{2}:\frac{1}{2}$. Ini kerana melihat kepada takat sumbangan bersama kedua pasangan suami dan isteri secara langsung atau tidak dalam mengumpul harta di sepanjang usia perkahwinan berlaku. Sebaliknya nilai yang lain iaitu $\frac{1}{3}:\frac{2}{3}$ dan $\frac{1}{4}:\frac{3}{4}$ hanya berlaku di atas budi bicara tuan kadi setelah melihat keterangan bukti kes yang didaftarkan.

BAB KELIMA

KESIMPULAN

5.1 Pendahuluan

Tuntutan harta sepencarian adalah satu tuntutan yang dibuat sebaik sahaja berlaku salah satu daripada tiga keadaan yang berlaku iaitu apabila berlaku perceraian, kematian dan poligami. Tuntutan ini juga mengaplikasikan dua kaedah dalam menyelesaikan harta sepencarian. Kaedah tersebut ialah Kehakiman Sulh atau persetujuan bersama. Walaupun tidak ada ketetapan nilai yang diperolehi, namun hasil daripada keputusan kes-kes mahkamah tahun yang sebelum membuktikan nilai yang dibuat menjadi satu rujukan kepada tuntutan harta sepencarian semasa. Hasil dapatan daripada keputusan kadi mahkamah menunjukkan terdapat beberapa nilai pecahan yang digunakan iaitu $1/2, 1/3, 2/3$.

Kajian-kajian para ilmuan jelas membuktikan hukum tuntutan harta sepencarian sudah digunapakai sejak dahulu berdasarkan *Urf* setempat. Begitu juga pihak yang bertanggungjawab dalam kes-kes tuntutan ini ialah Mahkamah Tinggi Syariah di setiap negeri seluruh Malaysia. Oleh yang demikian tuntutan ini menjadi satu tuntutan kes mal dibawah kuasa Mahkamah Tinggi Syariah. Kadi berhak menmbri

bahagian perolehan kepada kedua pihak yang berkaitan dengan melihat kadar sumbangan di antara mereka samaada secara langsung atau tidak.

Harta tersebut juga diambil kira samaada ianya terdiri daripada harta alih atau tidak.

Kesemua penjelasan maklumat yang diperolehi akan mempengaruhi nilai pembahagian yang bakal mereka perolehi.

5.2 Rumusan

Bab ini akan menjelaskan secara terperinci mengenai keputusan-keputusan kajian yang telah diperolehi dalam bab 1 sehingga bab 4. Penjelasan dalam bab ini akan menumpu kepada ringkasan kajian-kajian kes, perbincangan-perbincangan mengenai hasil dapatan tinjauan kajian yang merumuskan kesimpulan-kesimpulan dari perbincangan tersebut. Seterusnya bab-bab ini juga akan menghuraikan aplikasi-aplikasi kadar pembahagian yang didapati dari penemuan-penemuan serta cadangan - cadangan bagi kajian yang akan datang. Kesimpulan-kesimpulan yang dapat dibuat di setiap bab adalah seperti berikut:

a) Konsep Harta Sepencarian dan Pelaksanaannya di Negeri Kedah

Berdasarkan kajian di dalam Bab 1, jelas terdapat beberapa takrifan serta definisi seperti kes Mal, Mahkamah Tinggi Syariah, harta sepencarian serta dalil pembuktian tuntutan harta sepencarian daripada al-Quran dan as-Sunnah.

b) Penyebab Tuntutan Harta Sepencarian di Negeri Kedah

Bab 2 secara umum menerangkan antara sebab atau punca terjadi tuntutan harta sepencarian di mahkamah khususnya Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar ialah disebabkan perceraian, kematian dan poligami. Ketiga penyebab ini terbukti dengan rekod kes tuntutan yang telah didaftarkan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar.

c) Kaedah Penyelesaian Tuntutan Harta Sepencarian

Bab 3 secara keseluruhan menerangkan tentang kaedah atau cara yang diaplikasikan dalam membuat tuntutan harta sepencarian. Berdasarkan kajian yang dibuat di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar, menunjukkan terdapat dua kaedah atau cara penyelesaian yang digunapakai ialah sama ada secara persetujuan bersama atas sekiranya penyelesaian tidak dapat dicapai secara persetujuan bersama, Kehakiman Sulh menjadi pilihan dalam menyelesaikan permasalahan ini.

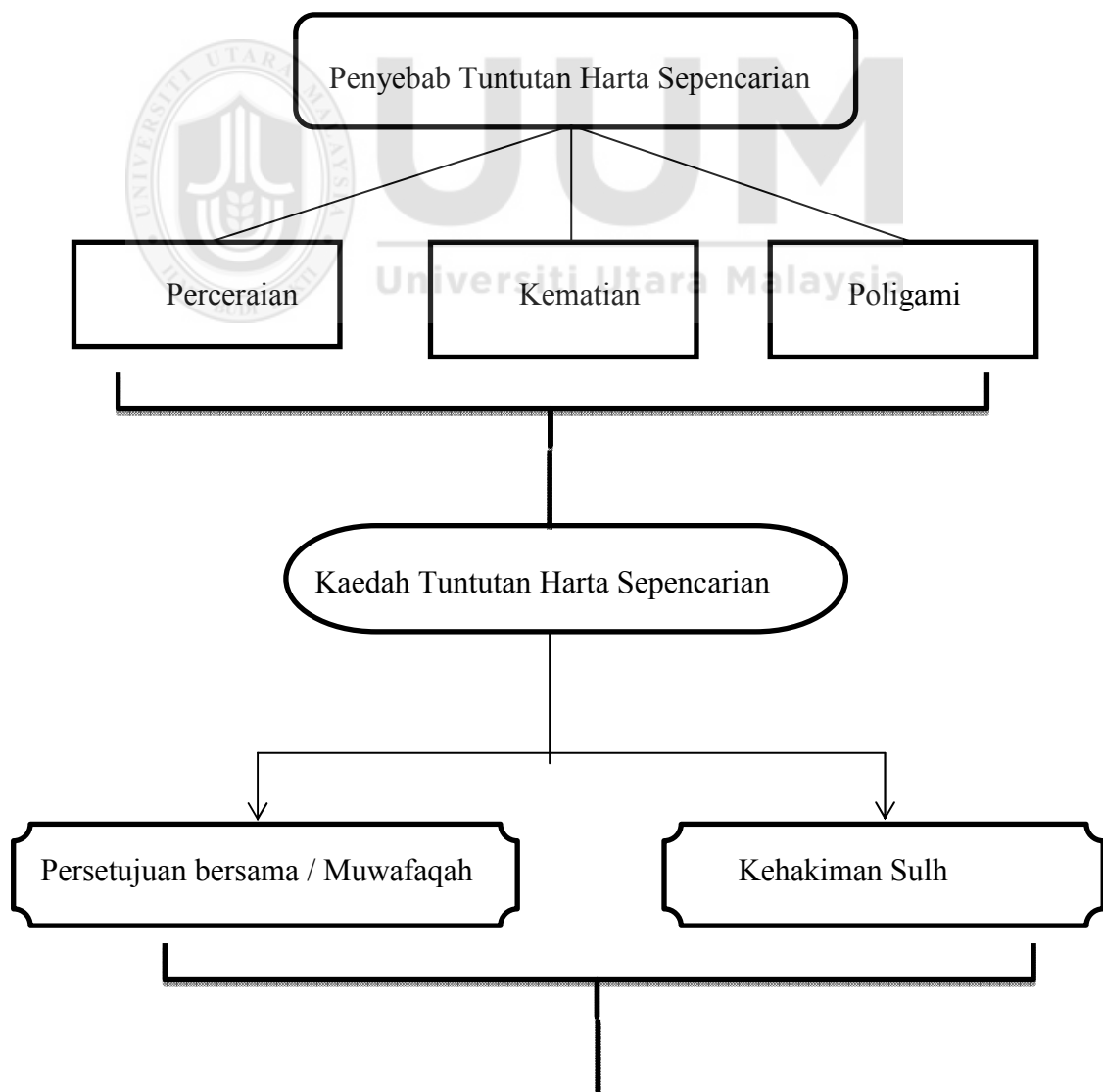
d) Kadar Pembahagian Harta Sepencarian di Negeri Kedah

Berdasarkan kajian yang telah dibuat di dalam Bab 4, terdapat berapa kadar pembahagian yang diberi kepada kes tuntutan harta sepencarian terutamanya kes yang telah didaftarkan di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Secara keseluruhan dapat disimpulkan kadar tuntutan harta sepencarian ialah $1/2:1/2$, $2/3:1/3$, $1/4:3/4$. Walaupun terdapat perbezaan kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian mengikut Enakmen Keluarga Islam negeri masing-masing, namun perbezaan tersebut terjadi menurut budi bicara hakim setelah melihat kepada tahap sumbangan pasangan suami isteri.

5.3 Implikasi Kajian

Kedudukan harta sepencarian di Negeri Kedah, melibatkan banyak kes yang telah direkodkan.

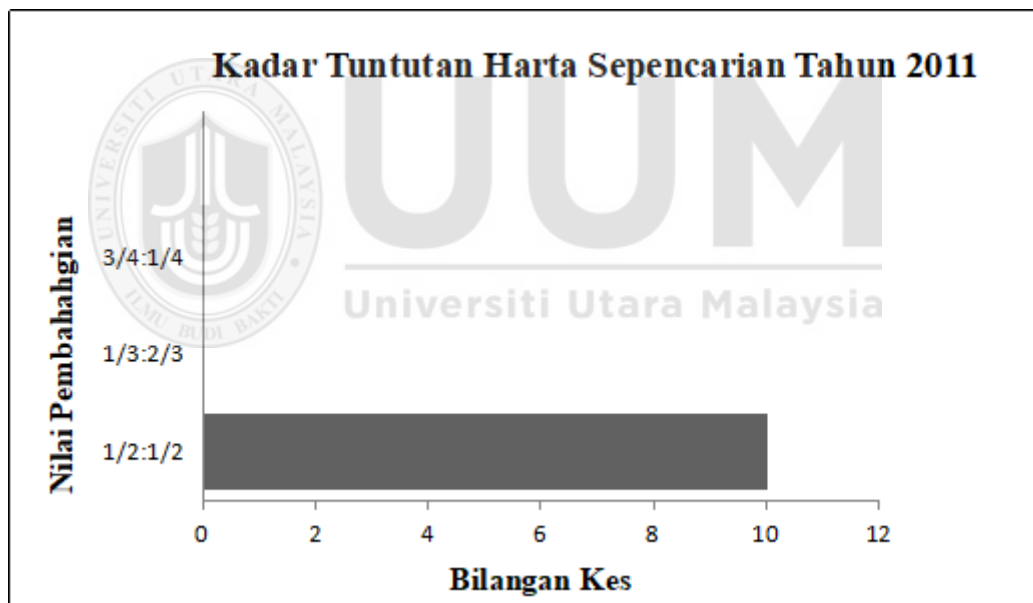
1. Realiti kes-kes harta sepencarian yang berlaku di Negeri Kedah.
 2. Badan berautoriti yang menguruskan kes-kes tuntutan harta sepencarian.
- Menjadi satu panduan yang jelas kepada badan berautoriti tersebut.

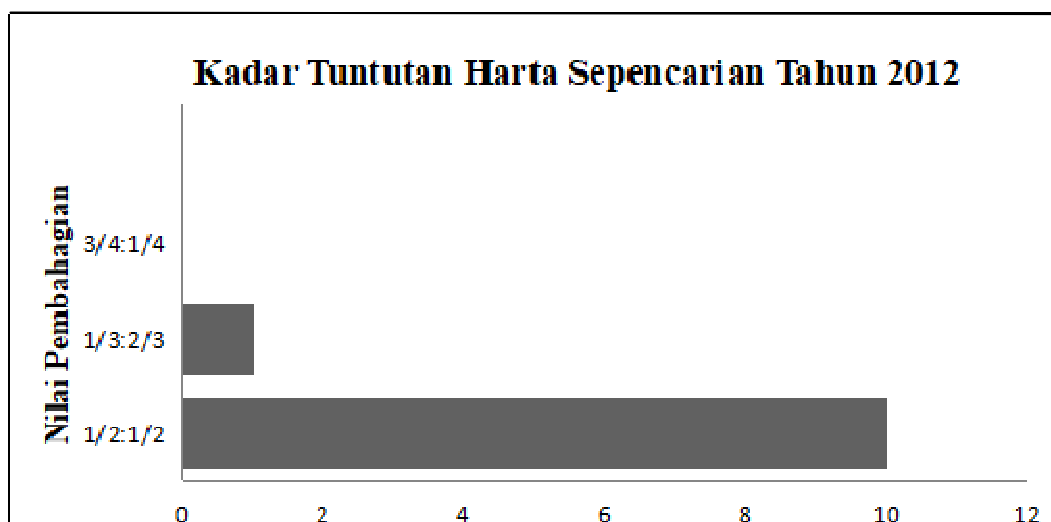
Penyelesaian – mengikut pertimbangan Kadi

Rajah 5.1. Carta Aliran

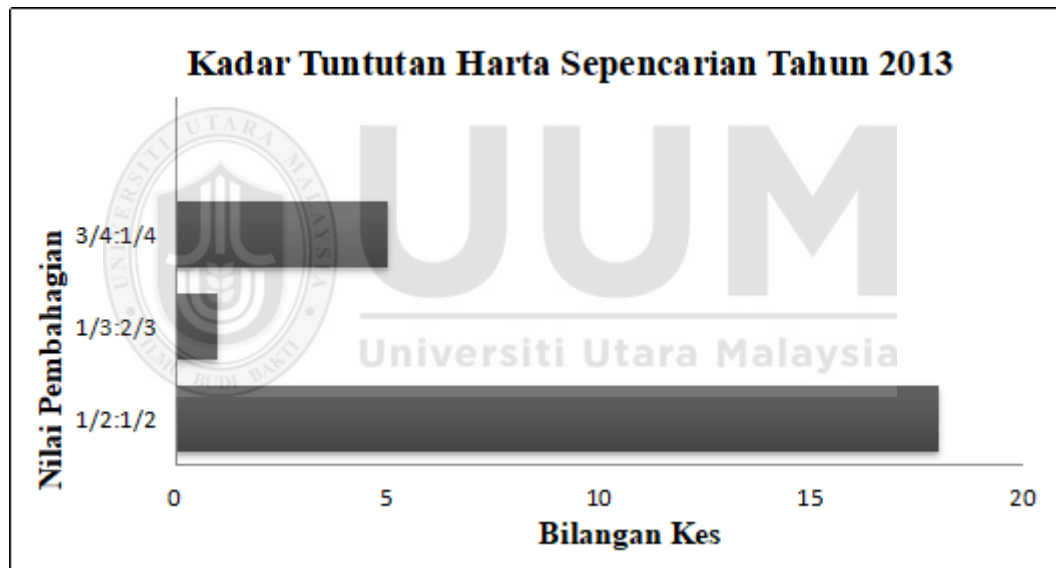
3. Kepada semua lapisan Masyarakat, agar jelas tentang kedudukan dan hak yang diberikan oleh undang-undang terhadap tuntutan harta sepencarian. Khususnya kepada kaum wanita. Menjadi satu penjelasan yang jelas terhadap kadar yang boleh dituntut oleh pihak yang terlibat iaitu suami atau isteri terhadap tuntutan harta sepencarian.

Rajah 5.2. Bilangan kes 1/2:1/2, 1/3:2/3 dan 1/4:3/4 tahun 2011

Rajah 5.3. Bilangan kes 1/2:1/2, 1/3:2/3 dan 1/4:3/4 tahun 2012

Rajah 5.4. Bilangan kes 1/2:1/2, 1/3:2/3 dan 1/4:3/4 tahun 2013

Kesan kajian telah memperlihatkan sejauhmana penggunaan pendekatan kajian kes-kes mal dalam pembahagian harta sepencarian di sesebuah Mahkamah Tinggi. Kajian ini berbentuk satu kajian tinjauan, pengkaji telah meninjau dengan menggunakan instrumen kajian iaitu kajian kes-kes tuntutan harta sepencarian, merupakan penerangan dan penganalisan yang terperinci terhadap sesuatu data

seperti pihak yang menuntut, pihak yang kena tuntutan, Kehakiman Sulh, dan persetujuan bersama

Tinjauan rajah 5.2, menunjukkan kadar tuntutan harta sepencarian tahun 2011 ialah 1/2:1/2. manakala menurut rajah 5.3 pula, kadar tuntutan harta sepencarian bagi tahun 2012 ialah 1/2:1/2 dan 1/3:2/3. Rajah 5.4 pula menunjukkan penambahan nilai kadar tuntutan tersebut iaitu 1/2:1/2, 1/3:2/3 dan 1/4:3/4.

Kaji selidik ini juga meninjau penyebab yang membolehkan tuntutan harta sepencarian dibuat ke atas sesuatu aset yang diperoleh sepanjang tempoh perkahwinan pasangan tersebut serta tinjauan kaedah atau cara yang diaplikasi dalam menyelesaikan permasalahan tuntutan ini. Pemerhatian juga dijalankan dengan meninjau kes-kes tuntutan harta sepencarian yang direkodkan di Mahkamah Tinggi Syariah Negeri-negeri di Malaysia.

Kaji selidik dan pemerhatian ini dijalankan khusus ke atas kes-kes tuntutan harta sepencarian khususnya di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar daripada tahun 2011 sehingga 2013. Seterusnya, proses pengumpulan data dijalankan berdasarkan kutipan data statistik tuntutan harta sepencarian Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Melalui data tersebut beberapa hasil dapat direkod dan dianalisis sebagai satu dapatan kajian.

Data yang dikumpul dari instrumen kajian dianalisis dengan mencari kadar dan nilai tuntutan. Maklumat penyebab, kaedah penyelesaian dan kadar pembahagian kepada tuntutan harta sepencarian akan menjadi sumber rujukan kes. Data yang dikumpul dari kaji selidik dan pemerhatian dianalisis berdasarkan statistik tuntutan harta sepencarian daripada tahun 2011 sehingga tahun 2013. Keputusan analisis dapatan

data dari kaji selidik dan pemerhatian yang telah dijalankan dirumuskan untuk mencari kesimpulan kajian.

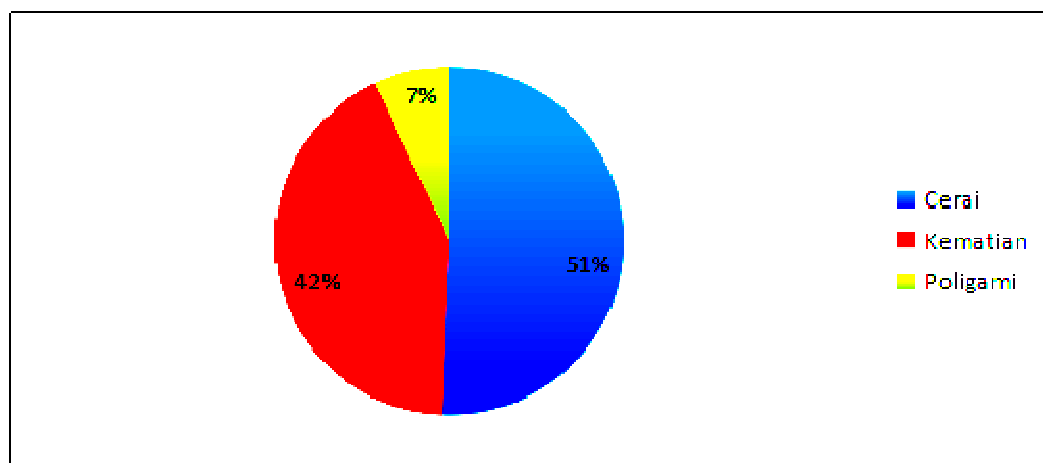
Terdapat kebaikan dan kelemahan dengan menggunakan data statistik tuntutan harta sepencarian di Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Antara kebaikan dan kelemahannya ialah:

Data statistik yang diperoleh tidak menyeluruh kepada kes yang didaftarkan sepanjang tahun 2011 sehingga 2012. Terdapat kes yang masih menunggu perbicaraan dan ada juga kes yang digugurkan. Namun data tersebut jelas menjawab dan menerang kepada permasalahan tuntutan harta sepencarian yang menjadi rujukan kepada kes yang terbaru.

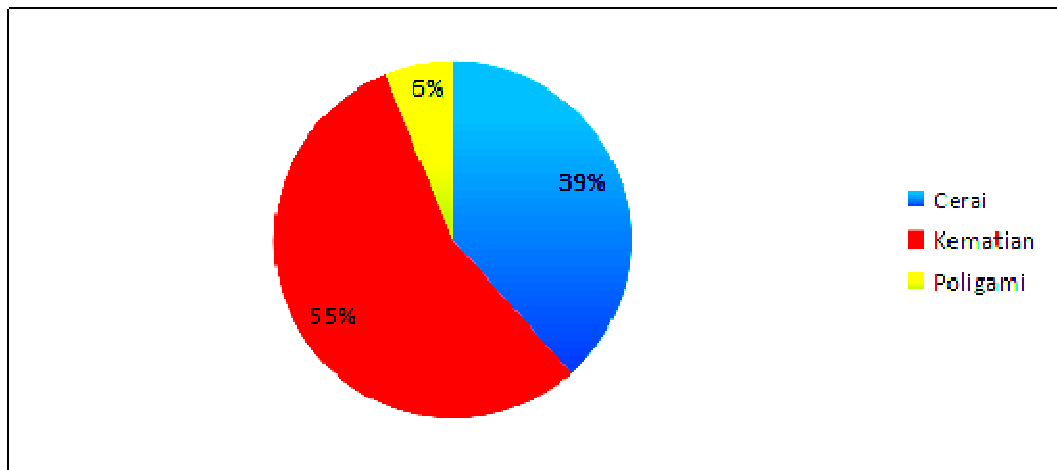
Berdasarkan dapatan analisis kajian yang dibincangkan beberapa cadangan ingin dikemukakan dengan harapan ia akan dapat memberi sumbangan ke arah kefahaman masyarakat terhadap permasalahan tuntutan harta sepencarian yang masih belum difahami secara menyeluruh. Tuntutan harta sepencarian merupakan hak kepada pasangan yang berkahwin. Namun, waris juga boleh mengemukakan tuntutan sekiranya pasangan tersebut meninggal dunia. Kadar tuntutan harta sepencarian tiada pembahagian khusus. Namun, sekiranya pasangan suami isteri bersama-sama mencari harta sama ada secara langsung atau tidak, harta tersebut akan diputus oleh Mahkamah sebanyak 1/2:1/2. Sebaliknya jika harta tersebut diusaha oleh satu pihak sahaja maka Mahkamah akan memutuskan 1/3:2/3.

Kadi akan membuat pertimbangan sekiranya kes yang didaftar menemui jalan buntu. Perkara penting dalam perkiraan tuntutan harta sepencarian ialah sumbangan

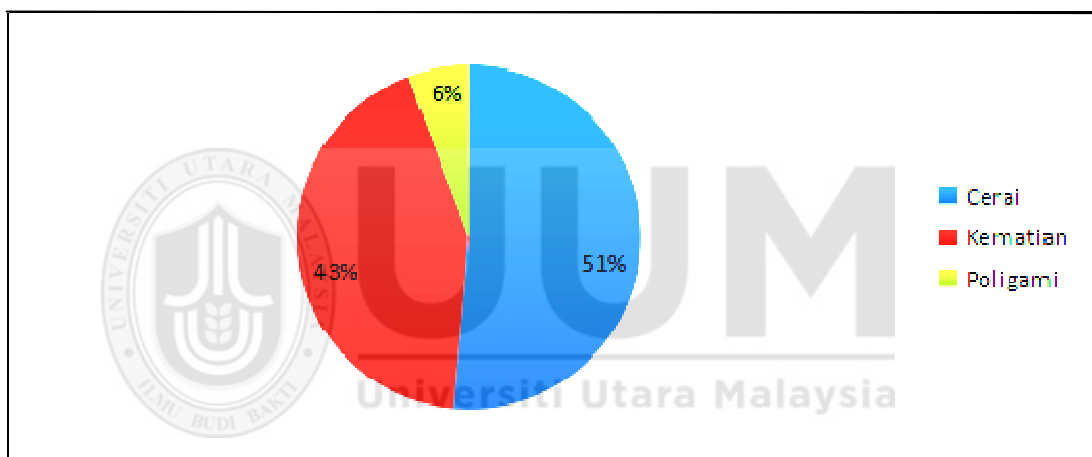
pasangan dalam memperoleh harta atau aset di sepanjang tempoh perkahwinan mereka berlangsung sehinggalah berlaku salah satu sebab tuntutan dibuat iaitu perceraian, kematian atau poligami. Data dapatan masalah yang dihadapi pasangan suami isteri adalah kurang pendedahan. Hal ini menunjukkan kelemahan mereka dengan tidak mengendahkan maklumat atau perkembangan semasa mengenai tuntutan harta sepencarian kerana zaman hari ini adalah zaman maklumat. Ketidakhafan dan malas untuk bertelagah mengenai harta ibarat barah yang perlu dibendung kerana dapatan kajian mendapati lebih 50% dari pasangan yang berkahwin tidak menuntut harta sepencarian apabila terjadi perceraian, kematian atau poligami sehingga harta tersebut berpindah kepada pihak yang tidak berkaitan. Menurut Ariffin (2017), masalah pusaka yang melanda umat Islam hari ini semakin hari semakin membarah dan kronik. Hal ini mengimpakkan dapatan negatif iaitu daripada sejumlah kes yang direkodkan berlaku perpisahan dengan sebab perceraian, kematian atau poligami bagi unjuran tahun 2011 sehingga 2013 jelas memperlihatkan hanya segelintir kes sahaja yang difail dan dibicara.

Rajah 5.5. Kes tuntutan harta sepencarian 2011

Rajah 5.6. Kes tuntutan harta sepencarian 2012

Rajah 5.7. Kes tuntutan harta sepencarian 2013

Berdasarkan dapatan kajian, data masalah poligami jelas menunjukkan statistik kes yang difail terlalu sedikit. Hal ini memperjelaskan pasangan yang berkahwin tidak kira satu, dua atau lebih tidak mempunyai maklumat tentang hak yang boleh dituntut apabila berlaku sesuatu dalam perkahwinan mereka. Hal ini perlu ditangani segera kerana bimbang generasi masa hadapan jahil tentang hak terhadap harta warisan mereka sehingga menyebabkan harta tidak diserahkan kepada pihak yang berhak. Semoga pengubal Undang-undang Syariah di Malaysia dapat memikirkan formula atau tip yang lebih efisien dalam menyelesaikan permasalahan harta sepencarian.

Semasa menjalankan kajian, pengkaji berhadapan masalah perolehan maklumat yang tidak mencukupi. Masalahnya, tidak ada rujukan seperti buku atau jurnal yang diperoleh dari Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar. Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar mempunyai maklumat dan bilangan kes yang terhad. Maka dicadangkan kepada pengkaji akan datang agar menambah kajian di Mahkamah Tinggi Syariah negeri yang lain.

Masalah ketepatan data statistik dengan bilangan kes yang direkod menyebabkan kajian tidak mempunyai nilai keserataan kerana maklumat yang diperoleh tidak terperinci dan teratur. Dicadangkan agar kajian pada masa depan perlulah mengambil kira perincian maklumat yang setara supaya dapatan data dapat dinilai keserataannya.

Oleh kerana data statistik yang diperolehi mengikut tahun yang berbeza, tentunya data yang diperolehi daripada tahun 2011 sehingga tahun 2013. Hasil tinjauan, kes yang didaftarkan jelas memperlihatkan maklumat tentang tuntutan harta sepencarian dan kadar yang diperuntukkan kepada kes tersebut mengikut budi bicara Kadi. Akan tetapi masih terdapat kes yang terpaksa digugurkan kerana kekurangan bukti yang jelas. Hal ini menyebabkan tuntutan harta sepencarian gagal diselesaikan dan menyebabkan proses tuntutan menjadi panjang, manakala terdapat juga kes yang berlaku tidak menemui jalan penyelesaian dan memerlukan kepada campur tangan kuasa mahkamah iaitu Kehakiman Sulh yang pastinya kualiti dan keberkesanan tuntutan harta sepencarian boleh dipertikaikan. Inilah salah satu kesan buruk kepada proses penyelesaian tuntutan harta sepencarian yang tidak mengikut terma dan syarat yang menyebabkan tuntutan dianggap sebagai perkara yang menyusahkan, dan

sebagainya sedangkan ia sebenarnya mudah untuk dibicara dan diselesai secara *Muwafaqah*.

5.4 Cadangan kajian lanjutan

Berdasarkan kajian, tuntutan harta sepencarian merupakan satu tuntutan yang tidak ada pendalilan Syarak. Tuntutan ini dibuat berdasarkan 'Urf setempat. Oleh demikian tuntutan harta sepencarian memerlukan perhatian serius daripada golongan Fuqaha dan sarjana Syariah kerana pengenalan tentang konsep cara penyelesaian tuntutan harta sepencarian amat terhad perbincangannya. Usaha- usaha penulisan serta pembukuan amat diperlukan bagi membantu memperkembangkan dan memperjelaskan permasalahan tuntutan harta sepencarian ini.

Penglibatan yang bersungguh-sungguh daripada para sarjana tempatan melalui simposium, seminar dan kursus tertentu amat berguna sebagai usaha untuk mengetengahkan tuntutan harta sepencarian dan kadar penyelesaian supaya setiap anggota masyarakat mendapat gambaran yang sebenar dan menyeluruh tentang kepentingan tuntutan tersebut dalam kehidupan seharian sekaligus dapat menyelamatkan harta daripada terbiar atau tidak diserahkan kepada pihak yang berhak.

Penelitian tentang kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian harus diusahakan setiap masa kerana sehingga sekarang belum ada penelitian yang terancang dan sistematik dalam menghuraikan berapa kadar yang diaplikasikan dalam kes tuntutan harta sepencarian Mahkamah Tinggi Syariah di Malaysia, sebagaimana nyata dan jelas pembahagian harta pusaka. Jika usaha mempopuler kadar pembahagian tuntutan harta sepencarian, Kadi-kadi ini akan dapat memberikan sumbangan yang besar kepada masyarakat dan seterusnya memperkukuhkan serta memantapkan kehakiman Syarak.

Aspek kefahaman serta mengambil berat tentang hak–hak kewarisan terasa diabaikan sehingga terdapat pasangan yang tidak mengetahui dan kurang pendedahan cara tuntutan harta sepencarian dibuat. Tuntutan harta sepencarian harus dianggap sebagai suatu jalan penyelesaian kepada permasalahan harta bukannya diajar terpisah sebagai satu permasalahan lain. Walaupun objektif tuntutan harta sepencarian yang menjadi tumpuan kepada pasangan suami isteri, tetapi persoalan cara penyelesaian dan kadar pembahagian perlu diberi pertimbangan kerana tidak ada satu ketetapan khusus yang boleh dijadikan rujukan dan ukuran terpenting pada sesuatu kes tuntutan harta sepencarian.

Kajian pembahagian tuntutan harta sepencarian dalam kes-kes yang direkodkan boleh dilanjut dan disebarluas kepada semua pihak seperti badan-badan berkanun, komuniti setempat dan sebagainya, supaya ketepatan dan peningkatan kefahaman masyarakat khususnya akan bertambah.

BIBLIOGRAFI

- Ab. Kadir Muhammad. (1996). Harta sepencarian: Konsep dan pelaksanaannya di Malaysia. *Jurnal Syariah*, 4 (1), 97-106.
- Abdullah Abu Bakar. (1989). *Harta sepencarian mengikut perspektif Islam*. Kertas kerja Persidangan Kebangsaan Undang-Undang dalam Islam. Malaysia: Kuala Lumpur
- 'Abdullah Zaidi bin Hassan. (t.t) *Syaikh Ahmad Bin Muhammad Zain Al-Fatani – Pemikir Bangsa*. Retrieved 15.05.2013, from <http://www.oocities.org>.
- Abdurrahman bin 'Abd al-Ghais. (2009). *Al-wijaazah fii tajhiiz al-janazah*. Dar al-Qasm
- Adib Yazid. (2016). *Harta sepencarian: Perkara yang perlu diketahui sebelum faraid*. Retrieved 28.02.2016, from <https://adib yazid.com>.
- Ahmad Bin Mohd Zain Bin Mustafa Al-Fatani. (1956). *Kitab al-fatawa al-fataniah*. Thailand: Pattani Press.
- Ahmad Faisol Hj. Omar. (2000). *Hitam putih poligami*. Selangor: Pustaka Ilmi.
- Al-Bajuri, Ibrahim bin Syeikh Muhammad al-Jizawi. (1999). *Hasyiah al-Bajuri*. Beirut: Dar al-Kutub al-'Ilmiyyah
- Al-Bardisi, Muhammad Zakariyya. (1969). *Usul al-fiqh*. Beirut: t.p.
- Al-Qalyubi, Ahmad Salamah dan Umairah, Ahmad al-Burullusi. (1995). *Hasyiata qalyubi wa 'umairah 'ala syarh al-mahalli 'ala minhaj al-thalibin*. Beirut: Dar al-Kutub al-'Ilmiyah.

- Al-Shabuniy, Ali. (2012). *Tafsir shafwaat al-tafaasir*. Beirut: Dar al-Fikr.
- Al-Suyuti, Jalal al-Din 'Abd al-Rahman b. Abi Bakr. (1998). *Al-Asybah wa al nazhair fi qawaid wa furu' fiqh al-syar'iyyah*. Beirut: Dar al-Kutub al-'Ilmiyyah.
- Al-Syarbini, Syamsuddin Muhammad bin Muhammad al-Khatib. (1997). *Mughni muhtaj ila ma'rifah ma'ani alfazh al-minhaj*. Beirut: Dar al-Ma'rifah.
- Al-Zuhaily, Wahbah. (1996). *Fiqh perundangan Islam*. Terj. Ahmad Shahbari Salamon et al. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.
- Ariffin Sabirin. (2017). *Masalah pusaka umat Islam semakin kronik dan membarah*. Retrieved 19.12.2017 from www.hibbaharta.com/2017/11/05/
- Ary, D., Jacobs, L.C. & Sorencen, C. (1996). *Introduction to research in education*. USA: Wadsworth.
- Asiah Sarji. (1999). *Mengkaji sejarah penyiaran: Pendekatan sejarah dan analisis isi kandungan* dlm. Syed Arabi Idid, Analisis Kandungan. Bangi: Jabatan Komunikasi, Fakulti Sains Kemasyarakatan dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Azlina Abd. Latiff. (2004). *Harta sepencarian: Pelaksanaan dan penilaian menurut hukum Syarak*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia
- Chua Yan Piaw. (2006). *Kaedah penyelidikan*. Kuala Lumpur: Mc Graw Hill
- Cresswell, J.W. (1994). *Research design: Qualitative & quantitative approaches*. Thousand Oaks, Carlifonia: SAGE Publications.
- Daud Muhammad (2002), *Jurnal hukum*. Mahkamah Mut. Pusat Undang-Undang Kuliyyah Undang-Undang Ahmad Ibrahim, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
- Daud Muhammad. (2003). *Harta sepencarian dalam hukum Syarak*. Gombak: Pusat Undang-Undang Kuliyyah Undang-Undang Ahmad Ibrahim, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (1998). *Collecting and interpreting qualitative materials*. Thousand Oaks, Carlifonia: SAGE Publications.
- Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (Eds). (1994). *The sage handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, Carlifonia: SAGE Publications.
- Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Kedah*. (2008)
- Fox, N. (1998). *Trent focus for research and development in primary health care: How to use observation in a research project*. Sheffield: Trent Focus Group.

- H. Syamsul Arifin Nababan. (2012). *Kematian dalam perspektif Islam*.
- Hammad Mohamad Dahalan. (2016). Perjanjian Sulh di antara pihak-pihak bertikai di Mahkamah Syariah sebagai pilihan atau persetujuan yang perlu di patuhi. *Muzakarah Fiqh & International Conference 2016*. Malaysia.
- Hasanah. (2010). *Kaedah memahami isu harta sepencarian*. Retrieved 18.11.17, from <http://www.drhasanah.com>.
- Himpunan Keputusan Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan, berhubung isu-isu muamalat, Fatwa ketiga belas. (2009). *Hukum menjadikan caruman kumpulan wang simpanan pekerja sebagai harta sepencarian*. Malaysia: Jabatan Kemajuan Islam Malaysia
- Hj. Abd Kadir Bin Hj. Ismail dan Abd Monir Bin Hj Yaacob. (1988). *Harta sepencarian menurut pandangan Islam*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Hooker, M. B. (1976). *Personal Laws of Malaysia*. Oxford: Oxford University Press.
- Ibn Manzur. (1970). *Lisān al-ʿarab*. Beirut: Muassasah al-Tarikh al-ʿArabi.
- Jasni Sulong. (2008). Kedudukan mazhab Syafi'i dalam amalan pembahagian pusaka dan wasiat Islam di Malaysia. *Jurnal Syariah UM*, 16 (1), 163-183.
- Kamus Dewan* (Edisi kedua). (1997) Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP).
- Kamus Dewan*. (Edisi keempat). (2013). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP)
- Lee, Hun Hoe (t.t). *Cases on native customary law in Sarawak*. Kuching: Percetakan Kerajaan.
- Lee, Hun Hoe. (1973). *Cases on native customary law in Sabah*. Kota Kinabalu: Jabatan Cetak Kerajaan.
- Louis Ma'luf al-Yussu'I. (2007). *al-Munjid fil lughah wal a'lam*. Beirut: Dar al-Masyriq.
- M. Nazir. (2003). *Metode penelitian*. Jakarta: Ghalia Indonesias.
- M. Quraish Shibab. (1996). *Wawasan al-Qur'an*. Indonesia: PT Mizan Pustaka.
- Mahmood Zuhdi Abdul Majid & Raihanah Azhari. 1989. *Undang-undang Keluarga Islam: Konsep dan pelaksanaannya di Malaysia*. Kuala Lumpur: Universiti Malaya.

- Malaysia, Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Terengganu. Retrieved 10.08.2013, from <http://syariah.terengganu.gov.my/mahkamahsyia.php>
- Malaysia, Jabatan Kehakiman Syariah Sabah. (t.t). Seksyen Sulh. Retrieved 22.10.2013, from <http://sabah.jksm.gov.my>.
- Malaysia, Jabatan Kehakiman Syariah. (2016). *Pengkelasan Kes Mal*. Retrieved 18.12.2013, from www.jksm.gov.com.my.
- Miszairi Sitiris & Akmal Hidayah Halim. (2010). Tuntutan harta sepencarian selepas kematian. *22 Kanun (1)*, 26-45
- Miszairi Sitiris. (2008). Al-huquq al-maliyyah lil muthollaqaah. *Tesis Doktor Falsafah*: Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Mohammad bin ‘Abi Bakr al-Raaziyy. (1986). *Mukhtar al-Sihah*. Mesir: Dar al-Kitab al-Arabi.
- Mohd Anuar Ramli, Mohd Norhusairi Mat Hussin & Mohammad Aizat Jamaludin. (2012). Elemen Sumbangan Dalam Pembahagian Harta Sepencarian: Pengalaman Kaum Wanita Melayu Di Malaysia. *Jurnal Esteem*, 8 (2), 77-92.
- Mohd Khairi Zainuddin, Mohd Nazri Zainuddin & Mohd Fuad Mohd Isa. (2008). *Al-Miftah*. Seremban: al-Azhar Media.
- Mohd Suhelmi Azhar Mohd Saufi. (2009). *Definisi harta sepencarian*. Retrieved 26.07.2012, from <http://suhelmi.blogspot.com>.
- Muhamad Ruwas Qalaji. (1988). *Mu'jam lughat al-fuqaha'*. Beirut: Dar al-Nafa'is.
- Mustafa Al-Khin, Mustafa al-Bugha & Ali Asy-Syarbaji. (1992). *Al-fiqh al-manhaji mazhab al-syafie* (Terj. Zulkefli Muhammad al-Bakri). Bandar Baru Bangi: Darul Syakir Ent.
- Nadzan Haron. (1992). Perlaksanaan Peraturan Adat dalam Sistem Pentadbiran Tanah di Negeri Sembilan. *Jebat; Malaysian Journal of History, Politics and Strategic Studies*, 20, 43-55.
- Norafezah Alleh. (2012). *Kedudukan dan pelaksanaan pembahagian harta sepencarian di Malaysia*. Retrieved 08.06.2015, from <http://srikandimaqsurah.blogspot.my>.
- Norliah Ibrahim. (2007). Masalah tuntutan harta sepencarian. Undang-undang keluarga Islam. *Jurnal Hukum*, 14, 196. Kuala Lumpur: Perpustakaan Universiti Melaya.
- Paizah Haji Ismail and Ridzwan Ahmad. (2000). *Fiqh Malaysia: Ke arah pembinaan fiqh tempatan yang terkini*. Kuala Lumpur: Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya.

- Punch, K.F. (1998). *Introduction to social research quantitative & qualitative approaches*. London: Sage Publication Ltd.
- Punch, K.F. (2001). *Developing effective research proposals*. London: Sage Publication. Ltd.
- Raihanah Abdullah. (1998). *Poligami dalam Perundangan Islam*. Kuala Lumpur: Gender Studies Programme, University of Malaya.
- Raihanah Azhari. (2008). *Sulh dalam kes kekeluargaan Islam*. Kuala Lumpur: Universiti Malaya.
- Robson, C. (2002). *Read word research: A resource for social scientists and practitioner-researchers*. Oxford: Blackwell.
- Roshdan Sujak Rafie. (2013, 18 September). *Pegum Syarie menulis: Poligami tak lupus hak harta sepencarian*. Berita Harian Online.
- Salleh Buang. (2002). *New frontiers in harta sepencarian*. Kuala Lumpur: Nordin & Salleh Sdn. Bhd
- Siti Fatimah Haji Abdul Ghani & Haslee Sharil Lim Abdullah (2006). *Perkhidmatan Kaunseling Keluarga: Satu Alternatif Dalam Pengurusan Konflik Rumahtangga*. Kuala Lumpur: Universiti Malaya
- Siti Norhanani. (2012). *Caruman KWSP sebagai harta sepencarian: Satu analisis*. Retrieved 13.03.2014, from sitinorhanani.wordpress.com.
- Siti Shamsiah Mohd Supi & Abdul Monir Yaacob. (2006). Harta sepencarian. *Manual undang-undang keluarga Islam*, 415-437.
- Siti Zalikah Md. Nor. (1996). Pemilikan harta dan perkahwinan. *Manual undang-undang keluarga Islam*, 221.
- Suwaid Tapah. (1996). Elemen Sumbangan Dalam Amalan Pembahagian Harta Sepencarian di Malaysia. Dlm *Monograf Syariah*, 4, 66-84.
- Suwaid Tapah. (2003). Hukum harta sepencarian dari sudut pandangan wanita peneroka felda. dlm *Undang-undang Harta & Amanah*. Gombak: Jabatan Undang-Undang Islam, Kulliyyah Undang-Undang Ahmad Ibrahim & Pusat Undang-Undang Harun M. Hashim, Universiti Islam Antarabangsa.
- Suzana Ghazali. (2010). *Harta sepencarian*. Retrieved 12.05.2012, from <http://bersamasuzana.blogspot.com>
- Syafiqe. (2008). Harta sepencarian: Konsep dan amalan. *Article Syariah & Law in Malaysia*. Version 2.0
- Tajul Aris Ahmad Bustami, Farid Sufian Shuaib & Mohd Hisham Mohd Kamal. (2003). Harta sepencarian, *Prosiding Ex-Parte, Perintah Injuksi*. Pusat

Undang-Undang Kuliyyah Undang-Undang Ahmad Ibrahim, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.

Woods, P. (2006). *Qualitative Method*. Retrieved 04.08.2013, from <http://www.edu.plymouth.ac.uk>.

Zaini Yusnita Mat Jusoh. (2016). *Isu-isu tuntutan harta sepencarian di bawah Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Negeri Selangor 2003*. International Conference On Aqidah, Dakwah and Syariah 2016 (IRSYAD 2016).

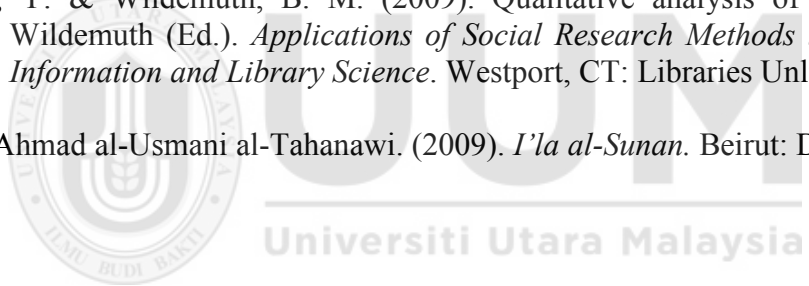
Zaitun Bakar. (2012). Konsep talak dalam Islam. Retrieved 14.11.2015, from <http://ustazahzaitonsyariah1.blogspot.my>

Zakiah Daradjat. (1995). *Ilmu Fiqh*. Yogyakarta: Dana Bhakti Wakaf.

Zaleha Kamaruddin. (2009). Hukum harta sepencarian dari sudut pandangan wanita peneroka felda. Dlm *Undang-undang Harta & Amanah*. Gombak: Jabatan Undang-Undang Islam, Kulliyyah Undang-Undang Ahmad Ibrahim & Pusat Undang-Undang Harun M. Hashim, Universiti Islam Antarabangsa

Zhang, Y. & Wildemuth, B. M. (2009). Qualitative analysis of content. In B. Wildemuth (Ed.). *Applications of Social Research Methods to Questions in Information and Library Science*. Westport, CT: Libraries Unlimited.

Zofar Ahmad al-USmani al-Tahanawi. (2009). *I'la al-Sunan*. Beirut: Dar al-Fikr.

LAMPIRAN

TEMUBUAL PERTAMA : BERSAMA KADI BESAR MAHKAMAH TINGGI
SYARIAH ALOR SETAR

Tarikh : 13 Jun 2013 dan 20 Mei 2015

Tempat : Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Masa : 2.30 petang dan 3.00 petang

Nama Informan : Syeikh Mohd Roze Bin Abdul Wahab

Pekerjaan Informan : Kadi Besar Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Tajuk temubual : Tuntutan Harta Sepencarian dan kes-kes yang direkodkan di
Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar

Soalan : Adakah terdapat rujukan yang boleh dijadikan panduan dalam memberi
pembahagian harta sepencarian?

Jawapan : Tidak ada sebarang rujukan khusus yang boleh digunakan untuk dijadikan
Panduan, hanya merujuk kepada penyelesaian kes-kes terdahulu dan
melihat kepada keterangan bukti.

Soalan : Apakah faktor yang diambilkira dalam memberi keputusan terhadap
tuntutan harta sepencarian?

Jawapan : Mahkamah mengambilkira berkenaan kadar sumbangan yang dibuat oleh
kedua pasangan suami mahupun isteri, adakah sumbangan itu secara
langsung atau tidak.

Soalan : Apakah penyebab yang membolehkan pasangan itu memohon tuntutan harta sepencarian?

Jawapan : Jawapan: Tuntutan boleh dibuat sebaik sahaja berlaku perceraian ataupun perkahwinan. Begitu juga dengan pasangan yang berpoligami.

Soalan : Siapa yang berhak untuk membuat tuntutan, adakah isteri ataupun suami?

Jawapan : Sekiranya berlaku kematian salah seorang dari mereka ataupun poligami, pihak isteri berhak membuat tuntutan tersebut. Sekiranya berlaku perceraian maka kedua-duanya berhak menuntut.

Soalan : Bolehkah selain kedua mereka iaitu anak atau ibu bapa membuat tuntutan?

Jawapan : Boleh juga waris membuat tuntutan bagi kes disebabkan kematian.

Soalan : Bagaimana cara membuat tuntutan tersebut?

Jawapan : Terdapat dua cara iaitu persetujuan bersama atau Kehakiman Sulh.

Soalan : Apa perbezaan keduanya?

Jawapan : Persetujuan bersama tidak melibatkan lantikan wakil peguam manakala Kehakiman Sulh ialah apabila kedua pihak tidak mendapat kata sepakat dalam membuat tuntutan.

Soalan : Bagaimana mereka boleh memilih antara salah satu daripada cara yang disebut tadi?

Jawapan : Kebiasaan pasangan yang memilih untuk menyelesaikan masalah secara persetujuan bersama, mereka ini sudah mempunyai pengetahuan tentang selok belok tuntutan harta sepencarian. Sebaliknya sekiranya mereka belum mempunyai maklumat tentang tuntutan ini, mereka akan saling bertelingkah untuk memperolehnya.

Soalan : Adakah terdapat banyak kes tuntutan yang dibuat sehingga sekarang?

Jawapan : Tidak terlalu banyak jika hendak dibandingkan dengan tuntutan kes mal yang lain seperti hadhonah, hibah, wasiat dan sebagainya.

Soalan : Pada pandangan tuan, mengapa terjadi yang demikian?

Jawapan : Mungkin disebabkan ramai di luar sana tidak mempunyai maklumat atau kurang pengetahuan tentang perkara ini...terutamanya kaum wanita.

Soalan : Jadi apa saranan tuan kepada golongan ini terutamanya perempuan?

Jawapan : Perlu dibuat pendedahan tentang tuntutan ini atau apa hak-hak yang boleh dituntut sebaik sahaja berlaku penyebab kepada tuntutan iaitu perceraian, kematian dan poligami.

Soalan : Akhir sekali, adakah nilai yang diberi kepada sesuatu tuntutan sama atau tidak?

Jawapan : Tidak ada satu nilai yang sama di antara kes-kes tuntutan harta sepencarian melainkan mahkamah akan melihat kadar sumbangan mereka dalam memperoleh harta sepanjang tempoh perkahwinan. Kadar yang diberi bergantung kepada bukti, keterangan serta budibicara

mahkamah. Terdapat kes yang berkeputusan 1/2:1/2 atau 1/3:2/3 atau 1/4:3/4. Bahkan ada juga pihak isteri yang tidak memperoleh sebarang tuntutan apabila tidak ada bukti atau keterangan yang jelas.

Rumusan : Hasil temubual dengan kadi besar Mahkamah Tinggi Syariah Alor Setar Syeikh Mohd Roze, mendapati antara penyebab harta sepencarian tidak dituntut selepas berlakunya perceraian atau kematian atau poligami ialah tidak prihatin atau tidak mempunyai maklumat dan kefahaman tentang tuntutan ini serta menganggap mudah sesuatu perkara, khususnya bagi golongan wanita.

TEMUBUAL KEDUA & KETIGA: BERSAMA WAKIL INFORMAN

Tarikh : 20 Mei 2017 / 4 Julai 2017

Tempat : SK Datin Fatimah

Masa : 10.30 pagi / 1.00 Pprtang

Nama Informan : Dirahsiakan

Pekerjaan Informan : Guru / Surirumah

Status Informan : Poligami / Kematian suami

Tajuk temubual : Makluman dan pengetahuan tentang tuntutan harta sepencarian

Soalan : Tahukah puan tentang tuntutan harta sepencarian?

Jawapan 1 : Tahu secara umum sahaja.

Jawapan 2 : Pernah dengar tapi tidak pasti.

Soalan : Pernahkah puan membuat tuntutan harta sepencarian sebelum ini?

Jawapan 1 : Tidak.

Jawapan 2 : Tidak.

Soalan : Kenapa puan tidak membuat tuntutan selepas suami berpoligami / meninggal dunia?

Jawapan 1 : Tidak tahu bagaimana proses tuntutan dibuat.

Jawapan 2 : Tidak ada orang yang memaklumkan tentang perkara ini.

Soalan : Adakah puan tahu penyebab kepada tuntutan harta sepencarian?

Jawapan 1 : Tidak jelas.

Jawapan 2 : Tidak.

Soalan : Adakah puan mengharapkan seseorang yang dapat memberi keterangan tentang tuntutan harta sepencarian ini?

Jawapan 1 : Ya.

Jawapan 2 : Ya.

Soalan : Pernahkah puan membaca apa-apa artikel atau bahan bacaan tentang harta sepencarian?

Jawapan 1 : Ya

Jawapan 2 : Tidak

Soalan : Apa harapan puan kepada pihak yang berkaitan dalam kes tuntutan ini?

Jawapan : Saya mengharapkan pihak-pihak ini akan memainkan peranan dalam memberi kefahaman kepada masyarakat khususnya golongan wanita tentang hak-hak yang boleh dituntut setelah berlaku perceraian atau poligami atau kematian. Ini kerana ramai wanita di luar sana masih tidak tahu apa hak mereka ketika itu.

Jawapan 2 : Saya berharap agar tuntutan harta sepencarian dapat diperjelaskan lagi seperti mana kes-kes yang lain. Contohnya kes tuntutan harta pusaka.

Soalan : Apakah dengan perbincangan ini, puan mendapat sedikit maklumat tentang tuntutan ini dan adakah puan akan menyampaikan maklumat ini kepada orang lain?

Jawapan 1 : Insya Allah. Saya akan sampaikan setakat yang saya ketahui selebihnya saya akan menyarankan mereka rujuk kepada pihak mahkamah.

Jawapan 2 : Insya Allah.

Rumusan : Jelas daripada kedua-dua temu bual responden ini, ramai yang masih tidak mempunyai kefahaman atau maklumat tentang tuntutan harta sepencarian. Menyebabkan banyak tuntutan tidak dibuat walaupun mereka berkecualan. Maka pihak terbabit perlu menyalurkan sebarang bentuk maklumat agar hak dapat dikembalikan semula kepada mereka yang terlibat.

LAMPIRAN

SENARAI FAIL KES-KES TUNTUTAN HARTA SEPENCARIAN DI MAHKAMAH TINGGI SYARIAH ALOR SETAR SEPANJANG 2011-2013

a) KES PERCERAIAN

Dewan 1 Tahun 2011

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0053-2011
2.	<i>Plaintif lwn 10 Defendan Lain</i>	02100-017-0050-2011
3.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0093-2011
4.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0081-2011
5.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0107-2011
6.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0123-2011
7.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0143-2011
8.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0176-2011
9.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0162-2011

10.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0175-2011
11.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0196-2011
12.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0187-2011
13.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0217-2011
14.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0202-2011
15.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0210-2011
16.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0248-2011
17.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0263-2011
18.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0333-2011
19.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0402-2011
20.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0405-2011
21.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0477-2011
22.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0493-2011
23.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0507-2011
24.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0520-2011
25.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0533-2011

Dewan 2 Tahun 2011

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0002-2011
2.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0029-2011
3.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0076-2011
4.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0074-2011
5.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0087-2011

6.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0093-2011
7.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0148-2011
8.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0157-2011
9.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0181-2011
10.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0196-2011
11.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0248-2011

Dewan 1 Tahun 2012

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0013-2012
2.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0007-2012
3.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0066-2012
4.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0143-2012
5.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0195-2012
6.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0219-2012
7.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0289-2012
8.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0310-2012
9.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0332-2012
10.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0330-2012
11.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0401-2012

Dewan 2 Tahun 2012

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0024-2012
2.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0076-2012
3.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0115-2012
4.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0133-2012
5.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0125-2012
6.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0147-2012
7.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0196-2012
8.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0191-2012
9.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0217-2012
10.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0229-2012
11.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0260-2012
12.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0264-2012
13.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0406-2012
14.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0420-2012

Dewan 1 Tahun 2013

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0432-2013
2.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0272-2013
3.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0014-2013
4.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0026-2013
5.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0074-2013
6.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0088-2013

7.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0191-2013
8.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0210-2013

Dewan 2 Tahun 2013

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0236-2013
2.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0014-2013
3.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0054-2013
4.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0070-2013
5.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0083-2013
6.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0156-2013
7.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02200-017-0177-2013
8.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0193-2013
9.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0216-2013
10.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0210-2013

b) KES KEMATIAN

Dewan 1 Tahun 2011

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02100-017-0018-2011
2.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02100-017-0068-2011
3.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02100-017-0077-2011
4.	<i>Plaintif lwn 14 Defendan Lain</i>	02100-017-0104-2011
5.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan Lain</i>	02100-017-0121-2011

6.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02100-017-0144-2011
7.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan Lain</i>	02100-017-0167-2011
8.	<i>Plaintif lwn 7 Defendan Lain</i>	02100-017-0215-2011
9.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0224-2011
10.	<i>Plaintif lwn 6 Defendan Lain</i>	02100-017-0225-2011
11.	<i>4 Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0241-2011
12.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0265-2011
13.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0289-2011
14.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan Lain</i>	02100-017-0303-2011
15.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan</i>	02100-017-0311-2011
16.	<i>Plaintif lwn 8 Defendan Lain</i>	02100-017-0357-2011
17.	<i>Plaintif lwn 12 Defendan Lain</i>	02100-017-0439-2011
18.	<i>Plaintif lwn 18 Defendan Lain</i>	02100-017-0453-2011
19.	<i>Plaintif lwn 10 Defendan</i>	02100-017-0488-2011
20.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0485-2011
21.	<i>Plaintif lwn 6 Defendan Lain</i>	02100-017-0489-2011
22.	<i>Plaintif lwn 8 Defendan Lain</i>	02100-017-0538-2011
23.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0400-2011

Dewan 2 Tahun 2011

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02200-017-0111-2011
2.	<i>Plaintif lwn 6 Defendan Lain</i>	02200-017-0105-2011
3.	<i>Plaintif lwn 10 Defendan Lain</i>	02200-017-0146-2011

4.	<i>Plaintif lwn 7 Defendan Lain</i>	02200-017-0174-2011
5.	<i>Plaintif lwn 6 Defendan Lain</i>	02200-017-0238-2011
6.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0256-2011
7.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan Lain</i>	02200-017-0294-2011

Dewan 1 Tahun 2012

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan Lain</i>	02100-017-0010-2012
2.	<i>Plaintif lwn 2 Defendan Lain</i>	02100-017-0050-2012
3.	<i>Plaintif lwn 2 Defendan Lain</i>	02100-017-0069-2012
4.	<i>Plaintif lwn 2 Defendan Lain</i>	02100-017-0085-2012
5.	<i>Plaintif lwn 7 Defendan Lain</i>	02100-017-0126-2012
6.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan</i>	02100-017-0174-2012
7.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02100-017-0181-2012
8.	<i>Plaintif lwn 10 Defendan Lain</i>	02100-017-0237-2012
9.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02100-017-0240-2012
10.	<i>Plaintif lwn 2 Defendan Lain</i>	02100-017-0295-2012
11.	<i>Plaintif lwn 12 Defendan Lain</i>	02100-017-0266-2012
12.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02100-017-0303-2012
13.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan Lain</i>	02100-017-0323-2012
14.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02100-017-0367-2012
15.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan</i>	02100-017-0375-2012
16.	<i>Plaintif lwn 8 Defendan Lain</i>	02100-017-0362-2012
17.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02100-017-0381-2012

Dewan 2 Tahun 2012

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan Lain</i>	02200-017-0005-2012
2.	<i>Plaintif lwn 7 Defendan Lain</i>	02200-017-0028-2012
3.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02200-017-0031-2012
4.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan Lain</i>	02200-017-0027-2012
5.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan Lain</i>	02200-017-0047-2012
6.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02200-017-0090-2012
7.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02200-017-0086-2012
8.	<i>Plaintif lwn 8 Defendan Lain</i>	02100-017-0190-2012
9.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02200-017-0259-2012
10.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0247-2012
11.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02200-017-0310-2012
12.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02200-017-0320-2012
13.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02200-017-0339-2012
14.	<i>Plaintif lwn 9 Defendan Lain</i>	02200-017-0358-2012
15.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan</i>	02200-017-0357-2012
16.	<i>Plaintif lwn 2 Defendan</i>	02200-017-0370-2012
17.	<i>Plaintif lwn 9 Defendan Lain</i>	02200-017-0381-2012
18.	<i>Plaintif lwn 8 Defendan Lain</i>	02200-017-0397-2012
19.	<i>Plaintif lwn 7 Defendan Lain</i>	02200-017-0407-2012

Dewan 1 Tahun 2013

Bil	Kes	No. Rujukan
------------	------------	--------------------

1.	<i>Plaintif lwn 2 Defendan Lain</i>	02100-017-0345-2013
2.	<i>Plaintif lwn 6 Defendan Lain</i>	02100-017-0248-2013
3.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02100-017-0048-2013
4.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02100-017-0072-2013
5.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02100-017-0119-2013
6.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02100-017-0124-2013
7.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02100-017-0143-2013
8.	<i>Plaintif lwn 6 Defendan Lain</i>	02100-017-0155-2013

Dewan 2 Tahun 2013

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn 8 Defendan Lain</i>	02200-017-0015-2013
2.	<i>Plaintif lwn 7 Defendan Lain</i>	02200-017-0050-2013
3.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02200-017-0066-2013
4.	<i>Plaintif lwn 3 Defendan Lain</i>	02200-017-0208-2013
5.	<i>Plaintif lwn 2 Defendan Lain</i>	02200-017-0213-2013
6.	<i>Plaintif lwn 4 Defendan Lain</i>	02200-017-0176-2013
7.	<i>Plaintif lwn 8 Defendan Lain</i>	02200-017-0279-2013

c) KES POLIGAMI

Dewan 1 Tahun 2011

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn 9 Defendan Lain</i>	02100-017-0054-2011
2.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02100-017-0056-2011

3.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0084-2011
4.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0502-2011

Dewan 2 Tahun 2011

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02200-017-0278-2011

Dewan 1 Tahun 2012

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0124-2012
2.	<i>Plaintif lwn Defendan</i>	02100-017-0134-2012
3.	<i>Plaintif lwn 5 Defendan Lain</i>	02100-017-0386-2012

Dewan 2 Tahun 2012

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn 11 Defendan Lain</i>	02200-017-0134-2012

Dewan 1 Tahun 2013

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn 6 Defendan Lain</i>	02100-017-0057-2013

Dewan 2 Tahun 2013

Bil	Kes	No. Rujukan
1.	<i>Plaintif lwn 7 Defendan Lain</i>	02200-017-0207-2013

